

DOLENJSKI LIST
VSAK ČETRTEK

Slovenija mora delovati normalno

Obisk slovenskega zunanjega zunanjega ministra dr. Rupla v Novem mestu

NOVO MESTO — Prejšnji petek je bil v Novem mestu slovenski zunanj minister dr. Dimitrij Rupel. Tako na novinarski konferenci kot na nerazumljivo slabo obiskani javni tribuni, ki so jo v gimnaziji pripravili novomeški liberalni demokrati, je seveda beseda tekla predvsem o mednarodnem položaju Slovenije ter o skorajnjem priznanju držav Evropske skupnosti, za kar ima dr. Rupel nedvomno velike zasluge.

Stvari so se ravno tiste dni odvijale z veliko naglico. Sredi Ruplovega preda-

vanja je prišla vest, da je odstopil Ante Marković. To je minister komentiral kot zelo ugodno vest za Slovenijo, saj se poslej prav Amerika in njen krog res ne moreta več sklicevati na to, da federalna oblast še deluje in da ima Jugoslavija še zveznega predsednika. »Po božiču bo prišlo v mednarodni diplomatski aktivnost naplloh do zatišja, potem pa bo hitro tukaj čas, ko bo Slovenija moral začeti delovati kot normalna država,« je med drugim dejal dr. Rupel. »Po 15. januarju nas čaka zelo naporen čas, saj nas med drugim čaka tudi sklenitev novih pogodb z Evropsko skupnostjo ter priznavanja da, to da Slovenija postala pridružena članica skupnosti tako, kot so Madžarska, Poljska ter Češka in

Slovaška federacija.« Po Ruplovem mnemu se stvari po mednarodnem priznanju za slovensko gospodarstvo ne bodo bistveno spremenile in bo Slovenija deležna ugodnosti, ki jih je imela Jugoslavija.

Seveda čaka Slovenijo tudi urejanje odnosov z drugimi republikami nekdajne Jugoslavije, kar je sedaj skorajda nemogoče, saj Slovenci v Beograd sploh ne morejo priti in se s Srbi pogovarjajo le v Haagu. Dr. Rupel je povedal, da Slovenija navezuje stike tudi z Izraelom, zunanj minister že ima vabilo za obisk na Kitajskem, na tej poti pa bo skušal vzpostaviti odnose še s Korejo, Hongkongom, Tajsko in še katero azijsko državo. Sicer pa si Slovenija ne bo mogla privoščiti toliko ambasad, kot jih je imela po svetu Jugoslavija, ampak bo v prvi vrsti odprla svoja poslanstva v evropskih državah oziroma tam, kjer pričakuje največ ekonomskih zvez.

A. BARTELJ

PRED MEDNARODNIM PRIZNANJEM SLOVENIJE — Po besedah slovenskega zunanjega ministra dr. Rupla bo slovenska zunanj politika posled drugačna, kot je bila. »Dosej smo morali naša stališča in pogleda pojasnjevati in sogovornike prepričevati o tem, da imamo pravico biti samostojni, sedaj pa bo treba sesti za mizo in povedati, kaj ponujamo in kaj pričakujemo,« je med drugim dejal Rupel na javni tribuni v Novem mestu. (Foto: A. B.)

Na cilju smo, a...

1991! Pravato nasprotej sornosti te številke je vsebina leta, ki ga označuje: domala potresno razdejanje je v marščem nanovo začrtalo politični zemljovid sveta. In kaj je za malo, a po končni slovenski narod lahko bolj zgodovinskega, ko da se zaradi hotenja po dokončni osamosvojiti vi znasej prav v središču svetovnega merjenja moči. Za narodov položaj, kakršen gre slovensku mo po posvetnih in, če hočete, božjih postavah, je v iztekajočem se letu spet tekla tudi dolenska kri. Očitno ne zaman, saj smo, resda v senči velike morije na Hrvaškem, pred popolnim priznanjem slovenske samostnosti.

Za dosega tega cilja smo še nekako prenasali nenehno drsenje v revščino, ki je na moč zgovorna ne nazadnje po tem, da se ljudje v boju za preživetje hoče nočeš odpovejo celo izdatku za časopise. Sploh ni res, da so slednji tako neznansko dragi, a ko se za hrano ni denarja, tedaj... nam ni vseeno delati Dolenski list, vedo, da je dostopen čedalju manjšemu krogu bralstva. Za časopis ni večjega dobička, kot sta razširjenost in bralnost, in če bi nas k tom vleka pogrobnost, potem naj nas kar pobere. Nikakor pa se ne moremo sprijaznit, da se nam ljudje odpovedujejo težkega srca, ker za Dolenski list dobesedno nimajo več denarja.

Te vrste revščina očitno kaže, da nekdo nekje nečesa ne dela prav, in za to še tolikan tehtni izgovori ne bodo več opravičljivi. Pri kazanju krivcev Dolenski list ne bo umanjkal, splošni revščini bo kljuboval edinole tak, da jo bo na še več straneh vsebinsko razgaljal podolgem in počez. Teden se bo pisalo 1992. let; naj bo srečno, bogatejše z Dolenskim listom, dragi bralc!

DRAGO RUSTJA

Ponovne zaostritve v Opremi

Ovadba suma kaznivega dejanja zoper g. Zajca

KOČEVJE — Samo pet dni po končani glavodni stavki v kočevski Opremi je vodstvo podjetja izdalo Francu Mihiču in Vesni Brelih pismo prepoved vstopa v podjetje. Zato je pravna zastopnica sindikata Neodvisnost — KNSS Irena Virant že takoj naslednji dan, 18. decembra, vložila na temeljno javno tožilstvo v Ljubljani (enota Kočevje) in oddelek za inšpekcijske službe občine Kočevje ovadbo suma kaznivega dejanja zoper predsednika podjetja Opreme Božidarja Zajca in predlog za ureditveni odločbi obeh navedenih organov.

V ovadbi se poleg kršenja zakonitih predpisov, mednarodne konvencije o sindikalni dejavnosti in drugih pozitivnih predpisov omenja tudi nehumano ravnanje z obema delavcema. Iz primerjave odločbe o čakanju na delo doma, ki jo je prejela inž. Brelihova in nekaterimi drugimi izdanimi odločbami o čakanju na delo doma, naj bi bilo jasno razvidno, da gre za šikaniranje zradi njene sindikalne dejavnosti. Zato naj bi bil odgovoren namestnik predsednika Anton Šepc, ki je odločbo podpisal. Sodogovorna pa naj bi bila direktorica programa Plastex Tina Chawish in direktorica administracije Irena Kodrin. Božidar Zajc pa je kot poslovodni organ odgovoren za vse kršitve v podjetju.

V nedeljo popoldan je Franca Mihiča obiskal na domu predsednik slovenskega izvršnega sveta Lojze Peterle, ki mu je obljubil, da bo poskrbel, da se bo nevdzdržno stanje prekinilo. Inž. Mihič, ki je sicer na bolniški, se fizično dobro počuti, psihično pa ga vse to zelo utruja, še zlasti, ker ne vidi skorajšnje rešitve. Vsi dosedanji obeti in posredovanja, tudi samega predsednika republike Milana Kučana, so bili namreč zaman.

M. LESKOVŠEK-SVETE

Glavna so gospodarska vprašanja

S. Lokar in B. Pahor med prenovitelji v Novem mestu — Razprava o splavu lansirana, ker ni odgovorov nanje — Obsodba naraščajoče politične nestrnosti

NOVO MESTO — »Razmiero kažejo, da je nujno čimprej dobiti akt, po katerem bomo urejali probleme, predno se ti začno reševati na ulici. Ustava je Sloveniji potrebna za stabilizacijo političnega prostora in za modernejše instrumente za vodenje države,« je na srečanju novomeških prenoviteljev prejšnji teden dejal poslanec v republiškem parlamentu Borut Pahor in zdaj že novi podpredsednik SDP.

Sonja Lokar — nabito polna dvorana Tilde ji je zaploskala za »stanje« pred skupščino in se polnoštivalno podpisala pod zahtevo za svobodo izbire o rojstvu otrok — pa je dejala, da je zgodba o 55. členu znak kriznega stanja slovenske družbe na pragu leta 1992. Gre za krizo osamosvajanja in krizo iluzij v zvezi z njim. Gre za krizo razvoja; v državi je 85 tisoč brezposelnih, 100 tisoč ljudi na seznamih za odprt, z nimi živi 50 tisoč beguncov iz Hrvaške, živimo z inflacijo. Na to se je naveza kriza Demosovemu koaliciji, razdeljene na liberalni in nacionalistični del, pri čemer se liberalcem pretirano ne mudi rušiti vlado, saj je Slovenija v velikih težavah. Kriza je tudi v opoziciji, saj je le vsaka stranka sama nasprotovala Demosovemu početju. »Civilno gibanje, ki se je rodilo ob

55. členu, je izraz obče stiske demokracije pri nas. Nismo si želeli politizacije pravice človeka, da svobodo odloča o rojstvu svojih otrok, ne zbiranja na ulici, a samo to je še ostalo,« je dejala Lokarjeva, prepričana, da se utegne ali s tem členom ali z ustavo naplloh še kaj zaplesti, saj če ni ustave, ne bo novih volitev in sedanja oblast si bo podaljšala vladanje, medtem ko se bo kriza še poglabljala.

Borut Pahor je poudaril, da so danes glavna vprašanja, kako zaustaviti go-

• Na zboru je bila sprejeta ostra izjava proti rastoči politični nestrnosti in terorizmu v Sloveniji. Začelo se je z uničevanjem spomenikov, zdaj pa je poslanec Mile Setinc dobil pred vrata molotovko. »Ta primer zasluži več pozornosti,« so menili na zboru, »sicer se bodo podobni primeri še dogajali, posebno če nas hočejo s svojim početjem in izjavami razdeliti na dva tabora ljudje, ki bi nas moral spravljati skupaj.« Kot primer takšnega početja je bil posebej izpostavljen novomeški župan Marjan Dvornik.

podarsko recesijo in siromašenje prebivalstva ter kako Slovenijo kar najbolj približati Evropi. »Razpravo o splavu so odprli tisti, ki nimajo odgovorov na ta vprašanje. Da nas Poljska, Madžarska, Češka prehitevajo po lev in desni, je odgovorna Peterletova vlada in bi-

lo napak, da se izmazne skozi splav,« je dejal in dodal, da bo opozicija vztrajala, da vlada pripravi gospodarski program

(Nadaljevanje na 2 strani)

Srečno 1992

IZREDNI NOVOLETNI POPUST
ZA ROČNE URE

Novo mesto gl. trg 16, tel. (068) 25-698

Sredina je rojena

Pod gesmom »Sreča je na strani zmagovalcev« in pod znakom (zelene?) pikapolonice so v soboto v novi moderni Lekovi upravni stavbi v Ljubljani t.i. Ruplov demokrati ustanovili Demokratsko stranko in se s tem dokončno razšli z desničarsko usmerjenimi narodniki. Nova stranka se je poudarjeno razglasila za sredinsko, neideološko, strpno, laično, torej stranko vernih in nevernih, s tako usmerjenostjo pa bo zagotovo imela pomembno, morda edini odločilni vlog na slovenskem političnem prizorišču, na katerem skrajnostne politične strasti vse bolj škodljivo ločujejo duhove.

Na ustanovnem kongresu smo opazovalci lahko na vsakem koraku občutili samozavest, ki preveva novoustanovljeno stranko — ne nazadnje zaradi ljudi, ki jih ima v svojih vrsih. Ti niso le odločilno priporomogli k demokratizaciji političnega življenja pri nas, marveč tudi zdaj vedo, kaj hočejo in kakšne spremembe so potrebne, odkar je Demosova vladavina v vse večji krizi. Zaravnamo kralitico »ni važno, če je nekdo pismen važno je, da je naš in se obravčamo na vse sposobne ljudi, ki so pripravljeni sodelovati, je v uvodnem nastopu dejal predsednik Igor Bavčar ter pribil: »Tisti, ki se danes najbolj upirajo spremembam, niso ne črni, ne rdeči, ne modri, ne zeleni, ampak — nesposobni, rekel bi, nepismeni!« Poglavito vodilo stranke bo učinkovito, in ne politična barva. Slovenija se nikakor ne sme spriznjati in nazadovjam, ki izvira tudi iz tega, da po zlomu socializma nismo znali najti pravega prehoda v tržno gospodarstvo. Ni vse slabo, kar smo imeli, in vse dobro ni nastalo po lanskih spomladanskih volitvah, so bile predsednikove besede zmernosti, ki obetajo strpno, nemačevalno in združevalno politiko, kakršno smo v zadnjih mesecih najbolj pogrešali, čeprav bi jo najbolj potrebovali.

MARJAN LEGAN

NOVOLETNA SREČANJA Z DEDKOM — Vse tako kaže, da dedek Mraz ni in ne bo umrl v otroških glavicah, čeprav so nekateri odrasli v navalu političnih sprememb hoteli tudi to. Novoletni dedkov kamion z darili težko pričakuje na stotine otrok v krajevnih skupnostih. Vsak večer se dedkov pot konča na Glavnem trgu v Novem mestu, kjer čakajo na vselej zabav eden izmed slovenskih popularnih pevcev. Doslej so bili to Romana Krajnc, Zlatko Dobrič (na sliki) in Tomaz Domicelj, danes ob 17.30 uri bo gost odra pred rotožrem Tomaz Domicelj, v petek pa pevka Simona Weiss. Po obdaritvah otrok mestnih krajevnih skupnosti to soboto in nedeljo v športni dvorani čaka organizatorje le še novoletna noč »Dobimo se na trgu«. (Foto: J. P.)

VREME

Ob koncu tedna bo suho in hladno vreme z meglo po dolinah in kotlinah.

Tudi v Črnomilju izdali obveznice

Obveznice v vrednosti 5 milijonov DEM bodo naprodaj od novega leta, izplačljivi pa v osmih letih — Izkupiček za podjetništvo in infrastrukturo

ČRНОМЕЛЈ — Konec preteklega tedna so v Črnomilju predstavili obveznici črnomaljske občine, ki bodo v vseh poslovnih enotah Ljubljanske banke, d.d., Novo mesto naprodaj od 1. januarja prihodnjega leta. Črnomalci so izdali obveznice v višini 5 milijonov DEM, kupiti jih bo moč v tolariski protivrednosti po srednjem uradnem tečaju. Tudi obrestovali in izplačevali jih bodo v tolarjih, letna obrestna mera pa bo 11 odst. Rok odplačila bo 8 let, izplačljive bodo v osmih letnih obrokih, moratorij na izplačilo glavnice in obresti pa bo 18 mesecov.

Predvsem naj bi z denarjem pomagali in spodbudili obrtnike in podjetnike, da bi spravili v življenje pomembne investicijske programe. Posebno pozornost bodo namenili sofinansiranju projektov gospodarske infrastrukture, ki je osnovni pogoj za razvoj obrti in podjetništva. Približno 2.5 milijona DEM naj bi namenili za gradnjo komunalne, cestne in podjetniške infrastrukture, 2 milijona DEM za kredite za razvoj podjetništva in obrti, 500 tisoč DEM pa bi

bil vložek občine za razvojne programe podjetij. Sicer pa v občini ocenjujejo, da bodo denar od prodaje obveznic namenili za investicijske in razvojne programe v obrti in podjetništvu v obliku kreditov, ki jih bodo prisilci dobili po razpisu, pri tem pa bodo odločale tudi ugodna ocena tržnosti projektov ter prednostne zahteve, kot so odpiranje proizvodnih programov in novih delovnih mest, stopnja donosnosti in ekološka čistota proizvodnje. Kakšni bodo

ti programi, sedaj še ni moč povedati, saj bodo skupaj z nosilci znani šele po natečajem postopku.

Pri razvoju lokalne gospodarske infrastrukture naj bi denar namenili za ceste, vodovode, ekologijo, telekomunikacije, energetiko in krajevno infrastrukturo. Skupna predračunska vrednost teh del je dobrih 261 milijonov SLT, od tega bi približno tretjino stroškov pokrili z denarjem od prodanih obveznic.

Izdajo črnomaljskih obveznic so ob predstavitvi podprli tudi iz Gospodar-

Glavna so...

(Nadaljevanje s 1. strani)

in sprejemljiv proračun. Sama SDP bo naredila program za ekonomsko uspešno in socialno pravično Slovenijo, kako pa se bodo zadeve odvijale, je odvisno od izida volitev. Sama ustanova pa je zdaj tudi po zaslugu opozicije takšna, da dopušča možnost oblikovanja moderne, demokratične, ne pa skrajno desničarske države.

Na očitke o gnilih kompromisih v ustavnih komisijah je Pahor dejal, da so dejansko dosegli največ, kar so mogli, objubil pa je, da bo z ostalo opozicijo skušal dosegči, da bi bila NOB vendarle omenjena v ustanovi. Glede bodoče ureditve Slovenije, kjer v Novem mestu podpirajo regije, je bilo rečeno, da se SDP razpoznavno bori za regionalno uredivitev, da pa celo liberalni del parlamenta vztraja na centralizaciji. Gosta sta se pridružila občinstvu v zahtevi po brezplačnem šolstvu, saj smo premajhen narod, da bi smeli dopuščati zaviranje svojih umskih potencialov.

Z. LINDIČ-DRAGAŠ

Umrl John (Janez) Blatnik

dajno zaščito dela, izkorisčanje naravnih bogastev v splošno družbeno korist, za večjo javno blaginjo. Bil je znan po svoji izredni delavnosti, poštenosti in temeljnosti.

O Janezu Blatniku kot udeležencu našega narodnoosvobodilnega boja v drugi svetovni vojni, o njegovih prizadevanjih v Ameriki, da bi svet ta naš boj pravično vrednotil, pa je na komemorativni seji v spomin na tega velikega Slovence v Američanu spregovoril Ivan Dolničar, predsednik slovenske borčevske organizacije. Poudaril je:

Z nas, slovenske partizane, je bila v času težkih preizkušen med drugo svetovno vojno izredno srečna okoliščina, da je kot šef ameriške vojaške misije pri Glavnem štabu slovenske narodno osvobodilne in partizanske vojske prišel med nas kapetan John F. Blatnik, sin slovenskih izseljencev v ZDA, rojen v Chisholmu v ameriški zvezni državi Minnesota. Skoraj leto dni je na tej dolžnosti prebil v naših vrstah; bil je neposredni pričevalec našega protifašističnega odpora in osvobodilnega boja, česar se je vse živiljenje spominjal s ponosom. Kot šef ameriške vojne misije je bil neposredno dejaven pri usklajevanju akcij slovenskih partizanov s potrebnimi cilji zavezniških sil, kar je pomenilo tako usklajevanje akcij zavezniškega letalstva na našem področju kakor tudi oskrbo naše vojske.

Še letos maja se je osebno udeležil srečanja združenja rešenih ameriških aviatorov v Kaliforniji. Naš kapetan Janez — kot je sam želel, da ga kličejo njegovi partizanski soborci — je postal mnogim partizanom v dragem spominu kot človek, ki je imel posluh za težave slovenskih ljudi v času vojne. Tudi v povojnih letih plodnega javnega delovanja v Ameriki Blatnik ni nikoli pozabil svoje dežele, svojih prednikov. Vedno je prisrčno sprejemal obiskovalce iz stare domovine. Z velikim zanimanjem je spremljal in odločno podpiral osamosvojitev Slovenije.

V. BLATNIK

borčanov, ki si lahko privoščijo spomladanski suknjič za 25 tisočakov, je pač vse manj.

Kljub vsemu so mnogi v težavah. Na Lento, ponos mariborske arhitekture in podjetnosti, kjer so doslej lastniki številnih kavarnic, gostilnic in trgovnic bili med najboljšimi davkokapljevalci v občini, nekateri celo že zapirajo, obupani nad katastrofalnim padcem kupne moči v mestu. Neki znanec, ki ima butik z otroškimi oblačili, mi je zadnjič počaščil, da je še pred nekaj meseci imel čez 20 tisočakov dnevnega prometa, zdaj pa se mu dogaja, da tri dni ne proda nit ni za tolar. Odločil se je že, da bo lokal prodal in se lotil česa drugega.

Ponovnega razcveta avstrijskih nakupovalnih obiskov v Mariboru pa so navsezadnje veseli tudi v Šentilju. NOVI mejni prehod, načrtovan kot široka vstopna vrata za reko avtomobilov, ki se bo zivala v turistično Jugoslavijo ali nadaljevala proti jugovzhodu, je vsaj nekoliko oživel, saj je bila dosedanja praznina naravnost strašljiva, cariniki pa praktično brez dela. Nič čudnega, da so na avstrijski strani, kjer so gradili manj razkošno kot na naši, začeli razmišljati, da bi novi prehod kratko malo zaprili in ohranili samo starega, ker imajo njihovi cariniki tam več udobja. Ker je pri naših ravno obratno, so proti avstrijskemu predlogu oziroma menijo, da bi bilo bolje zapreti starega. Najbolj pa zagotovo glava bol Kompas, ki gradi tukih pred pohodom razkošni mostovž z restavracijo in trgovinami. Kdo bo tam jedel in kupoval, je za zdaj negovato.

MILAN PREDAN

OBVEZNICE LE KOT POMOČ — Kaj pomeni izdaja občinskih obveznic za Črnomelj, je povedal podpredsednik izvršnega sveta Jože Strmeč, ki je poddaril, da bi bilo iluzorno pričakovati, da bo zamisljene razvojne programe v črnomaljski občini moč uresničiti le z izkupičkom od prodanih občinskih obveznic. Vsak, ki se bo podal v naložbo, se bo moral zavedati, da bo 30 do 70 odst. stroškov moral primakniti iz lastnega žepa. (Foto: M.B.-J.)

ske zbornice za Dolenjsko in Belo krajino, kjer si prizadevajo, da bi bili tako v znanju, izvozu, pri inovacijah in še kje boljši od ostale Slovenije, in na nekaterih področjih jim to že uspeva. Da bi prebordili današnje teške čase, pa so potrebni predvsem podjetniki z obilico znanja, ki naj bi jih pri njihovem delu spodbujali tudi tako, kot so si zamislili v Črnomelju. Iz Ljubljanske banke, d.d., Novo mesto pa so obljubili, da bodo črnomaljski projekt podprt z dejani.

M. BEZEK-JAKŠE

POMOČ IZ INGOLSTADTA — Anton Rudman iz Podzemja že 19. leto služi kruh v Nemčiji. V ponedeljek se je oglašil na carini v Novem mestu in pripeljal pomoč za metliški Karitas. Slovenski center je skupaj z kulturno-prosvetnim društvom »Lastovka« za pomoč vojnim priborjnikom zbral kar 40.000 mark. gospod Rudman pa je s prikolicno pripeljal še 600 kilogramov pomoči v obliki in hrani, ki so jo zbrali tamkajšnji slovenski rojaki. Tokrat so iz Ingolstadta že drugič poslali pomoč. Prvič so poslali v Gornji Radgono v času vojaške agresije na Slovenijo. (Foto: J. Pavlin)

Bogat božični dar

Avstrijska dobrodelna organizacija v Metliki razdelila 360 paketov

METLIKA — Že dolgo tukajšnji kulturni dom ni bil tako poln kot preteklo nedeljo, ko je metliški občinski odbor Slovenskih krščanskih demokratov skupaj z avstrijsko dobrodelno organizacijo Hiltswerk z Dunaja pripravil predpraznično dobrodelno prireditev z naslovom Božični dar. Medtem ko so domačini za številne socialno ogrožene družine in begunce pripravili bogat kulturno-zabavni program, v katerem so sodelovali trio Obzorje z Božakovega, mladi harmonikar Toma Rajk, župnijski pevski zbor in oktet Vitis, pa so Avstriji poskrbeli za bogate družinske in otroške pakete.

Hiltswerk je pripravil 9.000 paketov pomoči, od katerih so jih tretjino namenili v Sloveniju, razdeljevanje pa je bilo zaupano krščanskim demokratom. Gleda na to, da je v metliško občino pribeglo veliko beguncev iz sosednje Hrvaške, je bila tudi ta občina deležna pomoči avstrijske dobrodelne organizacije, in sicer 80 družinskih in 260 otroških paketov. Pri tem so razdeljevalci upoštevali socialne razmere v družini ter družine z najmanj tremi otroki, od katerih je vsaj eden mlajši od 10 let. Kot je dejal podpredsednik občinskega odbora SKD Lojze Malenšek, je bil njihov edini cilj pomagati tistim, ki so pomoči zares potrebljali. Milica Šturm, članica izvršilnega odbora SKD, pa je prinesla tople pozdrave predsednika stranke in vlade Lojzeta Peterleta, ki se vabilo v Metliko zaradi neodložljivih delovnih obveznosti ni mogel odzvati. M.B.-J.

OBDARITEV V METLICI — Ne le darila, prijeten je že občutek, da nas tudi v drugih državah niso pozabili.

Naša anketa

»Da bi nam bilo bolje!«

Iztek se dolgo in težko leta, ki bo gotovo vsem v Sloveniji ostalo še dolgo v spominu. Izpeljana je bila osamosvojitev Slovenije. Njeno odločitev o oblikovanju samostojne države so evropske države zdaj očitno le vede resno, in priznanje, s katerim so tako dolgo odlasale, končno ni več utopija. Vmes je Slovenija preživela agresijo nekdanje JLA, ki je bila na srečo kratka in neprimerljiva s sedanjo agresijo na Hrvaško. Preživelih pa smo in preživljamo še marsikaj, po prepričanju mnogih, nepotrebne, če bi oblast pametnejše pripravljala osamosvojitev odločitev. Vse menjajo težje, ki bi jih še lahko obesili na račun 45-letne komunistične preteklosti. Gospodarska aktivnost se pospešeno zmanjšuje, saj nenadne izgube trgov in padca kupne moči na domačem ni mogoče nadomestiti čez noč. Grozljivo narašča brezposelnost. Delo je povsem razvedreno, saj slovenski delavec cel mesec dela za tisto, kar evropski zasluži v enem dnevu. Cene pa so vse bolj evropske. Inflacija ni videti konca. Naglo pada življenjski standard, vse več družin v Sloveniji živi na robu revščine ali pa je ta prag že prestopilo. Starša z dve mačji zajemčenimi plačama ne moreta kupiti družini niti dovolj mleka in kruha. Obeta pa se nam še hujše leto, za začetek nam vladva pripravlja obdavčenje tudi najosnovnejših živil in na primer vseh stvari za otroke. A da bi bil vsaj mir, pa tudi zdravja si zaradi novega zdravstvenega zakona bolj kot kdaj velja zaželeti za prihajoče leto.

MARTINA JAKŠE, kmetica iz Gorenjega Gradišča pri Šentjurju: »V prvi vrsti si želim miru, za nas, za naše sosedje, na vseh mejah in na vsem svetu. Če se bomo razumeli, nam bo mnogo lažje. Vsem želim zdravja, kot kmetica pa tudi obilno letino, da bi vse, kar bomo sadili in sejali, bogato obrodilo. Želim tudi, da ne bi toliko kritizirali, da bi več delali in čimprej zaživeli v samostojni Sloveniji, v kateri bo vsak, kdo dela, dostojno živel.«

ANICA NOSAN, referenčka v ribniški enoti republike uprave za zdravstveno varstvo: »Od leta 1992 ne pričakujem ravno veliko. Želim si, da bi nam bilo bolje, kot nam je sedaj, za to pa naj poskrbi nova vlad. Upam, da bomo čimprej mednarodno priznani, da se bodo zadeve doma in pri bližnjih sosedih normalizirale in da bomo bolje zaživeli.«

MAJDA KLEPAC, inštruktorica pri AMD Kočevje: »Ne pričakujem velikih sprememb, upam pa, da nam bo bolje. V prihodnjih šestih mesecih se najbrž ne bo kaj prida spremenilo, upam pa, da na bosta Evropa in svet čimprej priznala. V prihodnjem letu pričakujem volitve in novo, boljšo vlado, ki bo poskrbela za zmanjšanje brezposelnosti, za boljše plače, za boljše razpoloženje med ljudmi.«

BERTA MARIČ, medicinska sestra v zobozdravstveni ambulanti sevniškega zdravstvenega doma: »Danes res ni fraza, če si v prvi vrsti zaželim miru zase in za vse ljudi pri nas in po svetu. V času, ko divja vojna na Hrvaškem in ko je svet končno spoznal osvajalske načrte Srbije in njej podvržene armade, si najbolj želim miru v naši sosednini. Mislim, da si bomo, če bo mir, ostalo že zagotovili.«

MATEJA US, vzgojiteljica v otroškem vrtcu na Mirni: »Čeprav sem še mlada, si v novem letu 1992 želim predvsem trdnega zdravja. Seveda bi lahko v sedanjih razmerah, ko v delu nekdanje Jugoslavije divja vojna, na prvo mesto postavila iskreno željo, da bi povsod po svetu, predvsem pa v Hrvaški, zavladala mir in sporazumevanje. Upam, da se bo zasukalo na boljše tudi v našem gospodarstvu, da bomo vse lažje in spet bolje živel.«

BREDA ŽAGAR, dijakinja iz Krškega: »Seveda želim, da bi bilo prihodnje leto vseslovensko srečno in uspešno. To bi zame osebno pomenilo, da bi imela uspeh v šoli, da bi bila stipendija večja in da bi bilo vsaj še toliko žurk, kot jih je bilo v preteklem letu. Na splošno pa želim, da bi bila Slovenija priznana in uspešna država in da bi v sosedstvini in svetu zavladala mir, tako da bi se tudi številni begunci iz Hrvaške lahko vrnili na svoje domove.«

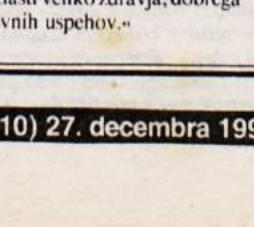
ANDREJA ANDREJAŠ, organizatorica dela, Brezice: »Za osebno srečo se ponavadi borim sama, skupno srečo in skupno življivo. Vsebovali bomo veliko moči in ustvarjalnosti, toda samo tako bomo končno lahko postavili temelje, na katerih bomo uresničevali to, kar si vsi želimo. Mislim, da se danes tega vsi zavedajo in da je za takoj odločitev dovolj zaupanja.«

VESNA STARICA, delavka v semiški Iskri: »Moja največja želja je, da bi v prihodnjem letu dobila delo, primerno moji izobražbami RTV mechanika. Sicer pa si želim, da nam ne bi ničesar več skalil miru in da bi bilo zvrhan koš zdravja. Prav tako ne bi bilo napak, če bi republiki Sloveniji čimprej priznalo čim več držav. Doslej so preveč odlašali s tem.«

IVANKA PEĆARIČ, dipl. inž. agronomija iz Čuril pri Metliki: »Predvsem si želim mir ter da bi se končala tudi nesmiselna vojna pri naših sosedih. Želim, da bi priznali Slovenijo in da bi se uveljavila v svetu, doma pa uredila razmere na gospodarskem področju. Za vse Slovene želim, da bi bilo prihajajoče leto krajski in lažje od tega, ki se izteka, zase pa zlasti veliko zdravja, dobrega pocutja in delovnih uspehov.«

Peneči in boleči start v novo leto

V Vinu Bizeljsko-Brežice so natočili novega in čistega vina, Grajski biser imenovanega — Ko bi enako storili tudi vlasti Slovenije in Hrvaške!

BREŽICE — Če bi za novo brežičko pridobitev hoteli uporabiti malo simbole, bi lahko rekli, da se dober otrok vedno roditi v bolečinah. Vsekakor to drži tudi za novo peneči vin v brežičkem Vinu je dan tržnih raziskav, ki so pokazale, da je v tej družini posebnih vin, kjer Slovenija pridelava letno okoli 500 tisoč litrov, še dovolj prostora, saj se poraba veča.

K uspešnemu startu bo novincu na slovenskem trgu pred letosnjim novim letom gotovo pripomoglo tudi ugodna cena, okoli 150 tolarjev v drobnih prodaji, kar je v tem kakovostnem razredu zelo ugodno.

Strokovni pogled v kozarec pove, da je vino polsuho, pridelano iz sort laški rizling, šipon in beli pinot. V predelavi

grozja, ki mora biti zdravo in nepokrovljeno, uporablja predvsem sa-

• **Vsem težavam navkljub, ki jih je ob slovesni promociji novega vina Grajski biser predstavljal direktor Vina Karl Recer, pa je podjetje polno optimizma. To kaže tudi to, da je ob isti priložnosti Vino prevzelo tudi pokroviteljstvo nad brežičkim atletskim klubom ter podpisalo pogodbo o sponzorstvu s štirimi perspektivnimi mladimi atleti: metalcem kladičem Brankom Grubičem, sprinterkama Katjo Tomažin in Martino Jelčič ter Jurijem Rovanom, ki se ukvarja največ s skokom s palico in mnogobojem.**

Denacionalizacija napaka?

Komaj se je posušilo tiskarsko črnilo na zakonu, že je pod vprašanjem — Na tihem pričakovali reformo

S pravico je res križ, Taras Kermauer celo pravi, da je dovolj dolgo na tem svetu, da ve, da pravice ni. Republiška skupščina je kljub temu sledila načelu pravičnosti in sprejela tak zakon o denacionalizaciji, ki upravičence obravnava enako, ne oziraje se na to, kaj delajo zdaj in kaj namera- vajo v vrnjenem premoženju storiti.

In tu so težave. Komaj je bil zakon sprejet, že so začeli v tisku in javnosti postavljati vprašanja, ali ni morda denacionalizacijski zakon — vsaj kar zadeva zemljo — napaka. Ta dvom je javno izrazil celo sam predsednik Slovenske kmečke zveze — Ljudske stranke Ivan Oman, ko je menil, da

na, aktualnejše je vprašanje, kaj bo zdaj s to zemljo, ko pa kmetje še vedno ponavljajo geslo: »Zemljo tistem, kijo obdeluješ!« Da je ironija še večja, bodo nekateri zemljo, ki jo obdelujejo in od nje živijo, celo izgubili, dobili pa jih bodo potomci nekdanjih lastnikov, ki nimajo niti orodja, da bi jo obdelovali. Kaj naj počne s 450-hektarsko smlednino graščino univerzitetnega profesorja, ali bolje rečeno: kako bo ta zemlja v prihodnje izkorisčena, če novi lastnik (dedič) ni življenjsko odvišen in ne živi?

Mnogi kmetje, očitno pa tudi predsednik Oman so ob lastninskih spremembah na tihem pričakovali vsaj delno agrarno reformo, poznavajoč nesporno dejstvo, da je razdrobljenost in majhnost slovenskih kmetij največ krija za gospodarsko neuspešnost in negotovo prihodnost. Zdaj se čutijo, da ne rečemo opeharjene.

M. LEGAN

• In še mnenje slovenskega metropolita dr. Alojzija Šuštarja v intervjuju za Slovenske bradze: »Zemlja ni izključena last kmetov, njihovega svinjskega izkorisčanja. Zemlja je last vsega slovenskega naroda. Zato se morajo tudi kmetje zavedati svoje odgovornosti, da se z njo ne okoriščajo sami, temveč da morajo pomagati vsem družbenim slojem.«

bo zakon o denacionalizaciji onemogočil normalno agrarno reformo ter povzročil mnoge nove probleme. Sedala so proti takim pomislekom takoj protestirali nekdanji razlaščenci in predsednika javno vprašali, če ob takem stališču še morda računa na njihove volitve glasovane.

Načelo pravičnosti žal samo po sebi ne reši vseh problemov in se avtomatično ne sklada z vsemi drugimi načeli, ki v zavesti ljudi tudi nekaj veljajo. Naredi lahko tudi nove krivice. Pustimo ob strani vprašanje, ali je bila nekoč v preteklosti vsa grofovskva zemlja pošteno in pravično pridobljena.

Bo novi zakon prizadel tudi nje

Ostreje pri mleku

ŠTATENBERK — Pri Draganova Peppi v Štatenberku je zbiralnica in hladilnica mleka za več vasi. Kmetje iz Bognec vasi, Štatenberker ter Podturna prinesajo mleko k Draganova vratniku na dan. Zbiralnico so zgradili lani, vendar je že skoraj premajhna. Letos v novembra so oddali rekordnih 10.008 litrov mleka. »To je veliko več kot pred dvajsetimi leti, ko smo začeli nekateri oddajati po liter, dva, največ pet litrov mleka,« pripoveduje Draganova.

Na trebeljanskem koncu imajo sedaj okrog 20 zbiralnic mleka. Počim ga zberejo na dan do 3.500 litrov, poleti več, do 4.500 litrov. »Tu okoli smo sami mali kmetje. Ljudje imajo v hlevih povprečno 3 do 4 krave, živijo pa predvsem od mleka,« razlagata Pepca.

Pristojni v republiku pospešeno pripeljajo nov zakon o higieni pridobivanja in prometa z mlekom, ki bo veliko strožji od sedanjega. Med novimi zahtevami je tudi ta, da bodo morali kmetje takoj po molži mleko ohladiti na 6° do 8° Celzija. To pa bo najbolj prizadel manjše kmete, ki nimajo denarja za hladil-

motek ali stiskanje celega grozja pri nizkih tlakih, pri primarnem alkoholnem vremenu pa uporabljajo selekcioni kvasovke. V drugi fazi, sekundarni fermentaciji, dodajo kemikalno in biološko stabilnemu vnu selekcioni kvasovke in grozni sladkor, nakar ga po 8 do 12 dneh vremenu očistijo, dodajo ekspediciski liker in pripravijo za polnjene. Pritisik ogljikovega dioksida v steklenici Grajskega bisera je 2,5 bara pri temperaturi 20 stopinj Celzija.

Toliko na pot noviletne otroku. Manj razveseljivo so podatki o materi, ki jo ves čas nosečnosti od zgodnjega polnega sem dajejo hudi krči. Začelo se je s pozebo, ki je bila domača stoddostna. Le v velikimi vlaganjih in strokovnih naporih je delavca uspelo spraviti letino na petino normalne. To je bil za pojete, ki se je ravnomerno preurejalo za pohod v Evropo, težek udarec.

NOVINCU NA POT — Karl Recer (desno) s sodelavci je takole nazdravil novemu vinu na penečo pot v novo leto.

Prav tako hud udarec kot pozeba pa za Vino pomenita vojna na Hrvaškem in meja, ki je nastala med obema republikama, kjer je do sedaj Vino suvereno poslovalo. Hrvaška je namreč prevzela zvezno zakonodajo in tako rekoč zaprla uvoz vina, čeprav ga Brežičani od tam letno uvozijo veliko več, kot pa tja izvozijo. Samo to, z vsemi drugimi administrativnimi in manipulativnimi dodatnimi stroški, je letos prineslo Vinu okoli 412 milijonov tolarjev izgube, sedaj pa se vsak dan poveča še za dodatnih 2,5 milijona.

T. JAKŠE

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: mag. Julij Nemanic

Praznična pijača

Pravilno izbrano vino poveča praznično vzdušje. Predpostavljam, da rubriko »En hribček« spremlja več moških kot predstavnici lepšega spola, zato nagovarjam sotrine, da bi organizacijo vina, postrežbo in vse, kar v vinu spada, prevzeli mi v veselje in olajšanje naših pridnih gospodinj.

Božični in novoletni prazniki so v naši domovini najbolj spoštovani. Praznična miza bo tudi bogatejša od vsakdanje in vino bo imelo vidno vlogo predvsem pri častilčnih žalhtnih kapljic. Praznični pogrinjek brez elegantnih vinskih kozarcev bi deloval revno klub snežno belemu prtu in svetlečemu jedilnemu priboru. Danes se že lažje odločamo za nakup vinskega kozarca, saj je steklarska industrija napredovala in v letu 1991 smo dobili »slovenski vinski kozarci«. Lep je in primeren za pokusanje predsim belih vin, toda tudi rdeča teknejo. Boljša vina, posebno tista vrhunskega razreda, lahko v vsej polnosti občutimo samo iz ustreznega kozarca.

Pravilno izbrano vino dopolni še tako okusno jed in nuditi ne samo lesni, ampak tudi duševni užitek. To potrjuje rek: »Vino daje moč telesu, topilno srcu in žilavost duhu.« V takšnem razpoloženju smo sposobni večjih delovnih uspehov, lažje vzdrlimo korak s časom v tej vsestransko zahtevni dobi. Vinogradnik, ki imajo svoje vino, ne bodo imeli večjih težav pri izbiri. Če je pri hiši več sort vina, bo imel gos-

podar lažje delo in bo lahko prilagjal vino obrokom na mizi in poskrbel, da bo praznično kosošloj zanimivo in veselo.

Danes so na voljo vina posebnih kakovosti, s pridevki kot pozna trgatev, izbor, jagodni izbor, ledeno vino, rezultati tudi vinogradnikov okolišev posavskega rajona. Te kakovosti, ponavadi z ostankom sladkorja, so prava vina za k sladcam. Ob tem razmisljanju se mi je utrnilo upanje, da bi že čez nekaj let vsaka družina v naši domovini brez težav zmogla tak priboljšek. Naše kmetje imajo poleg vina v tudi rdeča. Svetujem, da poizkusimo k lažjim, manj zabeljenim jedem postreči belo vino, rdeča pa k jedem, ki so pripravljena v več začimbami, in k bolj pečenemu mesu. Nobeno vino se ne prileže k vsaki jedi.

Zanimanje za vino in vinsko kulturno rasto. Oblivkanje odnosu do vina je najuspešnejše v družini, kjer starši otrokom z ogledom in besedo brez skrivalnic ali zastrahovanja omogočajo spoznati dobre in slabe strani vina. Tako se v nekaterih deželah uspešno borijo proti alkoholizmu. Največ alkoholikov je v vinogradniških državah, torej vino ni glavni krivec za to nesrečo. Zmenen uživalec vina ne more postati alkoholik, ker ima izoblikovan obrambni mehanizem.

Spoštovane braške in bralci rubrike »En hribček«, hvala za zvestobo v iztezkajočem se letu! Želim vam veselje božične praznine, v novem letu 1992 pa srečo, miru in svobodno, od celega sveta priznano domovino.

mag. JULIJ NEMANIČ

Belokranjski svinjaki se polnijo

Zaradi razmer na Hrvaškem in trde državne meje so se v metliški kmetijski za drugi odločili, da bodo spodbujali domačo reje — Usoda telet?

METLIKA — Zaradi državne meje s Hrvaško, vojne in sosednji republiko ter uvedbe slovenskega denarja so se v tukajšnji kmetijski zadruži pojavili predvsem trije problemi. Meso in pijača, ki so ju prej v maloprodaji z zadruge kar precej prodali na Hrvaško, sta postala zaradi razmerja med dinarjem in tolarjem predraga. Drugi problem so stare terjatve do Hrvaške, ki so vredne le še 40 odst. vrednosti, na srečo pa jih nimajo veliko. Največjih težav pa je zaradi preovedi izvoza kmetijskih pridelkov in živine iz Hrvaške.

Prav metliška kmetijska zadruža je bila precej povezana z južnim trgom, zlasti s pravično farmo v Novi Topoli v Bosni, od koder je prišlo v metliško klavniko po 4.000 prasičev na leto ali polovica vseh, ki so jih zaklali. 25 let so sodelovali s to farmo, zaradi vojne pa so bile tako rekoč čez noč prekinjene transportne poti. V zadruzi so sicer v telefonih stikih s farmo, kjer jim zagotavljajo, da jim bodo, ko bo mir, znova dobavljati pravične, vendar tako kot do sile ne bo nikoli več. Vmes so namreč meje in carine. Negotovo je tudi sodelovanje s kooperanti zadruge onkraj Draganova.

Na trebeljanskem koncu imajo sedaj okrog 20 zbiralnic mleka. Počim ga zberejo na dan do 3.500 litrov, poleti več, do 4.500 litrov. »Tu okoli smo sami mali kmetje. Ljudje imajo v hlevih povprečno 3 do 4 krave, živijo pa predvsem od mleka,« razlagata Pepca.

• V metliški kmetijski zadruži je zaposlenih precej delavcev iz Hrvaške, večino od njih pa so poklicani v gardo. Samo iz klavnice je v gardo polovica vseh zaposlenih, sicer pa je v gardo vsak deseti v zadruži zaposlen delavec, od tega nekateri že po nekaj mesecih. Ker pa je zaradi državne meje zmanjšana blagovna menjava s Hrvaško, je tudi obseg dela v zadruži manjši, tako da je kljub manjšemu številu delavcev delo še moč opraviti.

kolpe. V zadruzi se sicer zavedajo, da bo meja ostala, vendar upajo, da se bo dolgoletno sodelovanje med ljudmi na obeh straneh te meje nadaljevalo.

V zadruzi se zavedajo, da farmska reja, kakršna je bila nekdaj, nima prihodnosti ne z ekološkega ne z zdravstvenega vidika. Rejo pravičev je potrebno

•

BO DROBNICA REŠILA ZARAŠČENA ZEMLJIŠČA?

SEVNICA — Nenačrtan razvoj kmetijstva oz. živilnorje smu v preteklosti v Sloveniji že plačali z 200.000 ha izgubljenih kmetijskih površin. Po podatkih z agrokarte je trenutno v sevnški občini v zaraščanju okrog 1500 hektarov kmetijskih površin, ki bi jih še lahko rešili z živilnorje. Računajo, da bi lahko uspešno razvili kozjerejo in ovčerejo.

ponavadi nam največ težav povzroča sestavljanje jedilnika. Radi bi pravili jedi, s katerimi bi ustrelili še takoj zahtevnemu okusu govor, ali pa bi radi za vse pripravili presenečenje. Svetovala bi, da se neznanih jedi raje ne lotite tik pred praznovanjem, saj se takrat prav rado kaj ponesreči in pokvari naše

zdravljene želje.

Ponavadi nam največ težav povzroča sestavljanje jedilnika. Radi bi pravili jedi, s katerimi bi ustrelili še takoj zahtevnemu okusu govor, ali pa bi radi za vse pripravili presenečenje. Svetovala bi, da se neznanih jedi raje ne lotite tik pred praznovanjem, saj se takrat prav rado kaj ponesreči in pokvari naše

zdravljene želje.

Ponavadi nam največ težav povzroča sestavljanje jedilnika. Radi bi pravili jedi, s katerimi bi ustrelili še takoj zahtevnemu okusu govor, ali pa bi radi za vse pripravili presenečenje. Svetovala bi, da se neznanih jedi raje ne lotite tik pred praznovanjem, saj se takrat prav rado kaj ponesreči in pokvari naše

zdravljene želje.

Ponavadi nam največ težav povzroča sestavljanje jedilnika. Radi bi pravili jedi, s katerimi bi ustrelili še takoj zahtevnemu okusu govor, ali pa bi radi za vse pripravili presenečenje. Svetovala bi, da se neznanih jedi raje ne lotite tik pred praznovanjem, saj se takrat prav rado kaj ponesreči in pokvari naše

zdravljene želje.

Ponavadi nam največ težav povzroča sestavljanje jedilnika. Radi bi pravili jedi, s katerimi bi ustrelili še takoj zahtevnemu okusu govor, ali pa bi radi za vse pripravili presenečenje. Svetovala bi, da se neznanih jedi raje ne lotite tik pred praznovanjem, saj se takrat prav rado kaj ponesreči in pokvari naše

zdravljene želje.

Ponavadi nam največ težav povzroča sestavljanje jedilnika. Radi bi pravili jedi, s katerimi bi ustrelili še takoj zahtevnemu okusu govor, ali pa bi radi za vse pripravili presenečenje. Svetovala bi, da se neznanih jedi raje ne lotite tik pred praznovanjem, saj se takrat prav rado kaj ponesreči in pokvari naše

zdravljene želje.

Ponavadi nam največ težav povzroča sest

Kako preživeti v prihodnjem letu?

Območna organizacija Svobodnih sindikatov Novo mesto je za podpis socialnega pakta — Določitev minimalnih pogojev in obveznosti za čase, ko še ni bolje

NOVO MESTO — Gospodarske razmere pri nas so slabe. Gospodarska aktivnost še naprej peša, pri mnogih izgubljeni trgi niso nadomeščeni, četudi je pripravljenost na izvoz za vsako ceno, nestabilnost in neučinkovitost sta še vedno preočitni značilnosti gospodarjenja. Zaposlenost se naglo znižuje in brezposelnost že presega 10 odst., napovedi pa tudi za naprej niso razveseljive. V novomeški in trebanjski občini naj bi v prihodnjem letu ostalo brez dela še najmanj 1.500 delavcev. Svoj divji ples je spet začela inflacija.

Cene osnovnih živiljenjskih artiklov hitreje rastejo kot cene na drobno, plače pa so realno že za četrtočas manjše. Kupna moč se je tako zmanjšala, da je že zdajšnja, kaj šele povečana proizvodnja na domači trg neuresničljiva želja. Povprečna plača ne zadošča več niti za preživetje, še manj zajamčena. Če komu to ni všeč in to tudi pove, mu v podjetju v glavnem mahajo z delavsko knjižico. Delavci so namreč v strahotno brezvršnem položaju. Novomeški oz. dolenski že nekaj časa nimajo nitru družbenega pravobranilca, le enega sodnika na sodišču združenega dela in enega inšpektorja dela za štiri občine, čeprav je kršenje kolektivnih pogodb in pravic delavcev bolj izjemna kot pravilo. Splošne razmere, nazadovanje, grožnje s knjižico pa kljub grozči poplavi brezposelnosti zelo slabovplivajo na delavljost.

Kako preživeti v letu 1992? Predlagana politika gospodarskega razvoja Slovenije ne odgovarja na to vprašanje. Predvideva nadaljnje zmanjševanje družbenega proizvoda, povečanje brezposelnosti na 12 odst. aktivnega prebivalstva, manjšanje porabe itd., brez programa izhoda iz krize. Tudi v vodstvu območne organizacije Svobodnih sindikatov Novo mesto so prepričani, da bi bilo potrebno dosegči soglasje vseh za program nazadovanja, če je to že najna cena osamosavjanja, tako imenovan socialni pakt kot pisni dogovor med državo, gospodarstvom in sindikati. O takšnem dogovoru, ki bi se ga seveda moral do zadnje pike držati vsi podpisniki, je zadnje čase precej govorila, četudi vlada zaenkrat še ni pokazala namena, da bi sindikate kot partnerje sprejela že v času oblikovanja novih zakonov in pogojev, ki bodo v veliki meri krojili gospodarsko dogajanje v prihodnjem letu v Sloveniji in živiljenje Slovencev.

V območni organizaciji Svobodnih sindikatov Novo mesto so sprejeli več zahtev, ki naj bi jih uveljavljala ta organizacija pri oblikovanju socialnega pakta. Zahtevajo izvajanje kolektivnih pogodb brez administrativnega omejevanja plač, državni nadzor nad plačami pa pričakujejo za monopolne dejavnosti. Zajamčeni osebni dohodek je prag preživetja, zato mora biti določen na osnovi stroškov živiljenja, ne pa na osnovi povprečne plače. Zahtevajo učinkovit nadzor nad izvajanjem delovne zakonodaje in kolektivnih pogodb, sodelovanje sindikatov pri oblikovanju in sprejemjanju delovne in varstvene zakonodaje, aktivno sodelovanje pri dočkanju politike zaposlovanja, nadzor nad menedžmentom oz. njegovimi plačami v družbenih podjetjih, pa tudi to, da je poleg kapitala osnova za soupravljanje dela. Na odpuščanje delavcev ne pristajajo, dokler ni znano, katere pa nove namerave Slovenija obhraniti in ščititi, katerih pa ne oz. katere niso perspektivne.

Z. LINDIČ-DRAGAŠ

SPET AMBULANTA ZA ZDRAVLJENJE BOLEČIN

ŠMARJEŠKE TOPLICE — Ambulanta za zdravljenje bolečin v Zdravilišču Šmarješke Toplice, ki jo že 15 let vodi dr. Emil Lučev, bo spet začela delati v ponedeljek, 6. januarja 1992. Ambulanta bo delala vsak ponedeljek in petek do 17. ure.

Občinske nagrade za raziskovalce

12 nagrad za 14 raziskovalcev in mentorjev

NOVO MESTO — V ponedeljek, 23. decembra, so bile v Dolenski galeriji že štirinajst in zadnjici v takšni obliki pododeljene občinske nagrade in diplome na področju inovativne in raziskovalne dejavnosti v občini Novo mesto. Skupaj z letošnjimi je bilo v 14 letih pododeljih 321 nagrad inovatorjem, raziskovalcem, mentorjem in mladim raziskovalcem.

Letos so podeli 12 nagrad. Nagrada za raziskovalno delo mladih sta prejela Vito Stražberger in Janez Zaletelj iz novomeške gimnazije. Nagradi za mentorsko delo sta prejeli Sonja Kermc in Ana Rangus, obe iz Krke, tovarne zdravil. Bojan Jenkole in Anton Novak iz Adrie Caravan ter Adi Bevc iz Novolesa so prejeli nagradi za inventivno delo. Dobitniki nagrad za raziskovalno delo po so: Elica Rustja, Božena Šuštar, Igor Simonič, Ivan Radež, Janez Kržan, vsi iz Krke, pa Aleš Boškovič iz Adrie Caravan ter Miran Tomljanovič Torkar iz GIP Pionir. Nagrade za dolgoletno raziskovalno delo letos niso podeliли, saj na razpis niso dobili nobene prijave. Nagrade je izročil predsednik novomeške občinske skupščine Marjan Dvornik.

SREČANJE — Že peto leto vsako prvo in zadnjo sredo v mesecu Rdeči križ krajne skupnosti Kandija-Grm in njegov klub za čajanke v prostorih krajene skupnosti prireja čajanke. Pogovori ob čaju in pecivu, ki ga večinoma specifično same kranjane, so vedno dobro obiskani, prihajajo pa v glavnem starejši, osamljeni ljudje, ki jim druženje dobre dene. V okviru čajanek jim medicinska sestra iz Doma starejših občanov tudi zmeri pritisk, z dr. Pečetovo pa se večkrat lahko pogovorijo o svojih zdravstvenih tegobah. Zadnjo čajanko v letu 1991 so spremenili v novoletno srečanje (na sliki). Prišlo je veliko kranjanov, ki so se imeli lepo, pripravljen je bil celo srečelov. Že prej so aktivistke RK obiskale na domu in obdarile okrog 300 ostarelih kranjanov. (Foto: Z. L.-D.)

Zarja ugaša pred rojstvom?

NOVO MESTO — Marjan Ravbar, poslanec Zelenih v novomeški občinski skupščini, je dobil odgovore na svoja vprašanja v zvezi z ustanavljanjem stanovanjskega podjetja Zarja, delniške družbe. Za ustanovitev Zarje — za izdelavo elaborata in objavo javnega poziva za vpis delnic — je bilo doslej porabljenih dobro 730 tisoč tolarjev. Kot začasni vir so služila sredstva za funkcionalne stroške stanovanj in poslovnih prostorov. Stroški bo sicer pokrila Zarja, če ne bi bila ustanovljena, pa naj bi jih pokrili ustanovitelji.

Ureditev poslovnih prostorov na Prešernovem trgu je bila dober milijon tolarjev, uporabili so sredstva za vzdrževanje poslovnih prostorov. Opremo v vrednosti slabih dveh milijonov tolarjev pa so kupili iz sredstev amortizacije poslovnih prostorov. Prostori so sicer v lasti občine, v odgovoru piše, da bi jih lahko vložila v Zarjo kot kapitalski vložek ali pa bo z njimi še naprej razpolagala po svoji presoji. Na Zarjo pa doslej ni bilo preneseno še nobeno osnovno sredstvo, ker to podjetje še ne obstaja. Iz podatkov o zbranih in porabljenih stanarinah pa je razvidno, da je bilo v novomeški občini do konca oktobra porabljenih za 48.644 milijona tolarjev stanarin, v zadnjih dveh mesecih pa naj bi jih bilo še za dobro 7 milijonov, a je seveda vse odvisno od oddoprudja stanovanj. Amortizacija je bila v desetih mesecih obračunana v višini dobro 22 milijonov tolarjev, od tega je bilo za vzdrževanje porabljenih 16,9 milijona SLT, 20 milijonov pa so vezali pri banki, da naj bi poslovanje računa stanarin in najemnini pregledal celo SDK, uporaba teh sredstev za nove poslovne prostore še neobstoječe delniške družbe Zarja in odgovornost vpletih na njih bo proučila celo posebna skupščinska komisija. Kaj se bo zares zgodilo, je težko reči. Ve se le, da so ustanovitelji družbe pristajajo na vsakršno spremembo ustanovitvene pogodbe v korist občine, da bi bila ta vendarje pripravljena v Zarjo prispetati svoj kapitalski vložek.

Z. L.-D.

občinskega stanovanjskega programa in kakšne bodo oblike pomoči za nastajanje in delovanje neprofitnih stanovanjskih organizacij? Skupščina naj bi sprejela ustrezne sklepke v zvezi s slednjim.

Poslanec Ravbar je namreč prepričan, da gre v primeru ustanavljanja Zarje za nenamensko porabo stanarin in najemnin brez soglasja lastnikov stanovanj in za slabo godobranje s tem denarjem, saj so na primer stroški upravljanja večji od stroškov tekočega vzdrževanja. Hocé vedeti, kakšni razlogi so vodili izvršni svet, da je sredstva, namejena za vzdrževanje poslovnih prostorov in amortizacijo, namenil za delniško družbo. Je ta družba res potrebovala nove poslovne prostore, predvsem pa, ali je sredstva moralna prispetati občini in ne ustanovitelji? Zakaj niso dobri dosedanji prostori v »novi« občini? Meni tudi, da občina teh sredstev ne more vložiti v Zarjo kot svoj kapitalski delež, saj ne more sprejeti obveznosti prevezemanja morebitne izgube, ker to pomeni, da bi jo morali pokrīti iz proračuna, torej jo porazdeliti na vse davkopalčevce. Zakaj so se delavci upravnega organa, ki naj bi te posle opravljali vsaj do konca leta, preselili v nove poslovne prostore? Kakšna bo njihova usoda, če do ustanovitve Zarje ne bi prisko? Zakaj se je izvršni svet tako angažiral pri ustanavljanju podjetja, pri katerem ga formalno ni zrazen, na deležu občine v Zarji pa je vnaprej zgrajena celotna konstrukcija stanovanjskega podjetja? Vprašanje in pomislek je skratka toliko, da naj bi poslovanje računa stanarin in najemnini pregledal celo SDK, uporaba teh sredstev za nove poslovne prostore še neobstoječe delniške družbe Zarja in odgovornost vpletih na njih bo proučila celo posebna skupščinska komisija. Kaj se bo zares zgodilo, je težko reči. Ve se le, da so ustanovitelji družbe pristajajo na vsakršno spremembo ustanovitvene pogodbe v korist občine, da bi bila ta vendarje pripravljena v Zarjo prispetati svoj kapitalski vložek.

Z. L.-D.

PLAČE — Obupan in besen glas je v ureduštvu sporočil, da je v Mercatorju Standardu še bolj kot sicer vse na nogah, ker so se šefi ob iztekanju leta izdatno naredili za medletno garančje s povisjanjem plač. »Povisiš«, četudi občutno manjši, vsaj simbolični, si travkovo delavstvo očitno ni zasluzilo, ampak le grožnje z delavsko knjižico, če bi novica prestopila prag Standarda. Žal temu glasu, ki je zaradi omenjenih groženj ostal brez imena in priimka, in podobnim iz drugih podjetij, kar se tiče delavskih in menedžerskih plač, danes še bog ne more pomagati.

PRIZNANJE — Če bi sodili po tem, kako so tudi Novo mesto začeli obletavati strankarski veljaki in ministri iz Ljubljane, so volite bližu. Na enaku misel navaja množični obisk, ki ga imajo vse katedre, okroglo mizo in podobni razgovori v zadnjih tednih. Pogovor z dr. Ruplom v organizaciji liberalnih demokratov o mednarodnem priznanju Slovenije pred tednom je bil izjemna, kar glede na kompetentnega sogovornika in aktualno tematiko, čudi. Morda ljudem ni bil blizu kraj pogovora, prostori gimnazije namreč. Takšne zadeve se sicer v glavnem odvijajo v modri dvorani hotela Metropol.

ZAMUDA — Ponedeljkova podelitev občinskih nagrad raziskovalcem in inovatorjem v Dolenski galeriji se je pričela s polurno zamudo. Čakali so gostitelja, predsednika novomeške občinske skupščine Marjana Dvornika. Ker je ne podelitev pribrzel iz Ljubljane z zgodovinskega zasedanja slovenskega parlamenta, mu zamude nihče ni vzel za zlo, posebno, ker se je za lažje čakanje dalo prizemati duše, sem in tja pa si je kdo celo ogledal razstavljenje slike.

Ena gospa je rekla, da je Pionir eden dan pred rokom končal razkopaljanje Ceste herojev s križiščem za plinovod. Naglici je gotovo botroval tudi hud mraz. Blížnji bifeji so majhni, pa so se delavci ogrevali z delom.

Iz gnezda Srake

Sraka izdaja tudi kasete s pravljicami

NOVO MESTO — Glasbena produkcija in založništvo Srake je v svoj založniški program, ki obsega zabavno, ljudsko in narodnozabavno glaso, uvrstila tudi izdajanje kaset s pravljicami ter tako obogatila svojo ponudbo. Prvi dve kaseti iz zbirke, ki nosi naslov Iz srakine gnezde, sta izšli pred kratkim in sta že na voljo kupcem. Gre za kaseti Sedem pravljic in Zajček dolgouček. Sedem pravljic je napisal Ivan Sivec, slovenski pisatelj, svobodni novinar in znani pisec besedil za narodnozabavne viže. Zajčka dolgoučka oziroma pod tem naslovom zbranih sedem pravljic pa je napisal Janez Bitenc. Glasovje so za vse pravljice posodili Stanislava Bonisegna, Tina Hribar in Andrej Nahtigal, režijo, glasbeno opremo in zvočne učinke pa je imela v rokah Metka Rojc. Prikupne ovitke je oblikoval slikar Jože Kumer.

V Sraki načrtujejo, da bodo izdali še več pravljicnih kaset, pri tem pa bodo ob avtorskih pravljicah posegli tudi v ljubljansko izročilo. Na načrtu so tudi knjižnice, ki bodo izsle posebj, v njih pa bo izbor najbolj prijubljenih pravljic iz Srakine pravljicne serije.

PREDIN V KANDIJI

NOVO MESTO — Danes, 27. decembra, bo v hotelu Kandija ob 22. uri nastopil slovenski rock pevec Zoran Predin. Koncert pripravlja mladinski kulturni center, ki je letos pripravil že vrsto doberih prireditv.

• Kar imenujemo napredek, je menjava enega stanja z drugim. (Ellis)

Tujina jim daje kruh, čeprav črn

Avtoprevozniško podjetje Gorjanci bo leto sicer zaključilo z izgubo, za prihodnje leto pa napoveduje pozitivno poslovanje — Tovornjaki na vlakih

VAVTA VAS — »Gorjanci« iz Vavte vasi še vedno poslujejo kot družbeno podjetje, na novo pa se bodo organizirali, ko bo sprejeta ustrezna zakonodaja. V tem največjem avtoprevozniškem in potniškem podjetju na Dolenskem je zaposlenih 388 ljudi, od tega v tovornem programu 113 voznikov, v potniškem pa 108. Ostali delajo v tehnični službi oziroma pri vzdrževanju ter v administraciji. Seveda je njihova glavna dejavnost prevoz potnikov in blaga, za kar imajo 91 vozil v tovornem programu in 96 v potniškem. Od nekdanjega gostinstva jim je ostalo le gostišče na Loki v Novem mestu.

Torej nas take težave kot ostalo gospodarstvo: prizadel nas je nerealan tečaj dinarja v lanskem in letošnjem letu, obresti za kratkoročne kredite so zelo visoke, tu je še finančna nedisciplina, nizke zamudne obresti za opravljeno delo, «je načrtavalo vršilka dolžnosti direktorja Zdenka Sluga, ki je ta položaj začasno prevzela pred nekaj tedni, ker je prejšnji direktor iz zdravstvenih razlogov odšel na drugo delovno mesto. Močno se otepjajo tudi z ustreznim dovolilnicami za mednarodni promet, posebej težko je za prevoz skozi Avstrijo, največ njihovega tovornega prometa pa pelje skozi državo v Nemčijo. Po sili razmer se morajo vse bolj preusmerjati na tako imenovane optrene vlake, ki nihove tovornjake prepelje skozi Avstrijo, kar pa močno zvišuje stroške: letos je takih voženjih že polovica. Medtem ko na primer Avstrija svojim prevoznikom povrne kar 80 odst. takse, ki jo morajo plačati za prevoz po jugoslovenskih cestah, naši ne dobijo nič in gre vse v njihovo breme, kar seveda še dodatno

zmanjšuje njihovo konkurenčnost oziroma zaslužek.

»Tujina nam je od nekdaj dajala črn kruh, vendar je bila glede na sedanje stanje pri nas odločitev, da se podamo v mednarodni promet, pravilna, saj bi sicer ostali brez dela,« pravi direktorica. V mednarodnem prometu pa jih dobro bremenita, da so plačila doma-

značilnosti za 42 ljudi, v devetih mesecih letos pa še za 28. Doslej je šlo na neboleč način in tako bodo skušali to reševati tudi za naprej, saj bodo število zaposlenih moralni še malo zmanjšati. Za oktober je znašala povprečna neto plača v »Gorjancih« 14.000 tolarjev, seveda pa tu niso všeč nadure oziroma dnevne voznike. Te dni so dali razpis za direktorja.

prihodnje leto že poslovali pozitivno, sedanjega izguba pa naj bi pokrili v naslednjih dveh letih,« pravi optimistično Slugova.

Potniški program posluje uspešnej kot tovorni, čeprav tudi to občutijo težave, saj se je precej zmanjšalo število delavskih linij in posebnih voženj.

Zdenka Sluga

Asfalt t

RAZVITI AGROPOP je koncertiral v telovadnici metliške osnovne šole, da bi tako šolarji imeli kaj od novega leta, če že daril niso dobili. Slavnim Ljubljancanom je bila za predskupino domaća šokantna skupina The Pasmasters. Agropopovi so zamudili skoraj debelo uro, za izgovor pa so povedali, kako so se izgubili in so se prikobilali v Metliko namesto čez Gorjanice po »partizanki«. Slabo izmikanje, kajti Agropop je v Metliku že hrobel, in sicer na lanski Vinski vigradi. Ljudstvo pravi, da je dober vsak izgovor, četudi ga pes na repu prinese.

METLIŠKA ZVEZA PRIJATELJEV MLADINE je v hudi skripcih, krijo pa je povrčilo kronično pomanjkanje denarja. Še tako zagnani ljubitelji otrok grozijo, da bodo zabrisali puško v koruzo in da naslednje leto ne bo prireditev pod naslovom Veseli decembri, če nihče ne bo poskrbel za dotor tolarčkov. Kaže, da skupaj s socialistično navlako letijo na smetišče zgodovine tudi lepe navade: začetni delo, veselje ob pogledu na iskrše se otroške oči v podobne sentimentalnosti.

METLIŠKI MINISTER ZA VODOVODNA VPRAŠANJA Juš Mihelčič na vsakem koraku opozarja, da je voda velika dragocenost, če ne je celo neizmerno bogastvo. »K takšemu razmišljaju lahko pripelj ljudi le visoka cena,« trdi, ko zagovarja Komunalno gospodarstvo ob vsaki trimesečni redni podatki vodoobiskrbihi storitev. Ljudje pa so zmeraj bolj zaskrbljeni, saj so slíšali govoriti starejši ljudi, da revezži lahko preživijo v težkih časih le ob kruhu in vodi. Za kruh jih že veliko nima, če se bo s tako hitrostjo dražila tudi voda, ni več daleč čas, ko si ljudstvo niti te ne bo moglo več privoščiti.

Črnomaljski drobir

ODPADKI — Ko so nedavno na javnih razpravah občani zopet premevali, kje naj bi bilo novo odlagališče komunalnih odpadkov, je med drugimi padel tudi predlog, naj bi ga zgradili skupaj z Metličani. Seveda je bilo ob tem nedvoumno povedano, da bi bila deponija na metliških tleh. Po reakciji iz Metlike se je eden od Črnomaljevcov pač zagovarjal, da Črnomaljci želijo, naj bi med občinami ne bilo več rivalstva, zlasti še, ker bo Bela krajina regija. Pa so sodelovanje s sosedji hoteli prijeti z deponijo, ki jih trenutno tudi najbolj tišči. Poskusili sicer ni greh, toda glede na to, koliko časa se o novi lokaciji dogovarjajo med seboj, bi lahko pričakovali, da bi se z Metličani uspeli dogovoriti in sporazumeti o tej sicer aktualni črnomaljski zadevi v sredini prihodnjega tisočletja.

SRBOHRVAŠČINA — Med starši, ki imajo svoje nadobudnove v 5. razredu, je v začetku letosnjega šolskega leta precej zavralo, ko so izvedeli, da v osnovni šoli ne nameravajo ukiniti pouka jezika tistih, ki so nekaj mesecev prej napadli. Če je naša pot zares v Evropo, naj bi se tako ravnali tudi v šolah, ne pa da se bodo otroci učili cirilico, je bila ena od kritik. Ena od oseb, ki ima na črnomaljski občinski upravi precej opraviti s šolstvom, pa je ta očitek zavrnila, češ da je vse to politika, ki naj se ne bi vtila v šolo. Po zadnjih vestiach pa bo kar ob polletju srbohrvaščina v osnovnih šolah usahlila. Zanimivo bi bilo slišati, kakšno terminologijo so si za to počelo v šolstvu izmisliši takrat.

JEZA — Črnomaljci se jezijo, da večkrat, ko prosijo od republike denar za naložbe, dobijo od tistih z vrha odgovor: »Saj tam in tam ne potrebujete moderne ceste, ker je že sedaj po njej skromen promet. Ne potrebujete plinovoda, ker porabi malo plina...« V resnici pa je majhen promet, ker je slabá cesta, majhna poraba plina, ker ga nimajo, itd. Najnovejša pridobitev Črnomaljevcov pa so občinske obveznice. In kaj bodo rekli občinski možje, če bo njihova prodaja bolj slabá? Da nimajo občanov?

Trebanjske iveri

DEZINSEKCIJA — Uničevanje faraonskih mravelj v treh blokih Ulice Kanjarjeve brigade je le steklo tako kot so sprva načrtovali. Tudi pet gospodinjev se je pod grožnjo kazenskih sakrij le omehčalo in privolilo v dezinksekcijo. Ljudje morda še niti ne vedo, da bo boj proti faraonkom namesto predvidenih 190.000 tolarjev stal občinski proračun preko 300.000 tolarjev. Novomeščani opravljajo te nepredvideni skok cene šestkratne dezinksekcije z veliko podražitvijo strupov, kar insekticidi gotovo so.

BAZE — Mirencani so nam potoljili, da bi lahko upravljalci bazena na Mirni poskrbeli vsaj za zimsko veselje otrok in tudi odraslih, če že mora biti poletno kopanje »na lastno odgovornost.« Predlagajo, naj odgovorni poskrbjijo, da bo v bazenu manj vode, da se bodo lahko ob nizkih temperaturah otroci varno drsali in podli po ledu.

SEKSLOGIJA — Na petkovem, zadnjem zasedanju trebanjske občinske skupštine v starem letu je republiški poslanec v zboru občin Alojz Metelko vprašal, kako naj glasuje po predlogu nove slovenske ustave glede na polemike o 55. členu, ki govorji o svobodnem rojstvu otrok. Župan Ciril Pungartnik mu je svetoval, naj se pač odloči po svoji vesti. Odbornik Nace Škoda pa je svojemu kolegu Metelku svetoval, naj bo za svobodno sekologijo, da ne bodo zafrkavali žensk.

IZ NAŠIH OBČIN

Begunci rešili hotel pred zlomom

V podjetju Gostinstvo in turizem vedo, da se morajo najprej približati domaćinom — Brez belokranjskega sodelovanja v turizmu ne bo šlo

METLIKA — Ko se je letošnjega maja podjetje Gostinstvo razcepilo na dve podjetji, črnomaljsko in metliško, so morali Metličani ugrizniti v precej kisko jabolka. Njihovo družbeno podjetje Gostinstvo in turizem Metlika, kakor se je imenovalo po novem, je namreč ob delitvi podedovalo izgubo in veliko posojil, za povrh pa so bili kaj borni tudi turistični obeti. Vendar ob koncu leta z zadovoljstvom ugotavljajo, da bodo dosegli letošnji cilj — pozitivno ničlo v poslovanju.

To je, kot je povedala v.d. direktorica Vera Pešelj, zanje res velik uspeh ob dejstvu, da sta od štirih lokalov dva zaprta. Za kamp Brezo v Metliki in podzemeljski kopališče, ki sta, razumljivo, sezonskega značaja, še ne vedo, če ju bodo splošno kdaj odprli. Tako jima ostaneta le hotel Bela krajina in gostišče Na Dragah. S tem dverma pa bodo moralni deli skoraj čudež, če bodo hoteli uspešno voziti, česar se zavedajo, toliko bolj, ker vsaj še nekaj časa ne morejo računati na turiste. V letošnjem letu so imeli namreč le 5 nočitev tujih gostov, in sicer italijanskih ribičev. Zato so poskusili v sodelovanju z Integralovo turistično poslovvalnico pripraviti enodnevne izlete, a je bil odziv izredno slab. Ljudje so naravnost povedali, da ne gredo v Belo krajino, ker je preblizu Kolpe. Čeprav se sliši precej žalostno, pa so jih prav hrvaški begunci, ki so od začetka oktobra začeli množično prihajati v Metliko in se kot samoplačniki nastanili tudi v hotelu, rešili pred veli-

kimi denarnimi problemi.

Iz vsega tega so se v Gostinstvu in turizmu naučili, da morajo vsaj za zdaj računati predvsem na domaćin. »Ne želimo, da bi bil hotel odtujen od krajanov, kot je bil leta in leta. Približno

žamo pa se jim lahko le z zanimivo ponudbo. Pripravili smo martinovanje, plese ob koncu tedna z domaćim ansamblom, pa družinska kosila in malice po ugodnih cenah, imamo pa tudi bogato prednovoletno gostinsko ponudbo,« našteva Vera Pešelj.

V podjetju sedaj sicer nekoliko čakajo, kaj bo prinesel zakon o lastnинjenju, zavedajo pa se, da bo hotel potreben temeljito prenove, zlasti še, ko bo zaradi bližnjega mednarodnega mejnega prehoda skozi Metliko vodila pomembna tranzitna pot. Seveda brez razvijanja turizma v Beli krajini ne bo šlo, po Verinem prepričanju pa bodo turistični delavci obetih belokranjskih občin morali tesno sodelovati, saj turistov ne zanimalo ne občinske meje ne morebitne zdravje med občinami.

M. BEZEK-JAKŠE

Vera Pešelj

OCENJEVALI 18 SORT JABOLK — Belokranjsko sadarsko društvo, ki je bilo kot prvo tovrstno v Sloveniji ustanovljeno v začetku tega leta, je pretekli teden v Črnomlju in Metliki pripravilo degustacijo 18 sort jabolk. Degustatorji, ki so se zbrali v prejšnjem številu, so ocenjevali fizičalne lastnosti, okus, aromo in izgled sadja. Na metliški degustaciji (na fotografiji) so se najbolje odrezale sorte melrose, jonagold in mutsu. Rezultati degustacije bodo belokranjskim sadarjem vodilo, ko se bodo odločali, katera sorte naj zasadijo. (Foto: M.B.-J.)

POMOČ TRIMU

TREBNJE — Do 1. marca bo občina izjemoma še krila iz proračuna meseca 18.100 tolarjev večjih stroškov vrtec, ki bodo na želeno Trimu za 44 otrok njihovih delavcev zagotovili strokovno otroško varstvo izven ustajenega delovnega časa. Trimu se je namreč odločil za spremembo delovnega časa zaradi poslovnih razlogov.

Božični dar

TREBNJE — V soboto, 21. decembra, je bila v Kulturnem domu v Trebnjem prireditev, imenovana Božični dar. Občinski odbor slovenskih krščanskih demokratov je pripravil prisrčen, božično obarvan kulturni program, ki so ga oblikovali mladi Trebanjeni in otroški cerkevni pevski zbor.

Na prireditvi je avstrijska humanitarna organizacija Hilfswerk z darsilnimi paketi obdarovala 180 otrok in 50 družin. Ta dobrdelna organizacija je namreč namenila pomoč Sloveniji in Hrvaški, ki ju je prizadela vojna. V ta namen je v Slovenijo poslala 3170 paketov za otroke in 1087 darsilnih paketov. Med 12 izbranimi slovenskimi kraji je bilo tudi Trebnje. V Trebnjem sta bili obdarovani družini iz Prečne in Brežic.

Iniciativni odbor Božični dar v Ljubljani je zaupal organizacijo obdarovanju občinskemu odboru SKD Trebnje. Sobotne prireditve sta se udeležila predstavnika humanitarne organizacije Hilfswerk z Dunaja, župan Novega mesta Marjan Dvoršek, republiški poslanec Alojz Metelko, predstavnika Cerkve in zastopnika trebnjskega župana Rman. V menu izvršilnega odbora SKD je prireditve obiskala Nada Božnik, ki je simbolično razdelila prvih nekaj darilnih paketov.

Glede na spremembo zakonov o zadrugah in prometnem davku jih čaka

tretje dejanje reorganizacije, pri kateri bodo več pozornosti namenili profitnim centrom. Vsaka produkcijska enota bo imela svojo projektno skupino, ki bo skrbela za uresničevanje programov. Takšen način dela se je marsikje drugod dobro izkazal. Sicer pa si v tem črnomaljskem podjetju obetajo velike spremembe predvsem na treh področjih. Po besedah direktorja Franca Panjana naj bi zaživila proizvodnja steklo-cementnih izdelkov v Kanižarici. Z rudnikom

Kanižarica so ustanovili skupno podjetje SCP, v katerem ima svoj delež še država, itščo pa tudi druge sovragljive. Z italijskim partnerjem so dogovarjajo za opremo po sistemu leasing, in če se jim bo uspelo dogovoriti, bi aprila prihodnje leto že lahko pričeli s proizvodnjo. Z uspešnimi pogovori v Italijani pa bi tem skupnim podjetju pridobili kar dve leti, saj bi se jim odprti tako italijski kot tudi ostali evropski trg. Naložba je vredna 3,3 milijona DEM, v začetku pa bi našlo delo v SCP 24 delavcev.

Delavci na spremembo zakonov o zadrugah in prometnem davku jih čaka

DELAVNICE POD POSEBNIMI POGOJI — Uradne otvoritve delavnic na Mirni za 16 varovancev iz celotne trebanjske občine sta se med drugimi pretekli četrtek udeležila tudi pomočnik ministra za zdravstvo Jan Ulag in tajnik Zveze društev za pomoč duševno prizadetenim Slovenije Tomaž Jereb (priši in drugi in desne). Čestitala sta Trebanjem za dobro delo, Ulag pa je spregovoril, kaj naj bi dobrega prinesla nova zakonodaja. Republika naj bi poslej zagotavljala tudi investicijske možnosti za razvoj delavnic. (Foto: P. Perc)

IZ NAŠIH OBČIN

Cerrock iz Kolpe

Za nov material veliko zanimanje

METLIKA — V tukajšnji Kolpi so pred kratkim pričeli prizvajati popolnoma nov material, ki so ga poimenovali cerrock in je sad lastnega razvoja, predvsem pa inž. Marinke Černetovo. Gre za material, ki ga doslej niso izdelovali ne v Sloveniji ne v Jugoslaviji, ima pa vsesransko uporabno vrednost. Posebno primeren je kot dopolnitveni pri notranji opremi hotelov, bank, pošti, zaradi izrednih antibakterijskih lastnosti pa tudi v medicini, zlasti v bolnišnicah. Cerrock bo naprodaj v obliki plošč, ki bodo dobrodošle predvsem za oblikovalce notranje opreme, v Kolpi pa bodo iz njega izdelovali tudi umivalnika in pomivalne korita.

Za cerrock je že v začetku precej zanimanja, zlasti med arhitekti, dizajnerji in oblikovalci, ki so ta material prej uvažali po znatno višji ceni. Predvsem so privlačne prednosti cerrova: Je topel, enostaven za obdelavo, saj se obdeluje kot trd les, izdelati pa ga je moč v pestri barvni paleti, tudi kot kamnen ali granit. V Evropi ta material uporabljajo zlasti za izdelavo delovnih pultov v kuhinjah.

M. B.-J.

POL MANJ DENARJA

TREBNJE — Čeprav so se na trebnjski občini odločili, da dajo zimske službi v letu 1992 na voljo pol manj denarja, kot so novomeščki cestarji zahtevali, se ti očitno ne razburajo pretirano. To je le še dokaz več, kako velike rezerve so bile tukaj in so gotovo še marsikje, če se pojavi konkurenca. Trebnjska vlada je namreč dala možnost opravljanju zimske službe še dvema ponudnima, ki pa zdajšnji ponudbi Novomeščanov nista več kos. Zaradi slabega dela zimske službe pa je na petki sej trebanjske skupštine protestiral odbornik Marjan Dolenšek.

Kdaj sedeli na sejah?

Nekateri bi sedeli na sejah dopoldne, drugi pooldne, tretji zvečer

ČRNOVELJ — Na skraj vsekem zasedanju tukajšnje občinske skupštine je na dnevnem redu tudi »butalska točka. Na predzadnji seji je bilo to vprašanje neslepčnosti, na zadnjem pa predlog, naj bi bila zasedanja popoldne. Uteljevitve za in proti je bilo precej, na koncu pa je kljub resnosti nekaterih razpravljalcev vse skupaj izvenelo kot farsa.

Kako zavzeti so bili za popoldanske seje predstavniki Demosa, je pokazalo že to, da so kar nekajkrat odšli za gorniški oder. Po njihovem bi bila najprimernejša ura za začetek sejanja sedmaja, svoje uteljevitve pa so podkrepili tudi s tem, da v številnih občinah uspešno sejejo popoldne, zato vse pravilno delegatov pa je večje. Ker so čutili, da očitno niso dovolj prepričljivi, so še pristavili, da je dopoldne pač čas za delo, popoldne za politiko, in kot delegat morajo to dvoje med seboj ločiti. Imeli so prav, a prav tako ni misil narobe neodvisno delegat v zboru združenega dela, ki je del, delo opravlja dopoldne, pa bo zato tudi delegat za delo dopolnil. Predlog iz Stranke demokratične prenove pa je takoj doživel »popravek.« Da bi zbori zasedali ločeno in se tako sami odločili, kdaj naj imajo seje, se je zdelo nesmiselno tako županu kot njegovemu sekretarju.

Ko je bilo že čutiti, da bodo pogoreli tako predlogi o dopoldanskem zasedanju in traženju dragocenega časa, ko bi moral biti ljudje na delovnih mestih, kot o popoldanskem, saj nekateri niso bili pripravljeni sedeti na sejah do polnoč. Je prišel odrešilni predlog: zasedanja na jedi ob delih, ter jih je za to svojo samovoljo že dobil po prstih. Bralcem se zradi tako skatenih informacij opravljajo.

OPRAVIČILO

Prednji šteden si je na tej strani tiskarski (montažerski) skrat pričo prejšnjo grdbojico. Zamenjal je naslov in del besedila dveh člankov ter jih je za to svojo samovoljo že dobil po prstih. Bralcem se zradi tako skatenih informacij opravljajo.

PRIZNANJA DELAVCEM

TREBNJE — V delavskem svetu trebnjske Komunale, ki zaposluje 55 delavcev, so pretekli petek podelili 9 jubilejnih nagrad. Terezija Žalec, ki dela v računovodstvu, in Jože Možina, glavni strojnik, urejevalec dep

Premalo za dve družini

Samo oddaja mleka ne prinaša zasiščka

ŽELJNE — Pred sedmimi leti sta se svakinja in svak, Nevenka in Marjan Kavčič, odločila za kmetovanje. V 30-letem najem sta vzel 35 ha družbeno zemlje in dočrtni hlev, ki sta ga porušili, in s tedaj ugodnimi krediti zgradila novega, v katerem imata danes 68 glav živine — 18 krav, 10 bikov, 10 brejnih tečic in mlada teleta. To je bila tretja družinska kmetija, ki jo je ustavljala Mercator — Kmetijsko gospodarstvo Kočevje na podlagi programa razvoja kmetijstva na Kočevskem. Tudi danes sta Kavčičeva edina kmetovalca v tem predelu Kočevske.

Njuna zakonca, Andreja in Brigita, ki jima pri kmetovanju pomaga, imata svoji zapustiti, saj dve družini od skupnega kmetovanja preprosto ne bi mogli živeti. Lani so bili edini, ki so dosegli načrt v oddaji mleka in mesa. Oddali so okoli 60.000 l mleka in približno 2.500 kg mesa. Letos mesa niso oddajali, samo od prodaje mleka pa bi težko živel, ker oddajamo veliko mleka, ljudje misijo, da nam gre dobro, vendar pa nihče, ki se ne ukvarja s

kmetovanjem, ne ve, kolikšne stroške imamo in koliko denarja nam dejansko ostane, pove Marjan, ki meni, da se bo z novo ceno mleka, 12.80 tolarjev za liter, stanje nekako izboljšalo.

O sredine aprila pa skoraj do konca novembra se živila pase zunaj, na 15 ha pašnikov. S 13 ha travnikov in 7 ha obdelovalne zemlje, na kateri gojijo koruzo, pridobijo potrebitno slado, s katero krmijo živilo v zimskih mesecih. Krmil skorajda ne uporabljajo, saj so predraga. Mlada kmetovalca povesta, da se pred leti kupovali tudi po 4–5 ton krmil, zdaj pa skorajda nič več.

Splošno slabost stanje v kmetijstvu ne vpliva niti kaj vzpodbudno na »veselje do dela«, zato o kakšnih širinah in izboljšavah se ne razmisljata. Tudi o razvoju kmečkega turizma ne. Kmetija pa tudi ne izpoljuje osnovnega pogoja za razvoj tovrstnega turizma, saj je smrad, ki ga občasno občutijo v Želinah v bližnjem parku prasičev v Klinji vasi, včasih prav neznen.

M. LESKOVŠEK-SVETE

MLADA KMETOVALCA — Nevenka Kavčič in Marjan Kavčič ter njegov sin Gregor, ki mu bo že čez nekaj let lahko pomagal pri kmetovanju. (Foto: M. L.-S.)

Zapleti ob sprejemanju rebalansa

Ribniška občinska skupščina se otepa s problemom nesklepčnosti

RIBNICA — V Galeriji Miklove hiše v Ribnici je bila v četrtek, 19. decembra, zadnja letošnja seja ribniške občinske skupščine. Na skupnem zasedanju vseh treh zborov je bilo še posebno živahnno, ko so razpravljali o razvojnem programu demografsko ogroženih območij v občini in rebalansu občinskega proračuna za letošnje leto.

Razvojni program demografsko ogroženih območij v občini Ribnica je bil po daljši razpravi sprejet s pripombami, da morajo vse postavke ostati odprtne. Pri sprejemanju rebalansa, o katerem sta po določilih veljavnega statuta glasovala le zbor krajevnih skupnosti in zbor združenega dela, pa se je zapletlo. Od 19 prisotnih poslancev iz zborna združenega dela je le 12 poslanec glasovalo za sprejem, dva pa sta se vzdržala. Za sprejem rebalansa je tako manjkal samo en glas in v drugem krogu glasovanja je bil tudi sprejet.

Brez večjih pripomb so poslanci sprejeli nov statut občine Ribnica, ki je krajišči in preglednejši od starega. Pristojnosti zborov so sedaj poenotene. Poenoteno je tudi število poslancev v vseh treh zborih, vendar bodo to določila začeli uporabljati še po novih volitvah. Tako pa bodo začeli poskusno delati po novem poslovniku skupščine občine Ribnica,

čeprav je bil na tej seji sprejet še kot osnutek.

Med pomembnejšimi sklepi, ki so jih sprejeli, sta bila še sklep o ustanovitvi javnega zavoda Miklove hiša, ki ga družbenopolitični zbor na zadnji seji skupščine ni sprejel, in sklep o sprejemu odloka o določitvi števila sodnikov pri sodišču združenega dela v Ljubljani, ki

so ga tudi ponovno obravnavali. Že na aprilske seje odloka niso sprejeli, saj jih je motil predvsem sam naziv sodišča, češ da združenega dela ni več. Predsednik sodišča združenega dela iz Ljubljane Anton Plut jih je na tokratni seji skupščine prepričal, da je neupravičen tudi njihov strah, da bo predlagano povečanje števila profesionalnih sodnikov pri sodišču združenega dela pomenilo večjo finančno obremenitev republikega proračuna, saj bodo istočasno zmanjšali število neprofesionalnih sodnikov.

M. LESKOVŠEK-SVETE

TRGOVINA Z RAČUNALNIŠKO OPREMO

KOČEVJE — Ob počastitvi 10-letnice obstoja Medobčinskega računalniškega centra Kočevje — Ribnica so 19. decembra odprli na Trgu zabora odpolancev v Kočevju trgovino z računalniško opremo. Na otvoritvi, ki se je pričela z pozdravom godbe na pihači, je po nagovoru direktorja MORC Kočevje-Ribnica Zdenka Sulmana kočevski župan dr. Mihael Petrovič povedal, da so bile na mestu, kjer je sedaj trgovina, še nedavno drvarnice, sedaj pa je na tem prostoru osem moderno urejenih lokalov, ki jih je občina zgradila v letošnjem letu.

V Ribnici je republiški poslanec France Lovšin ustanovil Gibanje za občo demokracijo

RIBNICA — Politični pluralizem na Slovenskem krovijo številne politične stranke in združenja. Pluralistično-slavenski strip Ribničke doline je nedvomno poprečila ustanovitev Gibanja za občo demokracijo. Gibanje je pred

tično pripadnost in spoj. Na ustanovnem zboru se je zbralih trideset ljudi, ki so z zanimanjem podprtih programsko optreditev novega gibana.

»Z pred leti se mi je porajala ideja o ustanovitvi gibana, ki bo združevalo vse ljudi. Že takrat mi je bila blizu Kučanova ideja o enopartijskem plurizmu, pa smo se ji pozneje odpovedali,« je povedal Lovšin. Meni tudi, da stranke ne primajoči človeku željene sreče, ker vsaka stranka disciplinira svoje članstvo sebi in korisi in se tako približuje tendencem enopartijskega sistema. Vsaka se bori za lase in skorajda ne upošteva mnenj in stališč nasprotno strani. »Naše gibanje bo temeljilo na tem, da bo prihujnilo človeku kot posamezniku, njegovemu etosu, ne glede na njegovo idejno in politično pripadnost,« se doda Lovšin. V začetku prihodnjega leta želi svoj program predstaviti tudi izven ribniške občine.

M. GLAVONJIČ

Posluh za drugače misleče

V Ribnici je republiški poslanec France Lovšin ustanovil Gibanje za občo demokracijo

KRIVODAJALCI — V sevnški občini je preko 5000 krvodajalcev. Vsakih let pride na odzem krv preko 1000 krvodajalcev. Predstavnica republiškega zavoda za transfuzijo krv Melanija Vukšan je na nedeljski slovensnosti, na kateri so podeli pričevanja večkratnim krvodajalcem, izrazila upanje, da bo dober odziv tudi 30. in 31. decembra, ko bo krvodajalska akcija v sevnški srednji tekmstni soli na Savski cesti. Predsednik OO RK Sevnica Milan Gabrič se je zahvalil aktivistom RK Darinkoviči Zakravšek (Lisca), Mariči Jantozovič (Jurjančka), Srečku Goletu (Kopitarja), Janku Povaleju (Stiles), Marjanu Vovku (Juščanin), Francu Čerjavcu (TSS) in nekaterim podjetjem. Na slikah za 40-krat darovanjo kri prejema priznanje Milan Hren (na desni).

kratkim ustanovil republiški poslanec France Lovšin. V gibaju bodo lahko našli svoje mesto vsi, ne glede na poli-

tico, pripadnost in spol. Na ustanovnem zboru se je zbralih trideset ljudi, ki so z zanimanjem podprtih programsko optreditev novega gibana.

»Z pred leti se mi je porajala ideja o ustanovitvi gibana, ki bo združevalo vse ljudi. Že takrat mi je bila blizu Kučanova ideja o enopartijskem plurizmu, pa smo se ji pozneje odpovedali,« je povedal Lovšin. Meni tudi, da stranke ne primajoči človeku željene sreče, ker vsaka stranka disciplinira svoje članstvo sebi in korisi in se tako približuje tendencem enopartijskega sistema. Vsaka se bori za lase in skorajda ne upošteva mnenj in stališč nasprotno strani. »Naše gibanje bo temeljilo na tem, da bo prihujnilo človeku kot posamezniku, njegovemu etosu, ne glede na njegovo idejno in politično pripadnost,« se doda Lovšin. V začetku prihodnjega leta želi svoj program predstaviti tudi izven ribniške občine.

M. GLAVONJIČ

Kmetijstvu gre večja veljava

V sevnški občini naj bi v petih letih precej povečali tržno pridelavo

SEVNICA — V družbenem proizvodju sevnške občine v letu 1989 je kmetijstvo zastopano s 13 odstotki. To ni tako nepomemben delež, če vemo, da se sevnško kmetijstvo že od leta 1982 spremeni naravne ujme. Da bi bila nesreča še večja, si pozebe, suše, toče, poplave in druge ujme iz leta v leto kar podajajo roke. A tudi neenak boj z močnejšimi silami. Sevnčanov ni vzel toliko volje, da bi vrgli puško v koruzo in ne bi navkljub vsemu načrtovali, kakšna razvojna

liko boljši položaj Sevnice v tem primeru zlasti posledica dejstva, da je večina kmetij hribovskih in višinskih. Največ je mešan in dopolnilni kmetij, zelo malo pa čistih in potencialno čistih. To govorja v škodo profesionalizacije. Govedoreja je bila v letu 1989 kar 68,5 odst. družbenega proizvoda iz kmetijstva, poljedelstva, 18 odst. ter sadjarstva in vinogradništva 13,5 odst. Za govedorejo je značilna nizka produkтивnost in majhne žrede. Pri pitanju govedi je povprečni pričas 500 do 600 gramov na dan, v pričas mleka pri tržnih pridelovalcih pa 2400 do 2500 litrov na kravo. Sevnčani imajo presežke, pri mleku, govejem mesu, krompirju, hmelju in sadju.

V sevnški občini ima več kot polovica kmetij do 6 hekarov zemlje, je pa sorazmerno več kmetij kot v Sloveniji z več kot 10 ha. Domnevajo, da je neko-

manjkanje telet za nadaljnje pitanje, za zdajšnji obseg pitanja pa bi se moral starič govedi povečati za 200 glav, ki so bile doslej dokupljene drugod. Poleg tega je osnovni cilj v naslednjih petih letih pri prijeti govejega mesa obdržati sedajšnji obseg tržne prijetje. V prašičereji bi imeli v naslednjih letih možnost povečati prijeti govejega mesa na dvojno

• V letu 1990 so v sevnški občini v družbenem sektorju kmetijstva pridelali za trg 1900 ton jabolok in 150 ton v zasebnem, 4.200.000 litrov mleka, 1600 pitancev, 30 plemenskih telec, 2500 prasičev, 110 ton piščice, po 60 ton hmele in rabe in 10 ton kumaric.

zdajšnjo količino. Zelenjadarstvo oz. vrtnarstvo na dan, v prijeti mleka pri tržnih pridelovalcih pa 2400 do 2500 litrov na kravo. Sevnčani imajo presežke, pri mleku, govejem mesu, krompirju, hmelju in sadju.

Na območju občine je občutno po-

DEDEK MRAZ — Vzgojitev ribniškega vrta so letos organizirale dedka Mraza, kot same pravijo, »na lastno odgovornost«. Radovedni in zadovoljni obražčki otrok so jim povedali, da so ravne prav. Na slikah: otroci skupin v starosti od 2 do 3 let. (Foto: M. L.-S.)

M. L.-S.

BOŽIČNI DAR

— Prireditve, na katerih so razdelili socialno ogroženim družinam, nihajtim otrokom in otrokom begunov v kočevski občini 280 darilnih paketov avstrijske dobrodelne organizacije Hilfswerk, se je udeležil tudi predsednik SKD in predsednik slovenskega izvršnega sveta Lojze Peterle. V kulturnem delu prireditve so nastopili nomet Rog, brata Veble, skupina Cantate Domino in otroški pevski zborček pod vodstvom diakona Pavla Pibernika.

BOŽIČNI DAR — Prireditve, na katerih so razdelili socialno ogroženim družinam, nihajtim otrokom in otrokom begunov v kočevski občini 280 darilnih paketov avstrijske dobrodelne organizacije Hilfswerk, se je udeležil tudi predsednik SKD in predsednik slovenskega izvršnega sveta Lojze Peterle. (Foto: M. L.-S.)

M. L.-S.

BOŽIČNI DAR

— Prireditve, na katerih so razdelili socialno ogroženim družinam, nihajtim otrokom in otrokom begunov v kočevski občini 280 darilnih paketov avstrijske dobrodelne organizacije Hilfswerk, se je udeležil tudi predsednik SKD in predsednik slovenskega izvršnega sveta Lojze Peterle. (Foto: M. L.-S.)

M. L.-S.

BOŽIČNI DAR

— Prireditve, na katerih so razdelili socialno ogroženim družinam, nihajtim otrokom in otrokom begunov v kočevski občini 280 darilnih paketov avstrijske dobrodelne organizacije Hilfswerk, se je udeležil tudi predsednik SKD in predsednik slovenskega izvršnega sveta Lojze Peterle. (Foto: M. L.-S.)

M. L.-S.

BOŽIČNI DAR

— Prireditve, na katerih so razdelili socialno ogroženim družinam, nihajtim otrokom in otrokom begunov v kočevski občini 280 darilnih paketov avstrijske dobrodelne organizacije Hilfswerk, se je udeležil tudi predsednik SKD in predsednik slovenskega izvršnega sveta Lojze Peterle. (Foto: M. L.-S.)

M. L.-S.

BOŽIČNI DAR

— Prireditve, na katerih so razdelili socialno ogroženim družinam, nihajtim otrokom in otrokom begunov v kočevski občini 280 darilnih paketov avstrijske dobrodelne organizacije Hilfswerk, se je udeležil tudi predsednik SKD in predsednik slovenskega izvršnega sveta Lojze Peterle. (Foto: M. L.-S.)

M. L.-S.

BOŽIČNI DAR

— Prireditve, na katerih so razdelili socialno ogroženim družinam, nihajtim otrokom in otrokom begunov v kočevski občini 280 darilnih paketov avstrijske dobrodelne organizacije Hilfswerk, se je udeležil tudi predsednik SKD in predsednik slovenskega izvršnega sveta Lojze Peterle. (Foto: M. L.-S.)

M. L.-S.

BOŽIČNI DAR

— Prireditve, na katerih so razdelili socialno ogroženim družinam, nihajtim otrokom in otrokom begunov v kočevski občini 280 darilnih paketov avstrijske dobrodelne organizacije Hilfswerk, se je udeležil tudi predsednik SKD in predsednik slovenskega izvršnega sveta Lojze Peterle. (Foto: M. L.-S.)

M. L.-S.

BOŽIČNI DAR

— Prireditve, na katerih so razdelili socialno ogroženim družinam, nihajtim otrokom in otrokom begunov v kočevski občini 280 darilnih paketov avstrijske dobrodelne organizacije Hilfswerk, se je udeležil tudi predsednik SKD in predsednik slovenskega izvršnega sveta Lojze Peterle. (Foto: M. L.-S.)

M. L.-S.

BOŽIČNI DAR

— Prireditve, na katerih so razdelili socialno ogroženim družin

KOVČKE POD KLJUČ — Krčani so resno prepričani, da imajo z varnostjo okolja pri njih največ opraviti tisti, ki so se sem priselili. Tak namig je bilo slišati tudi na letošnjem zadnjem zasedanju vseh zborov občinske skupščine. Nek delegat je kar jasno in glasno povedal, da je lahko tistim, ki so od drugod, onesnaževati okolje in trditi, da nevarnosti ni, ko bo pa voda pričela teči v grlo, bodo pa svoj strani spokali v kovčke, saj več nimajo, in jo pobrisali drugam. Če se hočejo Krčani zavarovati, jim torej ne preostane drugega, kot da omenjenim osebam njihovo garderobo postavijo pod ključ. Tako jih bodo bolje prvezali na svoj kraj.

V REGIJI ŽE ŠKRIPLJE — Toliko začlenjeni in tolikan opavanji posavskih regij ne kaže najbolje. Prva razpoloke je bilo že čuti v krški skupščini, ko je eden od poslancev z delegatskim vprašanjem zanetil prvo iskro nezaupanja. Spraševal je namreč, zakaj pravzaprav nai bi bil sedež Centra za razvoj Posavja v Brežicah, in ne v Krškem. S tem vprašanjem je odpri loj na predlagatelje ob vsaki skupni poteki: "Zakaj tam in ne pri nas?" Edino, kar se poslanci ne bodo pulili, in to z vso gotovstvo lahko trdimo, so deponirje odpadkov in skladišča radioaktivnih snovi.

TESEN IZID — S tajnim glasovanjem je bil brez posebnih zapletov v skupščini imenovan direktor Zdravstvenega doma Krško. Izid je bil dokaj tesen.

Novo v Brežicah

OPOZICIJA ZA ŠANKI — Brežiški poziciji se že tresejo hlače. Prednovoletna srečanja domačih Liberalnih demokratov in Prenoviteljev so bila organizirana v goštinskih lokacijah, to pa je lahko tudi že znak, da si opozicija tam nabira korajož za naskok na vabiljive oblastne stoščke, če bi se ti po sprejetju nove ustawe in volitvah pričeli majati. Hkrati pa bi bil to lahko tudi znak, da opoziciji le ne gre tako slabo, ko ob vsem govorjenju o revičini in socialnih stiskah le najde pot v gostilne. Sicer pa, kaj se niso socialne revolucije rodile prav tam?

HLADNO OROŽJE — O strelijanju s hrvaške strani na brežiško se marsišči govorji in piše. Pri tem je na nek način vse zavito v skrivnostno tančico, ki jo zna tako lepo splesti tisti znani »rekla-kazala«. No, del tančice je bil pred kratkim le dvignjen, ko je eden od brežiških kratkohlačnikov skrušeno priznal, da je bil on tisti, ki je čisto od blizu s fračo ustrelil v vhodnem vrata. Pri tem je svedec počeo, pa tudi udrtina je nastala na vratih. Kakšno nagrado si je s tem mladi artilerijski pionir prislužil, še ni znano.

BOŽIČ V PODOBAH IN PESMIH

Darilna zbirka božičnih voščilnic in božičnih pesmi

BOŽIČ v podobah in pesmih

Bliža se božično in novoletno praznovanje. Poslati bo treba božične voščilnice, na božični večer

IZ NAŠIH OBČIN

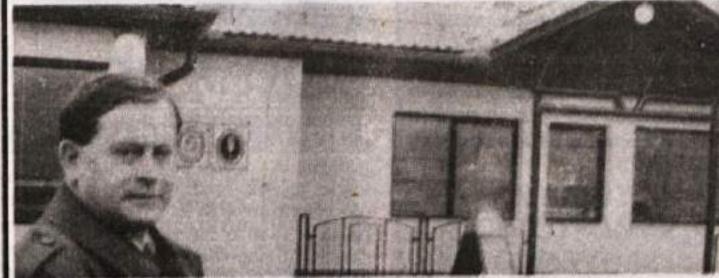
Novoletno darilo bodo še pomnili

Nov oskrbni center Agrokombinata v Staren Gradu — Prostori še za krajevno skupnost, krajevni urad in pospeševalno službo

STARIGRAD — Božiček se je v torek oglašil tudi v Starem Gradu pri Dolenci vasi v krški občini in prinesel darilo, ki ga bodo tamkajšnji prebivalci še dolgo uporabljali s pridom in veseljem, saj so ga že dolgo pričakovali. Agrokombinat iz Krškega je namreč ta dan odpril oskrbni center za kakih 2000 okoliških prebivalcev, adaptacijo sta-

reje stavbe, v kateri je bila že prej trgovina, pa je pričel že v začetku prejšnjega leta. Investicija je namreč nekaj časa zarači na nestabilnih razmerih, zapreti pa so jo pomagali poslovni sistem Mercator, domaća nuklearka in drugi.

Direktor Agrokombinata Ivan Kozole pravi, da nova pridobitev za sektor

BOŽIČNO DARILO — Direktor Agrokombinata Krško je ponosen na novi oskrbni center. (Foto: T. Jakše)

IZ NAŠIH OBČIN

PRIJETNEJSJE OKOLJE — V novih svetilih in zračnih prostorih invalidske delavnice Elektron bo delo lažje. (Foto: T. Jakše)

Delo bo bolj prijazno

Invalidska delavnica Elektron v novih prostorih

SKOPICE — Prejšnji petek so v invalidski delavnici Elektron v Skopjih slavili pomembno pridobitev. Iz adaptirane podružnine šole, kjer je leta 1983 začelo delati osem zaposlenih, se je sedaj 45-članski kolektiv preselil v novo prizidano stavbo, ki ima v dveh etazah preko 500 m² delovnih površin. Zaenkrat je usposobljeno le pritličje, kjer bo poleg sedaj zaposlenih delavcev dobiti novi leti delo še deset novih.

Nova pridobitev je sed značilnih družbenih prispevkov, neutrušnjega angažiranja direktorja Josipa Zoriča in pridnega dela in odrekjanja zaposlenih. Nagrada za to so udobili pogoj del v prostorih, ki bodo lahko, ko bo usposobljena tudi gorja etaza, nudili zaslužek kakim 150 zaposlenim. Poudariti je treba

Adriatic
zavarovalna družba d.d.
assicurazioni s.p.a.

Za »Adriatic« zavarovalno družbo d.d. Koper, PE Celje, isčemo 6 kandidatov za zastopnike na področju občine Brežice. Prijave in informacije tel. 063 441-774 po 17. ur. »FINANC AS«, Pot na Hrešč 3e, 61260 Ljubljana polje.

PRAZNIKI BREZ OCETA — Sliki rok, prijazen pozdrav in darilce, to je isto, kar v teh prvih prazničnih dneh, ko bolečina za izgubljenim očetom in morem se posebej zasketi, prijatelji lahko ponudijo otrokom Jernej in Jasmini ter materi Olgi Molan. Zavedajo se, da Jerneja Molana padlega za svobodno Slovenijo, to ne more nadomestiti, je pa balzam za rano, ki se ob teh tradicionalnih družinskih praznikih v srcu odpre vsakikoli, ko misel dojam pravo vsebino te dni tako pogosto izrečenih besed: »Veselo in srečno!« (Foto: T. Jakše)

T. JAKŠE

Prijatelji jih ne bodo zapustili

Molanovim iz Bukovšča pri Brežicah poskuša marsikdo pomagati — Prijatelji so organizirali dobrodelni koncert v Brežicah — Pomoč tudi iz Novega mesta

BREŽICE, NOVO MESTO — Nič ne more nadomestiti izgube, ki jo je utrpel Molanova družina iz Bukovšča pri Brežicah. Tega se zavedajo prijatelji, soboreci, znanci, sosedje in vsi tisti, ki jim je poznana tragedija, ki se je tej družini dogodila med junško vojno za Slovenijo. Eden od stebrov družine, Jernej Molan, je padel, ko je skupaj z drugimi teritorialci preprečeval vdor okupatorskih tankov v osrčje Slovenije, in zapustil ženo Olgo ter dveletno Jernejo in enajstletno Jasmino.

Družba je po svojih močeh in zakonih za družino pokojnika že poskrbel. Dodelila ji je enkratno nadomestilo, kot je bilo določeno za žrtve sovražne agresije na Slovenijo, in otroka prejemata pripadajočo pokojnino po očetu. Ob bolečem zavedanju nemoto, ko gre za možnost nadomestiti take izgube, pa poskušajo vendarle mnogi storiti za družino Jerneja Molana še nekaj vel. Tako je bil pred štirinajstimi dnevi v brežiškem kulturnem domu dobro obiskan koncert, ki ga je organizirala godba iz Kapel in katere izkupiček je šel skupaj s prispevkom občinskega izvršnega sveta in Jernejevih soborcev iz

25. območnega štaba družini pokojnika.

Odzivi pa prihajajo tudi od drugod. Tako so se na povabilo 21. območnega štaba oglašile Jerneja, Jasmina in Olga v Novem mestu, kjer sta jih pozdravila poveljnik Janez Butara in načelnik Anton Klobčaver. Predala sta jim darila, ki so jih za družino zbrali pripadniki območnega štaba, v pris්čnem razgovoru, ki je sledil, pa sta povedala, da nikakor ne bodo dopustili, da bi žrtev padla v pozabo, temveč se bodo vseskozi trudili, da bo družini zagotovljeno dostenjno življenje in otrokom omogočena enakovredna pot v šole in do poklica. Olga

je povedala, da je imela pred napadom na Slovenijo v najemu kiosk, ki ga je morala, potem ko se je z otrokom znašla sama, pustiti, tako da je trenutno brez zaposlitve. Zaposlila se bo spet, ko bo malo Jerneja nekoliko odrasla. S tačko obdelujejo še manjšo kmetijo, vendar gre precej na tesno.

S posredovanjem 21. območnega štaba TO sta se v akcijo za pomoč družini Jerneja Molana vključili tudi novomeški tekstilni tovarni Novoteks in Labod. Ob obisku v Novoteksu sta Molanove sprejela Marjan Erpe in Miro Jovič iz Konfekcije ter Ivan Murgelj iz Trgovine, in Labodu pa Marjan Vodopivec. Iz bogatih založenih skladis so si Jasmina, Jerneja in Olga lahko izbrale nekaj lepih oblačil. Solidarnost naših tekstilcev je v tem času vredna še posebne hvale.

T. JAKŠE

TELEVIZIJSKI SPORED

PETEK, 27. XII.

SLOVENIJA 1

8.35 — 1.50 TELETEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 ZIMSKI POČITNIŠKI PROGRAM
12.00 MOZAIK, ponovitev
PO KATERI POTI DOMOV,
amer. nadalj., 1/3
EURORITEM, 22. oddaja
13.30 DNEVNIK 1
13.50 VELIKA DREVSA, amer. film
15.20 SOVA, ponovitev
16.45 POSLOVNE INFORMACIJE
16.50 POROČILA
16.55 SLOVENSKA KRONIKA
17.05 MOZAIK, ponovitev
TEDNIK, ponovitev
18.10 TOK, kontaktna oddaja za
mladostnike
19.10 RISANKA
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
20.00 FORUM
20.20 PLES NA LEDU, kanadska dok.
oddaja
21.10 TRGOVINA Z MAMILI, amer.
nadaj., 4/6
22.05 DNEVNIK 3, VREME
22.40 SOVA:
1.40 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

17.10 Euroritem (ponovitev 22. oddaje)
— 17.30 Studio Maribor — 19.00 Prišel
je čas okrog božiča (ponovitev) — 19.30
Dnevnik SA — 20.00 Traviata (opera)
— 23.00 Yutel

SOBOTA, 28. XII.

SLOVENIJA 1

8.35 — 2.10 TELETEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 TV MOZAIK
9.00 ANGLEŠČINA - FOLLOW
ME, 32. lekcija
9.20 RADOVEDNI TAČEK
9.35 PRAVLJICE IZ MAVRICE
9.55 ALF
10.20 KLUB KLOBUK
11.30 ZGODBE IZ ŠKOLKE
12.30 VEČERNI GOST: DR. PE-
TER RUSSEL
13.15 FORUM
13.30 DNEVNIK 1
14.25 DVORJENJE EDDIEVEGEG
OCETA, amer. film
16.20 SOVA, ponovitev
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 POROČILA
17.05 REŠITEV JE KIKIRIKIJEVO
MASLO, kanad. film
18.40 PARALAKSA, ponovitev niz. dok.
serije, 3/5
19.10 RISANKA
19.20 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
20.00 UTRIP
20.20 ŽREBANJE 3 X 3
20.35 ONA + ON
21.35 NOVOLETNI KONCERT IZ
PORTOROŽA
22.35 DNEVNIK 3, ŠPORT, VREME
23.10 SOVA:
ZGODBA ROSEMARY CLO-
ONEY, amer. film
2.00 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

17.45 Videogodba — 18.30 Teleski 90 —
19.00 Garfield in prijatelji — 19.30
Dnevnik HTV — 20.15 Filmske uspešni-
ce: Rdečela Sonja (amer. film) — 21.40
Včeraj za jutri: Novo leto 1946 (dok. od-
daja) — 22.10 Glasbena oddaja — 23.00
Yutel

NEDELJA, 29. XII.

SLOVENIJA 1

7.40 — 0.55 TELETEKST
7.55 VIDEO STRANI
8.05 OTROŠKA MATINEJA:
ŽIV ŽAV
TELOVADKA, franc. nadalj., 8/10
9.35 GLASBA SKOZI ČAS, 8/16
10.35 GARFIELD IN PRIJATELJI, po-
novitev
11.05 DOMAČI ANSAMBLI
11.35 OBZORJE DUHA
12.00 LJUDJE IN ZEMLJA
12.30 DNEVNIK 1
13.00 PRISLUVNIMO TIŠINI
14.40 JOHANN SEBASTIAN BACH,
nemška nadalj., 6/8
15.30 SOVA, ponovitev
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 POROČILA
17.05 ŽENIN PRIHAJA, amer. film
18.50 RISANKA
19.00 TV MERNIK
19.15 TV OKNO
19.20 SLOVENSKI LOTO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
19.59 ZRCALO TEDNA
20.20 VMEŠNI ČAS, TV igra
21.30 BOŽIČNO NOVOLETNI 3 X 3
22.50 DNEVNIK 3, VREME
23.25 SOVA:
RAZREDNIK, amer. naniz., 6/22
SEHEREZADA, nadalj., 3/4
0.45 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

Opomba: 12.55 novoletna skakalna tur-
nea; 18.30 Šport v letu 1991
15.20 — 19.30 Dnevnik HTV —
20.00 Svet narave (angl. poljudnoznan.
serija) — 20.50 Izbor filmov J. Tatjana:
Playtime (franc. film.) — 22.45
23.00 Yutel

PONEDELJEK, 30. XII.

SLOVENIJA 1

8.35 — 13.25 in 13.15 — 24.50 TELE-
TEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 MOZAIK, ponovitev
13.30 DNEVNIK 1
15.00 OBZORJA DUHA, ponovitev
15.20 SOVA, ponovitev
16.45 POSLOVNE INFORMACIJE
16.50 POROČILA
16.55 SLOVENSKA KRONIKA
17.05 BOŽIČNO NOVOLETNI 3 X 3,
ponovitev
18.30 SPORED ZA OTROKE IN
MLADE
19.00 RISANKA
19.15 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
20.05 OSMI DAN: INVENTURA 91
21.20 BALET A-DEUS
22.00 DNEVNIK 3
22.35 SOVA:

TOREK, 31. XII.

SLOVENIJA 1

8.35 — 13.40 in 13.45 — 5.08 TELE-
TEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 MOZAIK, ponovitev
9.00 POČITNIŠKI PROGRAM -
SPORED ZA OTROKE
11.35 V ČETRTEK OB 17.30,
ponovitev
12.35 BOJ ZA OBSTANEK
13.00 SEDMA STEZA
13.30 DNEVNIK 1
14.55 MOZAIK, ponovitev
15.20 SOVA, ponovitev
16.45 POSLOVNE INFORMACIJE
16.50 POROČILA
16.55 SLOVENSKA KRONIKA
17.05 RISANI FILM
18.00 SPORED ZA OTROKE IN
MLADE
19.10 RISANKA
19.20 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
20.05 JUPIJE - MUSICAL ZA OTRO-
KE Z ROMANO KRAJNČAN
20.45 F. Rudolf: SKRITI PRED SOSE-
DI, TV komedija
21.40 IZ ROGAŠKE SLATINE V NO-
VO LETO
0.35 ODEON 91
1.35 SOVA
NADLOGE GOSPODA BEANA,
angl. humor, oddaja
MAGIČNI SHOW WAYNA
DOBSONA, angl. varietejski pro-
gram
UMOR S TRIKOM, amer. film
NOČ V CRAZY HORSU, franc.
amer. film

SREDA, 1. I.

SLOVENIJA 1

7.00 — 1.20 TELETEKST
7.15 VIDEO STRANI
7.25 TV MOZAIK, ponovitev
11.00 BOŽIČNO NOVOLETNI 3 X 3,
žrebanje

11.15 DUNAJ: NOVOLETNI KON-
CERT, prenos

13.30 DNEVNIK 1
13.50 SARADA, amer. film

15.45 KVARTET DO IN HARMONI-
KAR JOŽE KAMPič

16.25 POSLOVNE INFORMACIJE

16.30 POROČILA
16.35 SPORED ZA OTROKE IN
MLADE

17.45 DALJNA DEŽELA, avstral. na-
dalj., 1/4

18.40 RISANKA
18.50 TV NOCOJ

18.55 DIVJI SVET ŽIVALI

19.30 DNEVNIK 2

20.05 FILM TEDNA

DO KONCA IN NAPREJ, slov.
film

21.40 PETERS POPS SHOW

22.30 DNEVNIK 3

22.55 NAPOVEDNIK

23.00 SOVA:

ČETRTEK, 2. I.

SLOVENIJA 1

7.35 — 1.20 TELETEKST
7.50 VIDEO STRANI

8.00 MOZAIK, ponovitev
11.50 Z VIDEOMEHOM V NOVO
LETO

13.30 DNEVNIK 1

13.40 GOONYJI, amer. film

15.35 MOZAIK TRGOVINA Z MA-
MILI, 2/5

TUGA ŠUŠNIK V GALERIJI ZDSL

LJUBLJANA — V galeriji Zveze društev slovenskih likovnih umetnikov (ZDSL) v Ljubljani bodo v petek, 27. decembra, odprli razstavo del akadem- skega slikarja Tuga Šušnika.

PISMA (NE)SREČE

KOČEVJE — Ko so ljudje v stiski, iščejo srečo tudi pri igrah na srečo in na druge načine. V Kočevju je te dni razširjena igra s posiljanjem in dobivanjem 300, 500, 1000 DEM, na kateri »zagranitano dobiš najmanj povrnjeno vloženo (z odbitkom nekaterih stroškov), lahko pa tudi 2-krat, 3-krat, 5-krat, 10-krat več, kot si vložil.« Tisti, ki jo igrajo, zagotavljajo, da se juri obnesi, in govorijo o velikih dobitkih. Vsakemu z malo razumom pa mora biti jasno, da bo tu mnogo razočaranih; organizator igre pa bo tisti, ki bo zagotovo dobil.

Druga tako igra je igra pisem, kjer pa ni potreben denar. To so tako imenovana »pisma srečev«, kjer prejemnik ni dolžan storiti nič drugega, kot 20-krat prekopirati pismo in ga odposlati 20 novim »srečnem«, ker če tega ne storí, te čaka velika nesreča, kot da jih ni že brez tega dovolj.

GRAFIKI ZA SAMOSTOJNO SLOVENIJO

LJUBLJANA — V galeriji Tivolski grad bo še do 5. januarja na ogled razstava Grafički za samostojno Slovenijo, ki so jo odprli v četrtek, 19. decembra. To je panoramski prerez sodobne slovenske grafike ob zdajšnjem zgodovinskem trenutku. Svoja dela razstavlja 35 avtorjev.

Črna zastava na Glasbeni šoli Marjana Kozine se je Šproc vključil ob njeni ustanovitvi leta 1946. Vzgojil je nič koliko rodov glasbenikov, saj je bil na tej šoli redno zaposlen do leta 1968, ko se je upokojil. Ker šola ni imela dovolj učiteljev, je Šproc prosila, da bi še poučeval homarno. Tako je ostal na šoli še triinštirlet, vse do leta 1981. Pa tudi potem se je vedno rad vrátil v učiteljski kolektiv, predvsem pa je rad spremljal prireditve glasbene šole. Le-ta mu je pomenila več kot drugi dom. Leta 1986 mu je šola, ki je takrat praznovala 40. obletnico osnovanja, podela posebno priznanje. Bil ga je zelo vesel, vsekakor nič manj kot šest let prej Trdinove nagrade.

Drago Šproc se je poslovil tisoč, kar je ves čas tudi živel med svojimi Novomeščani. Z njim je odšel najstarejši novomeški glasbenik in eden najstarejših pristnih Novomeščanov. Bil je pokončen mož, markantna osebnost. I. Z.

Umrl je Drago Šproc

Leta 1926 se je vrnil v Novo mesto, kjer ga je Glasbena matica takoj sprejela za učitelja violine. Vključil se je v Sokolski orkester, ga tudi vodil, igral v plesem orkestru in pel v mešanem zboru Glasbene maticе, poleg tega pa se vozil v Šošteksko poučeval grajške gospodinje. Često je dejal, da ima na leta najlepše spomine, čeprav so bila zelo naporna. »Toda bil sem mlad in sem vse zmogel,« je pripomnil.

Po drugi svetovni vojni je bil med sestavnikom novega orkestra v Novem mestu. Orkester je vodil in ga usmerjal ter v njem igral prvo violinu. Ta sestav je bil nazadnje znani kot Salonski orkester, deloval pa je pri KUD Dušan Jerib. Zaradi ostarelosti članov je utrnil.

V Glasbeno šolo Marjana Kozine se je Šproc vključil ob njeni ustanovitvi leta 1946. Vzgojil je nič koliko rodov glasbenikov, saj je bil na tej šoli redno zaposlen do leta 1968, ko se je upokojil. Ker šola ni imela dovolj učiteljev, je Šproc prosila, da bi še poučeval homarno. Tako je ostal na šoli še triinštirlet, vse do leta 1981. Pa tudi potem se je vedno rad vrátil v učiteljski kolektiv, predvsem pa je rad spremljal prireditve glasbene šole. Le-ta mu je pomenila več kot drugi dom. Leta 1986 mu je šola, ki je takrat praznovala 40. obletnico osnovanja, podela posebno priznanje. Bil ga je zelo vesel, vsekakor nič manj kot šest let prej Trdinove nagrade.

Drago Šproc se je poslovil tisoč, kar je ves čas tudi živel med svojimi Novomeščani. Z njim je odšel najstarejši novomeški glasbenik in eden najstarejših pristnih Novomeščanov. Bil je pokončen mož, markantna osebnost. I. Z.

Bo v starji porodnišnici policija?

Soglasje novomeške skupščine za prodajo teh stavb, čeprav bi jih znali uporabiti drugače — O novomeškem grbu odločanje sele v januarju

NOVO MESTO — V nasprotju s pričakovanji bodoči novomeški grb, ki naj bi med drugim krasil tudi registrske tablice novomeškega registrskega območja, ni bil glavna točka zasedanja novomeške občinske skupščine prejšnji četrtek. Predlagatev, novomeški izvršni svet, ki je klub odklonilnemu stališču na prejšnji skupščini vztrajal, naj bi bil na grbu ustanovitelj Novega mesta vojvoda Rudolf IV., je na sami seji namreč predlagal, da bi odlok o grbu umaknil z dnevnega reda, kar se je tudi zgodilo. Kaj bo ponujeno v odločanju na naslednji seji, se ni znano, vsekakor pa naj bi predlog o Rudolfu v grbu ne doživel bistvenih sprememb.

Novo mesto pa je dobitno zajeten dokument, odlok o prostorskih ureditvenih pogojih izven mestnega jedra. Skupaj s strategijo prostorskoga razvoja Novega mesta naj bi bil dobra osnova za celovit pristop k izrabi in urejanju prostora Novega mesta. Hkrati je skupščina na ta račun potrdila črtanje cele vrste razdaljnih načrtov iz družbenega plana občine, del prostorských izvedbenih aktov pa bo doživel ponovno preveritev ustreznosti lokacij oz. rešitev.

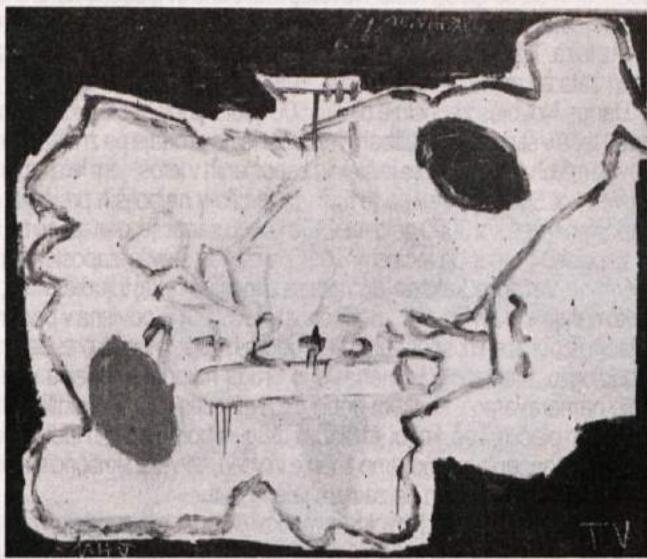
• Na Koroškem molijo in kolnejo ſe domače. (Juhant)

• Dober glas je sposobnost nenehno delovati zoper pretiravanje. (Hofmannthal)

Halo, tukaj je bralec »Dolenjca!«

Sum o pošiljki, namenjeni Rdečemu križu — Nevesten poštar — Znova o stanovanjih — Komunalci zalivajo vrtove novembra — Nič več v blagovnico

Tistim, ki so se minuli četrtek pritoževali nad majhnimi črkami v našem tedniku, lahko zagotovimo, da bo z novim letom bolje, črke bodo večje in tudi vsebinsko bomo »Dolenjca« obogatili, med drugim bomo poskušali tudi z vskokotedenškim prilogom. Manj spodbudnih besed pa imamo ta hip za tiste, ki so se odločili dvajset in več tisočglavo družino bralcev zapustiti zavojlo praznih dečnici. So pa taki, ki že morajo izbirati med kruhom in mlekom na eni ter časopisom na drugi strani, skupaj z njimi lahko le upamo,

Branko Suhý: ČRNI DNEVI, 16. VIII. 1991, april/platno

Od vžigalice do kroga

Branko Suhý razstavlja v Zagrebu — Sled vojne

ZAGREB — V Muzejsko-galerijskem centru Građec na Katarininem trgu v Zagrebu se z razstavo 89 umetniških del, nastalih od decembra 1989 do oktobra 1991, predstavlja hrvaškemu likovnemu občinstvu akademski slikar in grafik Branko Suhý iz Novega mesta. Kot je zapisal Ante Šorić, direktor omenjenega centra, v obseženem večernem katalogu, ki so ga s pomočjo nekaterih sponzorjev iz Novega mesta in drugih krajev Slovenije izdali ob razstavi, je Suhýjeva razstava v Zagrebu prva razstava kakega slovenskega umetnika v času, ko republika Hrvaška in Slovenija čaka na mednarodno priznanje svoje neodvisnosti. Po svoje je tudi simbolično, da so razstavo odprili 13. decembra, na umetnikov (enainštirideset) rojstni dan. V intervjuju z Ireno Kraševac, enem od besedil v katalogu, je povedal, da se je v letu 1991 zgodilo tako malo dobrih in tako veliko slabih stvari, da je to pustilo sled tudi v njegovem slikarstvu in grafiki. »Nekako se končuje, vendar obenem novo začenja naslov Od vžigalice do kroga,« je pojasnil. V dela je vgradil motive, ki mu jih je vstila vojna. Najprej v Sloveniji, nato še na Hrvatskem, ki — še grozljivejša — še vedno traja. Mir je beseda, ki jo je treba pisati z veliko začetnico, in to predvsem od dne, ko je padel Berlinški zid, naprej. Razstava del s takimi motivi v času, ko vojno divjanje še traja, je oblika boja za mir. Kaj umetnik sicer lahko storiti drugega, kot da naslika besede prijetljiv in mu s tem pove, da je z njim in ob njem v tem boju? «Se en dragocen pričevalce časa ali pa negodnosti,« je še zapisal Šorić, meneč, da naslovi nekaterih Suhýjevih slik spominjajo na iztrgane liste iz dnevnikov in koledarjev z izpisano kroniko vojne. Zagrebško občinstvo pa si bo razstavo del novomeškega umetnika lahko ogledalo še do 19. januarja.

I. ZORAN

»Nekako se končuje, vendar obenem novo začenja naslov Od vžigalice do kroga,« je pojasnil. V dela je vgradil motive, ki mu jih je vstila vojna. Najprej v Sloveniji, nato še na Hrvatskem, ki — še grozljivejša — še vedno traja. Mir je beseda, ki jo je treba pisati z veliko začetnico, in to predvsem od dne, ko je padel Berlinški zid, naprej. Razstava del s takimi motivi v času, ko vojno divjanje še traja, je oblika boja za mir. Kaj umetnik sicer lahko storiti drugega, kot da naslika besede prijetljiv in mu s tem pove, da je z njim in ob njem v tem boju? «Se en dragocen pričevalce časa ali pa negodnosti,« je še zapisal Šorić, meneč, da naslovi nekaterih Suhýjevih slik spominjajo na iztrgane liste iz dnevnikov in koledarjev z izpisano kroniko vojne. Zagrebško občinstvo pa si bo razstavo del novomeškega umetnika lahko ogledalo še do 19. januarja.

I. ZORAN

Prednovozletni kulturni vrtljak

V dolenjskih, belokranjskih in posavskih občinah se je že v dneh pred božičem zvrstilo več kulturnih prireditv — Marsikje so mislili tudi na otroke

DOLENJSKA, BELA KRAJINA, POSAVJE — Sobotni večerni koncert Novolesovega pihalnega orkestra z dirigentom Mirom Sajetom in nastop njevega gosta, mešanega mladinskega pevskega zbor pod vodstvom pevovodkinje Jožice Bradač, je samo ena od mnogih prireditv, ki se v prednovozletnih dneh zvrstile južno od Ljubljane.

V Novem mestu, tudi v Domu kulture, je v ponedeljek, 23. decembra, nastopila vokalna skupina Vox nova iz Kopra, ki jo vodi mag. Mirk Slošar, in se ob spremljavi harfe, čembala, harmonike in tolkal predstavila s programom, ki vselej navduši obiskovalce. Že v petek, 20. decembra, popoldne je bila v novomeškem Domu kulture prireditve za mlade: otroška gledališka skupina je pod vodstvom Staše Vovk uprizorila Puhtarjevo igro Medved z vrtnico, predstavila pa se je tudi otroška plesna skupina AINU, ki jo vodi Marta Štembergar. V Trebnjem pa so prednovozletni koncert že v četrtek, 19. decembra, pripravili učenci tamkajšnje glasbene šole, in sicer v prireditvi avli stare osnovne šole.

V Črnomlju sta bili v petek, 20. decembra, dve prireditvi: v galeriji Miniatir so odprli razstavo del akademskoga slikarja Jožeta Kumra iz Dolenjskih Toplic, v kulturnem domu pa so otroške in odrasle folklorne skupine iz raznih krajev predstavile

Glasbeni koledar

Rokovnik in kažipot po glasbenih dogodkih

V knjigarnah se je že pred dnevi pojavil Glasbeni koledar 1991/92, ki ga je uredila znana slovenska harfistka Pavla Uršič-Kunej, izdala pa začužba Didacta v Radovljici. Knjiga je v prvi vrsti rokovnik za vse, ki se kakorkoli ukvarjajo z glasbo, pa priročnik in kažipot po najpomembnejših dogodkih v letu 1992. Poleg tega opozarja na vrsto jubilejov, povezanih s pomembnimi imeni iz sveta glasbe. Med drugim spominja javnost, da bo v letu 1992 100. obletica slovenskega gledališča, 200. obletica Rossinjevega rojstva, 90. obletica rojstva Danila Švarca, 300. obletica rojstva G. Tartinija pa 90-letnica Maksa Pirnika, 80-letnica Bojana Adamiča itd. Vsebino koledarja obogatuje objava vseh nekdanjih in sedanjih članov Društva slovenskih skladateljev ter naslovov vseh 60 glasbenih šol, ki delujejo v Sloveniji.

BOŽIČNI KONCERT

METLIKA — V petek, 27. decembra, bo ob 18. uri v metliški cerkvi na Mestnem trgu božični koncert. Nastopila bosta pevski zbor folklorne skupine in oktet Vitis. Vabljeni!

KOSTELCI NASTOPAJO — Kar nekaj časa je že, kar je oživila kultura v Kostelu in kar marljivo dela tudi tamburaška skupina. Le-ta je do zdaj že večkrat nastopila v domaćem kraju in drugod po kočevski občini. (Foto: J. Princ)

Vstajenje prepovedanih, pozabljenih

Mohorjeva družba iz Celja predstavila v Študijski knjižnici Mirana Jarca knjige, izšle v počastitev 70-letnice rojstva pesnika Franceta Balantiča

NOVO MESTO — 29. novembra 1991 bi pesnik France Balantič dočolnil 70 let življenja, ko bi ne bil osemnajstdeset let prej, le nekaj dni pred svojim dvanajstdesetim rojstnim dnevom, kot vojak v domobranski uniformi tragično umrl in zoglenel v Grahovem. Po vojni je bil prv na spisku v domovini prepovedanih avtorjev, a tudi prvi, ki so ga po večdesetletih ilegalni navzočnosti v slovenskem kulturnem spominu le natisnili.

Sedemdesetletno Balantičevega rojstva je Mohorjeva družba v Celju počastila z izdajo treh knjig. To so: pesniška zbirka Tihis glas piščali, nova izdaja Balantičevih pesmi, ki jo je pripravil, z dokumentarnimi fotografijami iz pesnikovega življenja opremil in ji napisal spremno besedo pesnik, kritik, publicist in literarni zgodovinar France Pibernik; literarni zbornik Jutro pozabljenih, antologija pesniških in prozni besedil padlih, pobitih, prepovedanih, zamolčanih in pozabljenih avtorjev, ki jo je prav tako pripravil France Pibernik, in knjiga esejev Tarasa Kermuera, Ogenj, ki prečiščuje, z izvirnimi ilustracijami akademškega slikarja Mateja Metličnika.

Predstavitev teh treh knjig je Mohorjeva družba pripravila v četrtek, 19. decembra, zvezčer v čitalnici Študijske knjižnice Mirana Jarca v Novem mestu. V središču pozornosti tega kulturnega večerja je prav gotovo bila antologija Jutro pozabljenih, v kateri so zbrana besedila enaindvajsetih avtorjev, ki so izšli iz katoliških krogov in so vsi tragično končali v letih 1942 do 1945, večina v boju zoper komunistično prevlado na Slovenija.

PODPREDSEDNIK VLADE ODPRAL RAZSTAVO V KRKI

NOVO MESTO — V sredo, 18. decembra, je podpredsednik slovenske vlade Matija Malešič v avli poslovne stavbe novomeške tovarne zdravil v Ločni odprt razstavo del slikarke Irene Polanc iz Maribora. Slikarka, ki je več let delovala v tujini, se novomeškemu občinstvu predstavlja z deli iz cikla Eve. Razstava bo na ogled do konca januarja 1992.

Podpredsednik Vlade ODPRL razstavo v Krki

NOVO MESTO — V sredo, 18. decembra, je podpredsednik slovenske vlade Matija Malešič v avli poslovne stavbe novomeške tovarne zdravil v Ločni odprt razstavo del slikarke Irene Polanc iz Maribora. Slikarka, ki je več let delovala v tujini, se novomeškemu občinstvu predstavlja z deli iz cikla Eve. Razstava bo na ogled do konca januarja 1992.

prireditim Bele krajine. V črnomalski Ljudski knjižnici pa je bil v ponedeljek, 23. decembra, glasbeni večer, posvečen Mozartu v 200. obletici njegove smrti. Program so izvajali učenci črnomalske glasbene šole.

V Brežicah je bila v soboto, 21. decembra, zvezčer tretja abonmaška gledališka predstava. S Feydeaujevo komedijo Poskrbi za Amelijo je nastopilo Primorsko dramsko gledališče iz Nove Gorice. Generalna pokroviteljica predstave je bila Nika, d.d., borzoposredniška hiša iz Brežic. V Krškem so imeli v četrtek, 19. decembra, muzikal za mlade: »Mi se ne damo« s plesno skupino Mojce Horvat in pevko Romano Kranjcem.

O drugih prireditvah poročamo v samostojnih sestavkih na tej strani.

I. Z.

Razstava »razmnožene« dedičine

V Dolenjskem muzeju so na ogled leseni izdelki, nastali v mojstrski delavnici Jerneja in Mateja Kosmača iz Tržiča po muzejskih predlogah

NOVO MESTO — Sedem let ali kaj je tega, kar je začel Jernej Kosmač, inženir strojništva iz Tržiča, izdeloval natančne kopije starih izdelkov domače obrti, ki jih je videl v muzejskih depohih ali pri zasebnih zbirkah v raznih krajih Slovenije. Za to delo je navdušil tudi sina Mateja, strojnega tekhnika, tako da zdaj ob živitu od te zanimive dejavnosti. Oboma imata status svobodnega kulturnega delavca in naziv mojstra domače obrti, izjemno kakovost izdelkov pa jima potrjujejo na razstavah in, zlasti očet, tudi na natečajih.

V tržički delavnici Jerneja Kosmača nastajajo najrazličnejši predmeti. Najbolj znane so čevljarske svetilke na steklene krogle, ki jih Kosmač serijsko izdeluje kot spominke od leta 1987, ko se je s prvo takšno lučjo, kakršno so nekoč nosili s seboj v delavnice ali od hiše do hiše tržički šuštarji, pojavi na razstavi v Kranju in dobil pomembno priznanje. Vsi drugi izdelki pa so povsem iz lesa. To so lesene pisave za okrajevanje sirov (trnici), lesene žlice, vilice in zajemalke,

žličniki, solnice, rezljani oselniki, preslice za predivo, kropivčki, lesene šatulje, ključavnice, raglje in lesene pastirske sončne ure. Sin Matej pa se je specializiral za najrazličnejše turistične spominke iz lesa, še posebej za izdelavo že omenjenih pastirskih sončnih ur, kakršne so v starih časih imeli v žepih pastirji na Veliki planini.

Veliko predmetov, ki sta jih izdelala mojstra domače obrti, je od srede, 18. decembra, na ogled v mali razstavni dvorani Dolenjskega muzeja. Razstava pod pomemljivim naslovom Iz domačih korenin je novomeški muzej pripravil v sodelovanju z Zavodom za kulturo in izobraževanje iz Tržiča in bo na ogled do 12. januarja 1992. Poleg prej navedenih predmetov so razstavljeni tudi lesene jaslice in nekaj drugih rezbarij z uporabljivimi Martina Krpana ter nekaterimi svetnikov in zaščitnikov. Tisti, ki ne vedo, kaj je rovaš, pa si bodo lahko ogledali kar šop palic z zarezami in drugimi znanimi. Sicer pa je dobro, da si vsak obiskovalec prebere pisna pojasnila ob eksponatih.

Ravnatelj Dolenjskega muzeja, Bojan Božič, je menil, da razstava ni zanimiva le za ogled, temveč tudi za zgodbo v dolenjskem okolju. »Tudi v Dolenjskem muzeju hranimo zelo zanimive stare predmete, ki

niki France Balantič in Ivan Hribarček ter Stanko Vuk, od pisateljev pa Narte Velikonja in France Kunstelj.

France Pibernik je v novomeški Študijski knjižnici dejal, da so kar številni avtorji ostajali zunaj literarnega življenja in tudi zunaj literarnih obravnav, čeprav si tega seveda niso zaslužili, kar pogostoma tudi zaradi prezirljivega odnosa slovenske literature do zgodovine do zamolčanih ali prepovedanih pesnikov in pisateljev. Krivico na tem področju bo moč vsaj deloma popraviti samo tako, da bodo literarni zgodovinarji vse zamolčane ali prepovedane pesnike v pozabljenih letnikih v slovensko slovstvo tja, kamor ti resnično sodijo. To pa bodo lahko storili med mladi, z ničemer obremenjeni strokovnjaki, ki je bil v pogovoru s poslužniki prepričan France Pibernik.

I. ZORAN

kultura in izobraževanje

IZŠLA NOVA »RAST«

NOVO MESTO — V začetku tega tedna je izšla nova Rast, zadnja številka drugega letnika dolenske revije za literaturo, kulturo in družbeno vprašanja. Ker bomo na tej številki podrobneje še pisali, zapošlimo tokrat le, da je zanimiva, da se na njenih straneh pojavljajo novi sodelavci in da je kot osrednja osebnost tokrat (v pogovoru z Milanom Markljem) predstavljen profesor Marjan Dobovšek iz Novega mesta.

DR. PLUT PREDSTAVIL SVOJO NOVO KNJIGO

NOVO MESTO — V torek, 17. decembra, zvezčer je dr. Dušan Plut svojo najnovijejo knjigo Entropijska zanka predstavljal tudi novomeški bralcem. Srečanje z avtorjem, sicer članom Predsedstva Republike Slovenije, je pripravila Študijska knjižnica Mirana Jarca v svoji veliki čitalnici. Obiskovalci so si lahko ogledali tudi razstavo knjig, brošur in druge literature o ekologiji, ki je na knjižnici na ogled.

L. Z.

Valvasor je spet doma

V začetku tega tedna je minilo 300 let, kar je veliki polihistor baron Janez Vajkard Valvasor odšel iz svojega gradu Bogenšperka in se vanj za življeno ni več vrnil. Vrnila pa se je njegova podoba v belem marmorju, ki jo je izdelal akademski kipar Zlatko Rudolf. V ponedeljek, 23. decembra, so na kiparsko upodobitev velikega našega zgodovinarja, avtorja znamenite Slave vojvodine Kranske in številnih drugih del, slovensko odkrili na Bogenšperku. Slavnostni govor je imel dr. Matjaž Kmecl, član Predsedstva Republike Slovenije. Odslej bo obiskovalce Bogenšperka spet »pozdravljati« njegov nekdanji lastnik in stanovalec Janez Vajkard Valvasor.

Na otvoritvi se je zbral kar lepo število obiskovalcev, ki so najprej prisluhnili tržičkemu citiranju Mateju Lončarju, nato pa strokovni razlagi razstave. Le-to je imel znani slovenski etnolog dr. Janez Bogataj, ki ga Novomešani poznajo še iz časov, ko je bil kot mlad strokovnjak nekaj let zaposlen v Dolenjskem muzeju. Menil je, da takšna razstava ni le prispevek k potrjevanju naše slovenske identitete domače obrti, ampak se s predmeti, kakršne izdelujejo oba Kosmača, lahko ponosamo tudi v tujini, ne da bi morali na vsak izdelek napisati »Made in Slovenia«. Poudaril je, da bi se moralni kot Slovenci promovirati v Evropi predvsem s tistim, kar je izključno naše, kar izvira iz naših domačih korenin, iz tega pa bi morali znati tudi kaj iztržiti.

Ravnatelj Dolenjskega muzeja, Bojan Božič, je menil, da razstava ni zanimiva le za ogled, temveč tudi za zgodbo v dolenjskem okolju. »Tudi v Dolenjskem muzeju hranimo zelo zanimive stare predmete, ki

so naši, recimo, dolenjski in na nas je, da najdemo in spodbudimo ljudi, da bi se začeli ukvarjati s takšno obrto. Muzejskih predlog, kot rečeno, ne manjka, le Kosmače še moramo pridobi.« je poudaril.

I. ZORAN

Novoles spet zares

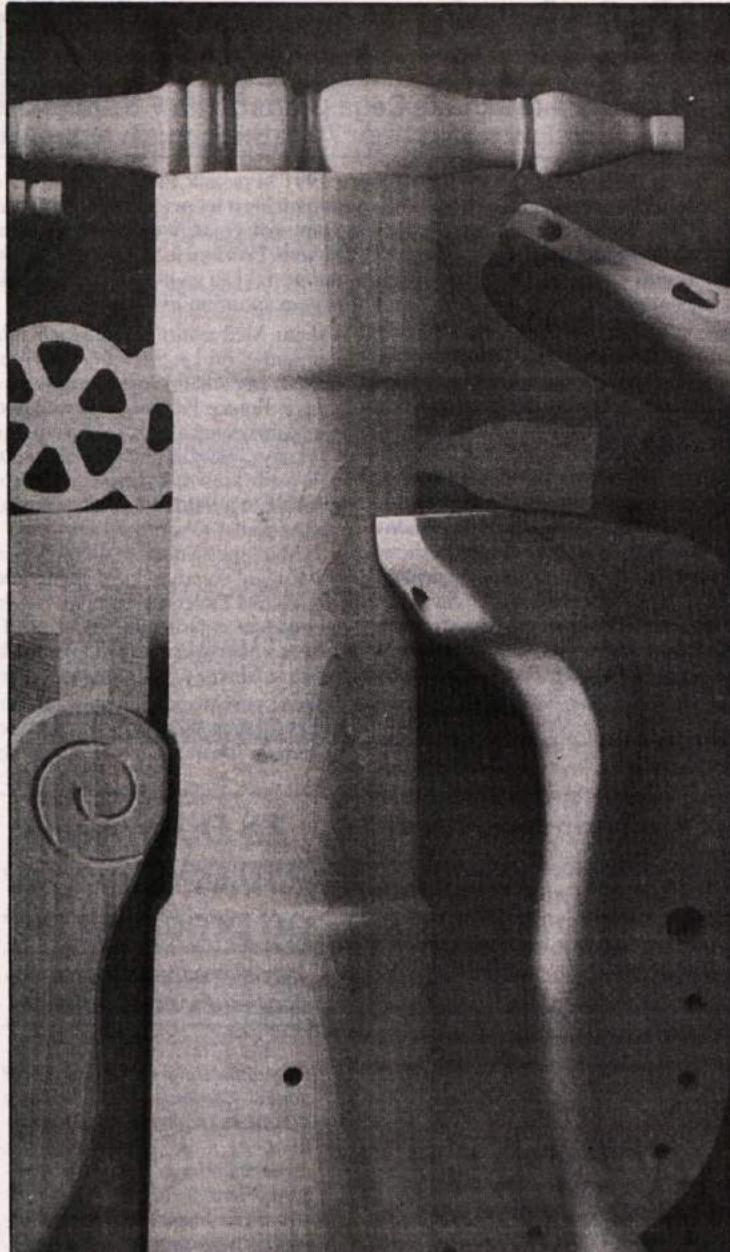
V Novolesu gre spet zares. Tega pa ne gre soditi le po njihovem reklamnem geslu, ampak v prvi vrsti in predvsem po poslovnih rezultatih tik pred koncem leta. Ta nekdanji lesni gigant iz Straže pri Novem mestu je bil še pred nedavnim tako rekoč na tleh, potolčen in knokavtiran, če se izrazimo v boksarskem jeziku, danes pa spet trdno stoji na svojih nogah in je na poti k novim uspehom in vzponom. Vrnitev Novolesa med uspešna slovenska podjetja se dogaja tukaj in sedaj.

OD VRHA DO DNA

Ko je nekdanji dolgoletni in nadvse uspešni direktor Novolesa Jože Knez, sedaj predsednik sanacijskega odbora, pred več kot 40 leti prišel v Novoles, je to podjetje kmalu postalo vodilno v slovenski lesni industriji. Ker je bila poraba lesa in lesnih izdelkov v Jugoslaviji majhna, skorajda bi lahko rekli neznačna, so se morali hitro usmeriti na tuje trge. Šestdeseta leta so bila čas velikoserijske proizvodnje, ki pa je zahtevala predvsem manj kvalificirano delovno silo. Sredi sedemdesetih let je bil Novoles največji slovenski izvoznik lesnih izdelkov, izvažal pa je največ v Ameriko, kajti Evropa, kakor se morda danes čudno sliši, je bila takrat še perevna, da bi si lahko privoščila take in toliko lesnih izdelkov kot Amerika. Takrat je Novoles imel kar 40 odst. ameriškega tržišča gugalnikov, kar je za današnje razmere nekaj nepojmljivega. Z naftno krizo, tehnološko revolucijo in s težnjami k drugačnim vrednotam pa se je svetovna lesna industrija začela preurejati v manjše in bolj prilagodljive enote, temu pa slovenska lesna industrija ni sledila. Posledice take neprilagodljivosti zahtevam svetovnih trgov so se hitro pokazale. Knez je sicer nasprotoval temu, da investicijsko in proizvodni nadaljujejo po starri poti, ker pa je pri tem ostal osamljen (in to ne le v Novolesu, ampak v Sloveniji sploh), je odšel. Od takrat je šla Novolesova pot samo navzdol in lansko leto, ko je bilo to nekdaj uspešno podjetje tako rekoč pred razpadom, dosegla najnižjo točko.

PREOBRET Z NOVIM VODSTVOM

Zadnjih nekaj let je bil Novoles vseskozi v izgubi, ki se je samo povečevala. V drugi polovici lanskega leta so nameravali s prisilno poravnavo in z reorganizacijo rešiti nakopičene težave, vendar tudi ukrepi niso prinesli pričakovanih rezultatov. Kljub delni prisilni poravnavi in odložitvi velikih dogov za dve leti je Novoles posloval z vedno večjo izgubo. Da nova organizacija ni dala pravih rezultatov, govoriti tudi podatek, da so podjetja, kljub temu da so bila »očiščena« dolgov, še naprej poslovala z izgubo. Sistem je tako rekoč razpadel in nobena od poslovnih funkcij ni več delovala. Letos spomladi so se na pobudo, skorajda zahtevno, delavcev obrnili na nekdanjega uspešnega direktora Novolesa Jožeta Kneza, ki je prišel nazaj kot

predsednik sanacijskega odbora, v katerem so zbrali več znanih strokovnjakov z raznih področij. Poleti pa so imenovali za novega generalnega direktorja Novolesa Milana Bajžlja, nekdanjega generalnega direktorja RTV Ljubljana, ki je seveda takoj sestavil novo vodilno ekipo. Uspešno in plodno sodelovanje sanacijskega odbora in nove vodilne ekipe z Bajžljem na čelu je kmalu obrodilo sadove. Upravljanje in vodenje Novolesa kot celote je postalno stabilno, isto velja za podjetja znotraj sistema Novoles.

Septembra letos je novo vodstvo sklicalno prvo tiskovno konferenco, na kateri so sporočili, da je v poslovanju Novolesa prišlo do preobrata. Že v tem kratkem času jim je uspelo, da je sistem kot celota začel poslovali pozitivno. »To seveda še ne pomeni pokrivanja vseh izgub, ki so se nakopili v preteklosti, je pa napoved za lepšo in boljšo prihodnost,« so takrat rekle in napovedali, da bo v nekaj mesecih Novoles kot celota posloval z dobičkom. Poleg pozitivnega tekočega poslovanja je novo vodstvo obljubilo tudi proizvodnjo brez izgub v tistih podjetjih, ki so bila v stečaju, poslovanje z dobičkom v tistih podjetjih, ki so se takrat »vrtila« okoli pozitivne ničle, ter povečanje dobička v tistih podjetjih, ki so že takrat poslovala dobro. In držali so besedo. Še več: ta obljuba se je uresničila celo prej, kot so sami pričakovali.

Medtem ko je izguba v sistemu Novoles v začetku leta znašala 20 do 30 milijonov dinarjev na mesec, so septembra ustvarili 11. oktobra pa že 30 milijonov tolarjev dobička. Ta trend se nadaljuje tudi v zadnjih dveh mesecih leta, tako da bodo že do konca leta pokrili vso nakopčeno izgubo iz prvega polletja, ki se je nabralo kar za 80 milijonov tolarjev. Vsa podjetja, ki so bila v stečaju, danes poslujejo pozitivno, v dveh, Drobrem pohištvo in Novem ambientu, je stečaj že uspešno zaključen. Podjetja, ki so prej poslovala okoli pozitivne ničle, danes poslujejo z dobičkom, težave se zaostrujejo le v Sigmahu, ki je bil že takrat v izgubi. Ostala podjetja v sistemu Novoles, ki so že takrat poslovala pozitivno, pa dobiček iz meseca v mesec povečujejo. Odkar je vodenje Novolesa prevzela nova ekipa, ki, kot rečeno, plodno sodeluje s sanacijskim odborom, se je produktivnost povečala kar za 66 odst., proizvodnja se je mesečno realno povečevala za 22 odst., na zahtevne konvertibilne trge pa izvozijo okoli 60 odst. celotne proizvodnje. Ni kaj, ti podatki veliko povedo!

IZ PRETEKLOSTI SO LE DOLGOVI

»Zakaj je Novoles zašel v take težave? Stem vprašanjem si mi bolj malo belimo glave. Vsekakor pa menim, da mora vodstvo vsakega podjetja, če naj bo to uspešno, predvideti možne težave in zapreke in pravočasno pravilno ukrepati. A kot rečeno, s preteklostjo se mi ne ukvarjam, razen z dolgov, ki smo jih »pojerbali«, seveda,« pravi generalni direktor Milan Bajželj. »Ko smo spomladi prišli v Stražo, smo ocenili, da ta sistem ima bo-

Generalni direktor Milan Bajželj

dočnost in da se ga da rešiti. Novoles ima trdne in globoke korenine, ima zveste, delavne in sposobne ljudi, zagotovljene surovine in potencialno veliko izvoza. Torej je vse odvisno od vodstva, da to pretvoriti v dobre rezultate. In zato se mi ne oziramo nazaj, ampak gledamo naprej!«

Danes Novoles zaposluje okoli 1500 ljudi, njihov široki proizvodni program teče v štirinajstih družbah, vrednost letne prodaje pa znaša 80 milijonov nemških mark. Res se je število zaposlenih v letu zmanjšalo za več kot 500 ljudi, res pa je tudi, da je bilo v najboljših prejšnjih časih zaposlenih več kot 3000 delavcev. Ob koncu sanacije, pravijo, se bo število zaposlenih spet povečalo. »Sicer pa danes število zaposlenih ni pomembno, važno je, kakšna je struktura zaposlenih, kaj ti ljudje znajo, kaj in kako delajo,« pravi Bajželj. »Bodočnost Novolesa je odvisna v prvi vrsti od mladih, izobraženih, sposobnih in prodornih ljudi, ki bodo prevzeli razvoj, tehnologijo, marketing, komercialno in druga najpomembnejša področja. Zato nameravamo v kratkem dobiti okoli 40 takih ljudi. Ponudili jim bomo priznanje, več, kot bi jih plačali drugi, a bomo od njih tudi veliko zahtevali. Skoncentrirati moramo znanje in voljo, ustvariti »kritično maso« teh dveh elementov, potem se za rezultate ni bati.«

Že sedaj, kot rečeno, Novoles izvozi kar 60 odst. proizvodnje, namerava pa izvoz še povečevati in hkrati na svetovnih trgih doseči tudi višje cene. Seveda je to moč doseči le s kakovostjo, solidnostjo in trdnim ugledom. Sedaj so uspešni predvsem pri polproizvodih, zlasti v proizvodnji vezanih plošč, ter sestavnih delih za pohištvo, višje ko segajo, bolj se kaže, da potrebujejo več znanja, tisto »kritično maso«. Paleta njihovih izdelkov je široka in sedaj jih obravnavajo enakovredno, razvojne analize pa bodo pokazale, kje so njihove primerjalne prednosti, in na te bodo »obesili« svoje nove programe.

Štem, ko so poravnali vse letošnje izgube in bodo za povrh še poslovno leto zaključili pozitivno, so seveda v Novolesu krepko zajeli svež zrak. Pravili so model, po katerem naj bi v prihodnjem letu stalno poslovali z dobičkom, poleg tega pa ta program, ki zajema še januar 1993, predvideva tudi vrnitev dela dolga iz preteklosti. Tega dolga se je nabralo za okoli 14 milijonov nemških mark, kar je tudi za kakšno večje in trdnejše podjetje hudo velik zalogaj. Vendar tudi na to v Novolesu gledajo z optimizmom. Prepričani so, da bodo prihodnje leto ustvarili okoli 6 milijonov mark dobička. Tako bodo lahko do januarja 1993 poravnali del dolgov, del pa naj bi ga v soglasju z upniki spremeniли v kapitalski delež ali reprogramirali. Prihodnje leto se nameravajo resno lotiti glavnih razvojnih vprašanj in pripraviti model za dolgoročni razvoj Novolesa.

Zanimivo je, da je kolektivna pogodba, okoli katere so pogajanja že zaključena, tako rekoč sestavni del modela razvoja Novolesa do januarja 1993. Od tega, če in kako bodo ta model uresničevali, so odvisne tudi plače. Če bodo dosegali načrtovane rezultate, bodo tudi plače delavcev, ki so sedaj globoko pod tistim, kar predvideva kolektivna pogodba, do konca 1992 take, kot je zapisano v pogodbi. Če pa bi bili rezultati še boljši, se bo to poznalo tudi pri plačah.

Seveda se v Novolesu še vedno spopadajo tudi s težavami in problemi. Na poslovnom področju so to zlasti težave pri nabavi potrebnih količin lesa, kajti južni predeli bivše Jugoslavije, od koder so prej dobivali precej lesa, so tako rekoč zaprti. Poleg tega so morali, da so zagotovili nemoteno proizvodnjo, pred zimbo nabaviti več lesa, saj bi jim huda in snežena zima lahko usodno prekrizala njihove načrte. Načrtujejo, da bodo prihodnje leto na tuja tržišča prodali za okoli 90 milijonov mark svojih izdelkov, leto kasneje pa že za blizu 120 milijonov mark. Največ izvozijo v Italijo, Nemčijo, Avstrijo in Ameriko. Njihov cilj ni količina, ampak kakovost, ne masa, ampak denar, ne delavec zamorec, ampak ustvarjaljen in zadovoljen delavec. Do leta 2000 hoče biti Novoles na najzahtevnejših svetovnih trgih enak med enakimi. To pa pomeni: enak med najboljšimi.

A. B. in J. D.

Milan Colnar, tehnični vodja Novega ambienta:

ranost delavcev primerna in ni razloga, da stvari ne bi stele še bolje.«

»Na razvoj in bodočnost Novolesa gledam optimistično, saj smo firma, ki je pretežno usmerjena v izvoz. V Novem ambientu prodamo 40 odst. naših izdelkov na tuje, kmalu pa naj bi izvoz povečali na 70 odst. Trenutno imamo dovolj trgov, največ pa sedaj izvamo v arabske dežele. Potemkod smo se na zahteve trgov že prilagodili, drugej nas to še čaka. V zadnjih mesecih smo dosegli zelo dobre rezultate, vendar bomo morali vložiti še precej truda in predvsem strokovnega znanja, da se bomo utrdili. Pripravljenost kolektiva je velika, zainteresi-

Mitja Bukovec, predsednik sindikata v Vezenih ploščah in pogajalec v komisiji za podpis kolektivne pogodbe: »Z novim vodstvom smo sicer zadovoljni, vendar se delavci še vedno ne moremo znebiti nezaupanja, ki ga imamo zaradi slabih izkušenj s prejšnjimi vodstvami. Prevečkrat smo namreč že bili opeharjeni. S sedanjim vodstvom smo našli skupno pot, ki smo jo sprejeli eni in drugi in pričakujemo, da bomo po novem letu začeli dogovorjene stvari uresničevati in da bo naše delo bolje plačano. Prav z željo, da se stvari v Novolesu uredijo in da bi ljudje iz teh krajev še naprej imeli zaposlitve, smo v sindikatu pred časom dali pobudo, da se v No-

voles vrne dolgoletni uspešni direktor Jože Knez. Želimo — kaj drugega, kot to? — da Novoles spet zaživi.«

Jože Baškovič, direktor finančne službe: »Tu sem tretji mesec, prej sem bil stечajni upravitelj v Novolesu.«

vem Novem ambientu. Po uspešno zaključenem stечaju sem spoznal, da se z dobro vodilno ekipo Novoles lahko spet povzpne. Novoles je bil vseskozi izvozno usmerjen, to usmeritev pa bo moral v bodoče še bolj poudarjeno nadaljevati. Upam, da bo slovenska vlada sprejela zakone, ki bodo izvoznike spodbujali k še večjemu izvozu. V Novolesu si sedaj prizadevamo najti skupen jezik z našimi upniki. Glede na to, da v zadnjih mesecih zelo dobro poslujemo, seveda brez tuje vlaganja, menim, da bi morali pri upnikih vzbudit večje zaupanje. Načrte in vizijo razvoja imamo, kadar je to, pa je tudi vsa stvar, v katero se podajaš, uresničljiva.«

Tam stoji pa hlevček, lepi hlevček Betlehem

Kaj je dom? Kdo ve, koliko različnih odgovorov bi človek dobil, če bi spraševal ljudi, kaj jim pomeni dom. A v teh prazničnih dneh, ki so pogreznjeni v najglobljo temo zime in škrijejoči mrz, je dom nekaj toplega in prijaznega, veselje otrok ob dirljih Božička ali dedka Mraza, dobrote, ki diše iz kuhinje, okrašena novorojenca in za mnoge tudi jaslice s sveto družino, pastirji, ovčicami, mahovjem in zvezdo repatico nad Betlehemske obrisom. Dom je pesem, ki jo na božični večer zapoje družina ob jaslicah, dom sta radost in pričakovanje, ko na silvestro kristalno zavzene kozarci. Dom je nekaj lepega.

V mnogih slovenskih domovih, mestnih in kmečkih, v tem času stojijo jaslice. Zdi se, kot da so nekaj nepogrešljivega, da že od nekdaj spremajo zimske večere in da s svojo skrivnostno govorico o rojstvu Odrešenika, ki je prišel na svet, govore najglobljim kotičkom naše duše, kjer se še skrivajo strahovi iz davnih stoletij pred temo in zimo ter hrepeneče pričakanje svetlejših dni in močnejšega sonca. Govore o božični skrivnosti božjega rojstva na tisti najbolj neposreden način, ki se lahko dotakne vsakogar, govore očem in srcu.

Vendar postavljanje jaslic ni zelo star običaj. V primerjavi z drugimi božičnimi in novorojenimi običaji, ki jih je v našem ljudskem izročilu veliko, so razmeroma nove, še posebej na kmetih.

V kakšnih jaslih je ležal Jezus?

Jaslice izvirajo iz besede jasli, ki označuje koriastno pripravo, kamor se poklada krma za živino. Sveti pismo pripoveduje, da je novorojeni Jezus ležal v jaslih, in od takrat je poimenovanje upodabljanja božičnega dogodka kot jaslice. Od štirih evangelistov, glavnih pričevalcev Jezusovega življenja in delovanja, poročata o rojstvu le Matej in Luka. Prvi izredno skoro, nekaj več pove Luka, ki je božično skrivnost zapisal tako: »Rodila je sina novorojenca, ga povila in plenice in položila v jasli, ker ranju niso bilo prostora v prenočišču.«

V kakšnih jaslih je ležal Jezušek? Zgodovina ni romantična in pravi, da se božje dete ni rodilo v toplem hlevu, kakršni so stali po naši deželi in jih radi uporabljajo pri postavljanju jaslic, pač pa se je rodilo v votlini. Lesenth jasli tistikrat na Jutrovem niso poznali, zanje so uporabljali vdolbinu na tleh, včasih obdano z ilovnatim okopom.

Cerkveni očeje pišejo, da je leta 325 po Sveti deželi potovala cesarica Helena, mati cesarja Konstantina Velikega. Obiskala je votlinu, kjer se je rodil Jezus. V nji je našla ostanke desk, ki nabi sestavljale jasli, kamor je Marija položila

novorojenca. Najdene deske je dala prevleči s srebrom, nad votlino pa postaviti baziliko. V 7. stol. se je peti jaslični deščič pojabilo v Rimu, kamor so jih prenesli iz Svetih dežel, da bi jih rešili pred Saraceni. Relikvije so shranili v baziliki sv. Marije, kjer jih hranijo še danes, le da Cerkev ne trdi več, da gre za Odršenikove jasli. Zgodovinarji pač vedo, da lesenth jasli v krajih in v času Jezusovega rojstva pač niso poznali.

Vse od 4. stoletja, ko so v Rimu začeli praznovati božič, so Jezusovo rojstvo upodabljali različno. Dete so risali v lesenth jaslih, na otepu slame, v pleteni košari, na Marijinem plašču, v hlevčku ali v hišici, pogosto tudi v antičnih ruševinah ali v gradu, le malokdaj pa tako, kot se je res zgodilo, v votlini. Ker so evangeliji zelo skopi z opisom vznemirljivega dogodka, so upodobljevalci segali po apokrifnih spisih, ki jih Cerkev ne prizanava kot pristne, so pa polni nadrobnosti iz Jezusovega življenja. V psevdomejevem evangeliju je zapisanih nekaj takih podrobnosti, ki so postale nepogrešljiv del mnogih upodobitev in tudi jaslic. V apokrifu piše, da je Šola Marija po porodu v hlev in položila Dete v jasli, kjer sta ga grela vol in osel, nad votlino pa se je pojabilo silno svetlo zvezda.

Kako so upodabljali Jezusovo rojstvo, je bilo odvisno od dobe, kulturnega okolja in posamezne dežele. Kar se jaslič tiče, je prišlo do združevanja več motivov, samega rojstva z angelovim oznanilom pastirjem in s poklonitvijo treh kraljev.

Od kdaj in od kod jaslice?

Kot najstarejše prednike jaslic bi lahko omenili ležišča s kipcem Deteta, ki so jih prvi začeli izdelovati in uporabljati za devocijo (po božično čaščenje) na Nizozemskem. O božiču so tudi drugod začeli postavljati kipec Jezuščka na oltar in pred njim so predvsem otroci opravljali razne pobožnosti. V zgodnjem 16. stol. se je v Zahodni Evropi pojavila potreba, da kipec Jezusa na oltarju nadomestijo s čim za okom mikanje, zato so začeli postavljati na oltar kar vso skupino: Marijo, Jožef in Dete. Plastiki so rekli betlehem. Najstarejše poročilo o betlehemu je iz leta 1502, govorja pa o holandskem mestu Delfti, kjer so iz lesa izrezljani »betlehē« imeli na oltarju od božička do svečnice. Iz cerkva so sčasoma začeli betleheme prenašati v domače kapele, najprej seveda plemiški odličniki, kasneje pa tudi bogatejši meščani in duhovniki. Od meščanstva se je postavljanje betlehema razširilo še na ni je meščanske sloje in nazadnje še na kmete.

Najbolj zasluzni za prodor jaslic so bili jezuini, ki so prišli na zamisel, da bi namesto vedno enakega betlehema božični prizor upodobili s premakljivimi kipci, ki se jih da postaviti, potem pa razdreti in spraviti. Prve jaslice s kipci so stale že leta 1560 v portugalskem jezuitskem kolegiju. Le nekaj let kasneje so jih imeli v Pragi. V 17. stol. so bile jaslice že precej razširjene. Sčasoma so nastale tudi delavnice, ki so izdelovalo različne kipce, od lesenth do voščenih in papirnatih, trgovina pa je jaslice širila v vse konce Evrope in z jezuitskim redom tudi v druge dežele sveta.

Jaslice na Slovenskem

Slovenci so imenovali vsako upodobitev rojstva Gospodovega jaslice. Najstarejša tako upodobitev pri nas je znana z gotskih fresk v cerkvi na Vrdencu iz leta 1300. Posebej razkošna je starejša upodobitev treh kraljev na Dolenjskem v cerkvi na Muljavi. V pozni gotiki so se poleg slikarju pojavile že tudi potrebljene in reliefne upodobitve. Jaslice kot prostorski

prihor Gospodovega rojstva, poklonitve pastirjev in treh kraljev pa so tudi k nam prišle z jasli.

Prvo poročilo o jaslicah je za božič leta 1644, ki govorji o jaslicah v ljubljanski jezuitski cerkvi (danesh cerkev sv. Jakoba). Slovenci pri jaslicah nismo prav hiteli za Zahodno Evropo in smo bili tudi v tem pogledu narod zamudnikov, a velja si zapomniti, da smo jih imeli tri leta prej Dunaj!

Sčasoma so se oblikovali trije tipi jaslic: odrške, omarične in odprtne jaslice. Prve so maketa gledališkega odra, omarične jaslice so, kot imajo pove, shranjene v omariči, odprt tip pa predstavlja tiste jaslice, ki so postavljene na odprt ploskvi. Najstarejše ohranjene jaslice na naših tleh so odrškega tipa, imajo jih v ljubljanski uršulinski cerkvi, voščene in pobarvane figurice pa so nastale okrog leta 1800.

Ceneže od kiparskih ali voščenih so bile ploske figurice, izzaganje iz lesenth deščic in pobarvane. Najverjetnejso so prve take na naših tleh imeli v Ljutomeru med starejšimi lastniki pa so omjenjeni tudi novomeški frančiškani. Novomeške je odkril umetnostni zgodovinar Jože Gregorič. V pismu Niku Kuretu, avtorju knjige Jaslice na Slovenskem (služila je kot poglavljavi vir pri tem pisanku), je malo pred smrtnjo (umrl je med bombnim napadom na Novo mesto leta 1943) pisal, da imajo v frančiškanski cerkvi »lepne na desko slikane figure«. Domnevaj, da gre za delo Štefana Šubicu, očeta znanih slikarjev Jurija in Janeza.

Slovenska Jezus in Marija

Cerkve in premožnejši meščani so si lahko privoščili rezljane ali modelirane jaslice. Množig pogostejše pa so bile papirnate jaslice, ki so bile tudi najcenejše. V prvih polovici tega stoletja so že na veliko tiskali jaslične pole. Iz njih so like izrezali, jih nalepili na karton, prilepili še klinček in že so bile na voljo za postavitev.

Nenavadne papirnate jaslice je v starji Jugoslaviji napisal Maksim Gaspari, ki je Jožefja in Marijo naslikal v slovenski narodni noši, med pastirji pa so bili naši očinci in ženice, harmonika ter celo fantje v srbski in hrvaški narodni noši, medtem ko je bil Betlehem še najbolj podoben Višnji Gori.

Nekatere jaslice so bile še posebej umetno izdelane. Domiselni jasličarji so izdelovali tudi glibljive jaslice, ki jih je poganjal skrit mehanizem. Zares nekaj posebnega so bile jaslice, ki jih je, kot poroča Janez Trdina, izdelal Stolarjev Jožko iz okolice Šmihela pri Novem mestu. Izrezljali jih je iz lesa in povezal z žicami ter nato takoj umetno vodil, da se je vse premikalo in so ljudje od začudenja nemeli, nekaj žensk pa je od ginjenosti nad lepoto in čudežnostjo predstave jokalo. Po nekem viru naj bi zanimive jaslice poznali tudi v Metliki. Naokoli naj bi jih nosili širje fanje ter z njimi obiskovali hiše. S skritimi vzdvihi so oživili jaslične figurice in s svojo predstavo nabrali obilo polj.

Kot zanimivost omenimo še jaslice iz leta 1946, ki jih je postavil v Novem mestu Polde Cigler. Namesto Betlehema je v ozadju stala prava podoba Novega mesta, pokrajina je bila tipično dolenska in tudi sv. družina je dobila svoj prostor pod maketo pravega dolenskega kozolca.

Na kmeter so družinske jaslice prišle iz mest. Najprej so jih postavljali v kmečkih domovih Gorenske, Dolenske in Spodnje Štajerske, kasneje tudi v drugih pokrajinah, izjemno slovenske Istre, kjer jih niso poznali. Jaslicam so v kmečkem domu odredili najsvetnejše mesto v hiši, bogov kot. Sprva jih je postavljala gospodar hiše, kasneje pa otroci, včasih tudi gospodinja. Koi so okrasili s smrečjem in drugim zelenjem, jabolki, pozlačenimi orehi ter pisanimi papirnatimi trakovimi. Posebnost dolenskih kmečkih jaslic je bil prt z izrezanimi ljudskimi ornamenti, ki so ga pripeli pod jaslice. Ti prtički so zdaj žal skoraj povsem izginili, kot je izginilo tudi božično koledovanje s prenosnimi jaslicami. Z berači je izginil tudi običaj, da so prihajali na sveti večer v hiše in pred jaslicami peli stare božične pesmi.

MILAN MARKELJ

Testene jaslice na božičniku

83-

leta Terezija Jaklič iz Črnomlja se še vedno o božiču drži starin navad in izdelava jaslice iz testa, kot se je naučila od svoje matere, ko je tu v Vranovičih pred radovednimi očmi svojih številnih otrok pripravljala božični kruh, poprnik ali božičnik, kot se mu pravi. V tej vasi so imeli navado, da so na božičnik posadili še nekaj posebnega, testene jaslice, ki so jih pripravljali posebej. Mati je nekaj dni pred peko božičnika pripravila testo ko za rezance, le nekaj bolj trdo, ga povajala in razrezala na trakove, nato pa z rokami in lesenkami klinčkom oblikovala Marijo, Jožefja, Ježuščka, množico ptičic in dreveščke, včasih tudi kakšno ovčico. Testeni kipci, nataknjeni na lesene klinče, so se potem nekaj dni sušili, nato pa so sli v peko, skupaj s tremi hlebeci kruha in potico. Vse to je bilo namenjeno praznovanju treh božičnih večerov, kot so naši predniki imenovali tri zimske praznike: božič, silvestrov in tri kralje.

»Božičnik z jaslicami in okrasjem smo za božič položili na mizo, zraven še dva hlebca kruha in potico, ključ od zidanice, nekaj denarja v denarnici, maslenko, v katero smo natresli žitnega zrnja in vtaknili dva, tri storže koruze, skratka, vse, kar je predstavljalo kmečko blagostanje, je šlo na mizo,« pripoveduje Jakličeva. »V bogovem kotu pa smo imeli tiste prave, papirnate jaslice na mahu. Na sveti večer je bilo tako vse lepo in praznično. Tisti dan se je pospravilo po hiši in zunanjje, po vseh prostorih je gospodar podkladel in poskrobil z blagostovljeno vodo, nato pa je družina nekaj boljšega povečerja. Po večerji smo molili rožni venci ali zapeli kakšno božično pesem. Pred polnočjo pa smo napregli konje in se odpeljali k polnočnici. Nato pa spat. Od dobrot na mizi se je smelo jesti potico in kruh, božičnika pa ne. Mati so ga po prazniku pospravili v kaščo, kjer je čakal do večera na starega leta dan, ko smo mizo ponovno okrasili kot za sveti večer. In enako še na predvečer treh kraljev. Zjutraj na tri kralje je bil končno razrezal božičnik na toliko kosov, kolikor nas je bilo v družini. Po koš-

ček božičnika je dobila tudi živina, vsaka od živali, kar smo pač imeli, krave, koze, ove. Kruh božičnik smo pojedli, jaslic z njega pa ne, ampak smo jih sezgali v ognju. V času moje mladosti se je tako delalo skoraj pri vseh hišah v vasi.«

Po več letih, ko se je Terezija že poročila v Črnomelj, se je na prigovaranje moža ponovno odločila, da naredi testene jaslice in božičnik. In poslej so v Jakličevi družini vsako leto o božiču imeli na mizi božičnik s testenimi jaslicami in okrasjem.

»Dokler so bili otroci še doma, sem dela la po starem in smo božičnik tudi pojedli, zdaj pa ne več. Zdaj jih delam samo še za okras in za spomin. Testene jaslice na majhnem božičniku dela tudi moja sestra v Ljubljani, a jih oblikuje bolj umetniško, medtem ko jih jaz delam po ljudsko, tako, kot so jih delali včasih.«

Zdaj, ko so Terezijini otroci že odrasli in imajo svoje družine, Terezija še vedno za vsakogar pripravi po ene testene jaslice in jih postavi na hlebek kruha v spomin na nekdanje božične večere in na veselje, ki so ga imeli otroci, malo pa tudi zato, da se lepi starci običaj ne pozabijo.

Daljnji svet svete dežele

P

rišel je čas okrog božiča. Ta krščanski praznik postaja vse bolj naš, družinski. Drobne pozornosti, tople besede, prijetne dišave iz kuhinje, ubrane pesmi, slovensna polnočna maša in seveda nepogrešljive jaslice. Povod za to praznično razpoloženje je Kristusovo rojstvo. Mnogi so že poromali v vročo Palestino, kjer je bil v jasli položen in kjer je ustvarjal legendu svojega kratkega zemeljskega poslansvsa. Za tiste, ki so njegovo življenjsko pot spoznali le v Svetem pismu, pa malo pobliže pokukajo v kraje 2000 let kasneje.

Ob vzhodni obali sredozemskega morja, med Sirijo in Egiptom, se razteza 230 km dolga dežela, ki zavzema 25000 km² ozemlja. Tu se srečamo z neizprosn poščavo, ki ob izviru vode izbruhne v zeleni raj, občudujemo nasade eksotičnega sadja, naravne znamenitosti, in moč reke Jordan. Kljub temu da v času dolgorajne suše usahne in ni prav nič bolj osabna kakor večji potok, je to reka, ki življenje daje. Napaja je iz lednikov 2759 m visokega Hermona, se potopi v 3000 m niže ležeče Galilejsko jezero, se iz njega izvije v puščavo, ki jo spreminja v najbolj plodno ravnino, dokler se po 300 km ne izgubi v Mrtvem morju. Gladina tega rekordnega posebnega se kodra kar 392 m pod gladino Sredozemskega morja, dno pa leži še enkrat niže. Ta najnižja depresija našega planeta je dolga 80 in široka 16 km, zmore pa se segreti do 40°C, pri čemer izhlapeva 100 m³ vode na sekundo, (sicer 25 mm na dan). Ni čudno, da je sem postavljena zgodba o Sodomii in Gomorri, dveh mestih, ki sta izginili posuti z ognjem in žveplom. Dotik s to vodo je nekaj edinstvenega. Kar devetkrat bolj slana je od običajne morske vode in v njej lahko preživijo le žveplene bakterije. Njena gostota drži na površini, tako okorne neplavalice, med lebednjem v njej pa lahko izkoristimo čas za branje časopisa, malico...«

Le kakšno uro vožnje, a kar 1100 m višinske razlike loči to zemljepisno in naravno čudo od zgodovinsko najbolj pomembnega sveta mesta Jeruzalema. Izraelsko-arabska trenja, ki se razplamtejo že desetletja, dajejo natpanim mestom še dodaten, neugoden vtip. V arabskih trgovski temperaturi, vreščanje množice otrok, zamolklost najbolj zakrknjenih Židov se vključujejo oborožene straže, stroge kontrole, ob vroči meji pa se razprostira minsko polja.

A vrimo se k postajanju Jezusovega življenja v Betlehemu, ki je le kakih 13 km oddaljen od Jeruzalema, bomo zamaniski

Božič pomeni skrivnost

Naslednji božični sogovornik je gospod Jože Tori, mladi župnik iz Otočca ali Šentpetra pri Novem mestu. Gospod Juž je poznan kot moderen župnik, ki zlahka najde stik z okoljem, v katerem živi, in se v njem tudi bogato udejstjuje. Večkrat je potovan v Ameriko, to bogato deželo, polno kontrastov in presenečenj. Tam je proučeval tudi življenje mormonov, iz česar je napisal diplomsko nalogu. Zato velja naše prvo vprašanje prav Ameriki.

Amerika nas pravzaprav vedno znova preseneča. Po eni strani liberalizem, svobodni duh, po drugi nesposobnost razumevanja drugačnosti, kar po svoje občutimo tudi mi.

Ameriškemu pogledu v nekem smislu tudi manjka širine. Ne morejo razumeti, da tako majhna republika oziroma država, kot je Slovenija, sploh obstaja. To je po njihovih merilih komaj dovolj za srednje veliko mesto. Čudijo, kako imamo pri nas skoraj v vsaki vasi svoje pokopališče. Tako neracionalno za njihove pojme. Oni bi za celo Slovenijo naredili enako. Tudi verski obredi, nekaterih sekt so pravi spektakli, spremeno režirani in namenjeni skorajda izključno enemu namenu - biznisu. Prežet s takimi vtiči sem leto pozneje obiskal Medjugorje in začuda opazil veliko podobnosti. Tudi romarjev je bilo tam največ iz Amerike in vse je prikrojeno njihovim potrebam in pričakovanju.

Je tudi pri nas Cerkev obsojena na takšen materializem, če bo hotela preživeti?

Povsod iščijo sponzorje. Dokler se pri nas stvari ne uredijo, predvsem kar se tiče cerkvene lastnine, moramo gojiti neko obliko pridobivanja sredstev za preživetje. Če bo posesti ostala družbena, naj družba tudi poskrbi za socialno varnost poklicnih duhovnikov, da bodo lahko normalno živel. Način, kakršen je uveljavljen v Avstriji in Nemčiji, ima svoje strani, pa tudi slabe. Dobre kar se tiče materialne plati, po drugi strani pa to lahko vodi v neke vrste uradništvo, v katerem ljudje ne znajo več ceniti

zastonjskega dela, ki ga opravlja vsak duhovnik od polnoči do polnoči.

Je bolj prav torej, da je duhovnik v službi ustanove ali občestva?

Pri nas velja še vedno, da si vzet iz naroda za narod. Tega bi se moral zavedati vsakdo, tudi pedagogi, ne samo duhovniki. Če si postavljen v nek kraj, si tam zaradi ljudi, ne oni zaradi tebe. Če se tega zavedaš, potem boš z veseljem delal in ne bo težko pomagati tudi drugie, kjer je to potrebljeno in če si priravnih delati.

Toda v povojnih letih, ki jih vi osebno še niste doživljali kot duhovnik, je bilo delovanje duhovnikov omejeno skoraj zgoļ na duhovno področje. Kako je s tem sedaj?

Različno. Nekdo je usmerjen bolj v duhovnosti, jemlje človeka samo s te plati, kdo drug ga jemlje bolj celostno. Jaz nekako verjamem v stare rimske pregor, ki pravi: »Dobra kuhična, dober red,« ali tistega, ki pravi: »Ljubezen gre skozi želodec.« Naši misionarji v nerazvijih državah dobro vedo, da lačnim ljudem nima smisla govoriti, zato jih učijo vseh mogočih spremstv, s katerimi si lajšajo življenje. Predstavljam si, da je bilo nekako tako pri nas ta povojna leta, ko so morali duhovniki delovati tisto. Mlajši rod sedaj drugače gleda na to, poškuša človeka razumeti in preko tega duhovno delovati. Sedaj ni več skribi za to, da človek ne bi bil lačen, temveč je poudarek dan temu, da dobro jesti in pitи to in ono ni vse, da je materialni svet še vedno premalo. Da je treba stremeti k popolnosti. Te sle so imeli veliko starosti Rimljani in drugi narodi, ki so si v času svojega vzpona ustvarili velike kulture. Ko so dogleli vrh v nehnih težih navzgor, se je pričel notranji razkrok.

Se da iz zgodovine sploh kaj naučiti? Ali ni ameriška družba sedaj nekje na tistem preobratu?

V tem smislu nas zgodovina lahko nekaj nauči. Ko sem šel po svetu, sem med drugim tudi razmišljal, kje je začetek propada nekega naroda, neke kulture. Elitni dosežki eminentnih kultur so bili narejeni, ko so bile te na višku, ne samo gospodarsko ampak tudi duhovno. Seveda se lahko iz tega veliko naučimo, toda, da se bomo lahko naučili, moramo stvari tudi pozna-

ti. Če hočemo poznati življenje, moramo v prvi vrsti dobro poznati izraelsko zgodovino od 1800 pred Kristusom naprej. To je narod, ki ima v sebi največ zgodovinske zavesti, to pa zato, ker spoštuje svoj jezik in ker spoštuje soto, ki je njegov svet dan. Narod, ki tega ne spoštuje, prične propadati. Če boš samo delal in ne boš imel nič več časa zase, je s tabo konec.

Ljudje vas imajo za duhovnika odprtega značaja, ki z luhkoto navezuje stike z ljudmi. Je tudi to posledica potovanj v Ameriko, ali je to v vaši naravi sam?

Doma sem iz Vinkarjevega, Šmarino pri Litiji, iz kmečke družine s šestimi otroki. Domačija je precej na samem, tako da smo lahko vpili kolikor smo hoteli. Oče je igral harmoniko in ob nedeljah, zlasti v zimskem času, smo se spravili v kuhično, dali peči krompir, postavili na mizo liter mošta in peli do desetih ali do polnoči. Zelo sem hvalezen istemu času, da sem ga preživel v miru, v prijetni družinski topolini. Družina je bila sicer verna, vendar nas k veri starša nista silila drugače kot s svojim zgledom. Tu je bila posena tudi kal mojega poklica. Vedno sem si želel človeku pomagati, ali ko zdravnik ali pa ko duhovnik. Le splet okoliščin je pripeljal do tega, da sem izbral drugo.

No, splet okoliščin vas je pripeljal tudi na Otočec, kjer ste se lotili že marsičesa. To pa že ni več splet okoliščin, ampak plod si stigmatičnega dela.

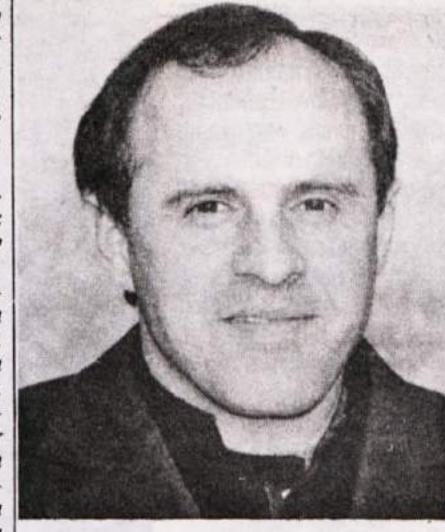
Nikoli nisem imel težav z navezovanjem stikov z ljudmi. V vsem, s čimer se ukvarjam, pa naj bo to kultura, pomoč v krajevni skupnosti, v cerkvi, gledam na človeka. Zame niko tako pomembno, ali hodiš ali hodi v cerkev. Če hočemo živeti skupaj, moramo najti na človeškem nivoju skupni jezik, če pa želiš kdo v duhovnem delu in naprej, imam ranljivost vodna odprtva.

Imate občutek, da so bili ljudje na začetku zaradi zakoreninjenih predsodkov nekoliko rezervirani?

Razumem ljudi, ki so zrasli v drugačnem okolju, če so na začetku zadržani. Človek je lahko mlad starec, lahko pa tudi star mladenič. Lahko tudi svoje življenje živi naprej, ne da bi se premaknil, ker je pozabil na to, da se uči do groba in da je ena od stvari v človeku, ki je nedorečena, to je želja po znanju. Kdor misli, da se ženejo za sodobnimi pedagoškimi prijetji, vendar brez nekega reda, discipline, delavnosti in predanosti je to za moje pojme zastarel in okamenel kader. Ne želim poudarjati nobenih skrajnosti in sem že večkrat rekel rekel ravnatelju, da japeklic nase vseh pedagogov pripeljati mlade ljudi za življenje. Če ne bo otrok celostno zgrajen, bo revez.

Kam se nagibate v debati o tem, ali naj bi verouk postal obvezni učni predmet v šoli?

Sem proti temu, da bi bil verouk obvezni predmet, sem za to, da ostane fakultativni in da

prispeva k splošni izobrazbi učenca. Poznavanje vere sodi tudi k splošni izobrazbi in je ključ k zakladnici naše kulturne preteklosti. Tudi kar se tiče krščanstva in zgodovine krščanstva, bi morali zares na znanstveni način povedati: to je bilo prav in to ni bilo prav. Jaz sem se pripravljen odločiti za kaj drugega, če bi mi nekdo dokazal v tem večjo perspektivnost, kot je v krščanstvu. Mislim pa, da red mora biti in ta naj bo postavljen na zdravih temeljih, na splošnih življenskih aksiomih vseh generacij, ne pa le zadnje generacije.

Božični čas je še tukaj, čeprav je božič že za nami. Kakšen je spomin na božič vaše mladosti in kako ga vidite danes, ko je uradno spet priznan za praznik?

Povedati je treba, da sem živel na podeželju, kjer je bila priprava na božič popolnoma nekaj drugega, kot jo doživlja človek danes. Na praznik se je duhovno in stvarno pripravljala cela hiša in celo vas. Hodili smo s devetnajstimi. Narobe je, da danes ne znamo več praznovati. Vlada nezainteresiranost za praznike in naveščanost. V zadnjih desetletjih so imeli nekatere vsega zadost in niso potrebovali ničesar drugega. Sedaj bi radi praznovali, a ne znajo. Manjka pa jim ravno dimenzija duhovnosti. Kaj božič pomeni skrivnost. To se na da razložiti drugače. Pomeni poseg Boga v človeka. Pomeni sodelovanje s šolo v kraju?

Ravnatelj se zelo trudi, da bi bil dovolj soden. V tem šolskem letu imamo v šoli tudi verouk za prvi in drugi razred, predvsem iz praktičnih razlogov in varnosti otrok. Pouk je fakultativen, izven rednega šolskega časa, ostane, kadar hoče in s soglasjem staršev. Opažam pa, da se v šoli glede predvsem na denar. Ni več tistega, ko sta fajmošter in učitelj na vasi delala predvsem za kulturo. V tem je učiteljski kader, bi rekel, še zelo zastarel. Res je, da se ženejo za sodobnimi pedagoškimi prijetji, vendar brez nekega reda, discipline, delavnosti in predanosti je to za moje pojme zastarel in okamenel kader. Ne želim poudarjati nobenih skrajnosti in sem že večkrat rekel rekel ravnatelju, da japeklic nase vseh pedagogov pripeljati mlade ljudi za življenje. Če ne bo otrok celostno zgrajen, bo revez.

Kam se nagibate v debati o tem, ali naj bi verouk postal obvezni učni predmet v šoli?

Sem proti temu, da bi bil verouk obvezni predmet, sem za to, da ostane fakultativni in da

Ste pa tudi otroški pesnik. Katero poezijo vam je težje pisati, »navadno« ali otroško?

Bistvene razlike pravzaprav ni. Razlika je predvsem v namembnosti. Otraška je le namejena otrokom, se pravi, da mora imeti tak ritem, da otroka zagrabi. Medtem ko je način, kako se piše, isti. Mora biti iz nekega navrhiva, ki sproži podobno doživetje kot ono pesem. Po zahtevnosti je celo strožja, več mora biti veselja doigranje, besednih obravet, jezikovnih spretnosti in seveda v njej ne sme biti pedagoški prst. Še zdaj se mi zdi čudež, da sem pri 55-ih letih lahko napisal Prave in neprave pesmi — da starek lahko piše otroške pesmi. Samo mi je nekako naravno zažuborelo, se pravi, da sem v sebi zadržal nekaj otroškega, in če zdaj aktualno izrabim današnji čas, bi rekel: »Bodite karotci otroci in vaše nebesko kraljestvo.«

Vaša otroška poezija je zelo vredna. Ali mislite, da otrok ne pozna stiske in žalosti?

Seveda jo pozna. Zadnje moje pesmi (Marko na belem konju) so tudi trpkе. Na primer: gre otrok v živalskih vrh, pa je ta zaprt; ali pa je balon in fantek, ki ga drža, pa ga odnese v nebo... To so malo drugačni motivi, ki so že za premislek, da ni sama čista radoš — kot je pač življenje. Ampak v glavnem otrok rabí smeh, domislek, dober obraz, to srečno besedno igro, da prebesediš besedo ali da si radobeseden, da je v vsakem pavčku pavček...

Zdaj, ko ste v pokoju, imate najbrž več časa tudi za take stvari, za katere je v preteklosti zmanjkovalo časa. Radi obiskujete mlade po osnovnih šolah?

Čeprav sem v pokoju, delam isto kot prej. Pišem uvode in spremem besede v knjige, prevajam... Rad tudi obiskujem mlade, včasih grem na šole tudi po dvakrat na mesec. To se mi zdi zanimalo, ne toliko kar koli napisati. Občudujem na primer Miro Miheličevi ali Juša Kozaka, ki sta iz Ljubljane znala narediti nekaj; meni ni nikoli uspelo. Spletni mi ni prišlo v zavest, da sem mescan. Zadnje četrto stoletje sem se sicer navezal na zemljo na Primorskem, vendar mi tudi ta delala ni pljusknila v verz, čeprav sem poskušal. Enostavno pregloboko je v meni dolenska pokrajina in še vedno sanjam o lanu in bobu, ki ju že zdavnaj več ni, pa vendar v mojih spominih še vedno živita. Kajti življenje ni samo tisto, kar otipaš, je neskončno več. Zato sem po svoje še vedno kmet — tako kot večina Slovencev — ki je z eno nogo je prišel iz zemlje, z drugo pa je spet nazaj v zemlji.

Nekateri vas označujejo kot pesnika zemlje in smrti. Omenila bi zbirko Dedičina, ki je v bistvu zbirka elegij in za katero ste 1983 dobili Prešernovo nagrado. Kaj pa ta zbirka pomeni vam?

Lahko rečem, da mi je najljubša, saj sem z njo preživel marsikaj hudega. Je kot nekakšno razmišljaj o življenju in o skrivnostih življenja in tudi o končnih stvareh neskončnega binjanja na tem svetu. Dolgo sem se je branil, mislil sem, da beseda ne more premagati tistega, kar je resnično človeško hudo, pa naj bo to smrt najblžjih, zlo ali bridkost samote. Potem, sem vseeno prišel do pesmi, da sem enostavno zopet začel verovati v moč besede, da ima to neki smisel in da brez tega enostavno ne morem živeti. Zato se mi zdi, da ta način, da preživi življenje z besedami, ne more biti nič slabši od kogarkoli, ki na primer preživi življenje z ljudmi, ali gozar z drevesi ali pa agronom s poljem.

LIDIJA MURN

Otroštvo je neskončno

Pesnik Tone Pavček, doma iz Šentjurja pri Novem mestu, je urejen starejši gospod s toplimi rjavimi očmi, ki vabijo. Preprosto pošten in prijazen. Oče, ki ima rad svojo družino. Človek, ki ljubi naravnost, pravilen in ravnotežje v sebi in v svetu. Ljubljanač, ki so mu pri srcu dolenjski grliči. Pesnik, ki verjame v radosť in smisel življenja. Prisluhnimo mu!

Otroštvo je neskončno, to misel je izrekel že veliki mojster verza Rilke. Se strinjate z njim?

Ja, se. Otroštvo je res neskončno in vse, kar pišeš, pišeš pravzaprav iz otroštva. Zato je tudi meni otroštvo v dolenskih grličih neskončen vir ne samo za pesmi, ampak za samo življenje.

Vsake toliko časa moramo iti na Dolenjsko,

da se mi duša malo razjasni in očisti, kajti s tem,

ko hodiš v svojo mladost, v druge čase, že inten-

zivnejše živiš danes in imaš tudi več moč za življenje za jutri. Čeprav se dolenska pokrajina zelo spreminja. Takrat, ko sem bil jaz majhen, je bilo seveda čisto drugače: nismo imeli ne električne, ne vode, ne knjig, dostikrat tudi kruha na bili. Ampak bila je neka odprta možnost in eno neskončno nebo in tudi iz bide se je v človeka naselela neka strašna volja po življenju, po tem, da iz nič nekaj si, čeprav kasneje spoznaš tudi to, da si vedno blizu tega ničja. Samo brez Dolenjske ne bi bil jaz.

Dolenjska vam je zelo hitro priraslak k srcu, saj ste jo zapustili že s sedmimi leti, ko vas je oče vzel v ljubljanske šole. Ste mu za to hvaležni?

Kaj vem! Mogoče mi je bilo to usojeno. Če bi

ostal doma, bi morda drugače živel, drugače bi

bil navezan na zemljo, verjetno bi živel v večji

bedi, ne bi se mi odprl svet knjig, literature,

glasbe in vsega, kar sem potem spoznaval v mestu.

Ja pa tako, da človek vedno hrepeni še po

tistem, česar v njegovem življenju ni bilo. Tako

se mi včasih zdi, da je bil stal na Dolenjskem,

to ne bi bilo tako slabno in narobe. Po drugi

strani pa je tudi res, da ti je tisto, kar izgubiš, še bolj dragoceno, blizu in ljubo, ter nekote še

vedno hrepeni po tistem. Tako se tudi jaz vracam na Dolenjsko, na pol izgubljenega, ker sem več kot 50 let v tej Ljubljani, v tem kloštru vese

lih čednosti, samo z dušo in z mislijo sem pa še

vedno tam. In prav zato, ker sem jo izgubil, jo še

vedno iščem, tako da se mi zdi, da je del moje

otroške poezije nastal iz tega okrnjenega otroštva,

ki se takrat ni moglo polno izraziti in je

</

Ouzoria

ZA VSAKOGAR NEKAJ

Prešernova družba je na dan Prešernovega rojstva v začetku decembra predstavila knjižni paket svoje redne letne zbirke za prihodnje leto. V njem je šest lepo oblikovanih knjig pestre vsebine, od kolektorja do leposlovja, branja v njem pa je za vse družinske člane, od mlajših do starejših.

Vsem je namenjen PREŠERNOV KOLEDAR 1992, ki ga sestavljajo koledarski, publicistični in leposlovni del. Koledarski del spremišljajo barvne reprodukcije del Franceta Slane, publicistični del prinaša aktualne zapise o domačih in svetovnih dogajanjih, o dogodkih in osebnostih, katerih obletnice bodo prihodnje leto zaokrožene, širijo domovinsko znanje, medtem ko je leposlovno branje lepo ubrano z obletnicami naših ustvarjalcev. Ne manjka anekdot, aforizmov in seveda slikovnega gradiva.

Stoletnici Slovenskega planinskega društva je posvečena knjiga STO SLOVENSKIH VRHOV Stanka Klinarja. Knjiga se pridružuje že kar vrsti podobnih knjig iz prejšnjih letnih zbirk, v katerih so obdelane slovenske naravne in kulturne znamenitosti. Sto vrhov na slovenskem etničnem ozemlju je avtor popisal z dušo in srcem, ob dejstvih in vodniških napotkih je nadobil še kup zanimivosti, povezanih z goro. Vsak vrh je predstavljen tudi z barvno sliko. Ogromna večina opisanih vrv je iz alpskega sveta, z območja širše Dolenjske sta pospisana le Kum in Trdinov vrh, čeprav bi si denimo vsaj še Kočevski Rog s svojim pragoz-

stvena fantastika pa je vanj vgrajena le kot element zapleta in razpleta zgodbe.

M. MARKELJ

NOVA LIRIKA

Kaže, da popularni knjižni zbirki Lirika, ki jo izdaja Založba Mladinska knjiga, spet sijojo milejše zvezde in da pošte ne bo več prihajala iz tiska v tako dolgih časovnih predelkih, kot je še nekaj let nazaj. Jesen 1994 je zaznamoval izid treh novih v tej zbirki, ki jo ureja Aleš Berger: gre za poslovenjene izbore iz poezij Edgara Allana Poeja, Else Lasker-Schüler in Borisa Pasternaka, z njimi pa se je številno zvezkov v Liriki povečalo na 72.

Angleško-ameriški pesnik Edgar Allan Poe, nekoliko mlajši sodobnik našega Prešernera (umrla sta istega leta), se je pri nas začel uveljavljati v dvajsetih letih tega stoletja, ko so ga prvič nekaj prevedli. Od njegove poezije pa so bralci najprej spoznali znamenito kraješko pesnitev Krokar; slovenski prevod Krokarja je ob 120-letnici Poejeve smrti priobčil Ljubljanski zvon. Od tedaj naprej je zanimanje za tega avtora čedalo bolj naraščalo, vendar s pridržkom, kajti s Poejem je prek prevodov prihajal v zavest slovenskega bralca avtor, ki se ga je držalo, da je čuden in sumljiv književnik. Pa se je izkazalo, da je bil takšen le toliko, kolikor ni bil razumljen — kot začetnik smeri, ki so se izkristalizirale šele mnogo let po njegovem smrti. Za pričujočo slovensko izdajo je Poejeve pesmi izbral, prevedel in jim spremeno besedo napisal Andrej Arko.

Pesni Else Lasker-Schüler, ki se je pred dvajstimi desetletji rodila v židovski družini v nemški pokrajini Wuppertal, življenje pa končala leta 1945 v Jeruzalemu, je za Liriko izbral in prevedel Niko Grafenauer, ob Koviču na najboljši poznavalec in prevalec nemške poezije. To je prava predstavitev te pesnice slovenskemu bralcu. Else Lasker-Schüler je bila izjemno nimenjen pesniški duh, ki je snoval je šel skozi prelomne trenutke vojne in povojne graditve, rodu, ki mu je vojna požrila mladost, povojni čas pa ideale. Glavna junakinja romana s svojo življenjsko usodo poseljala targiko te generacije. Feri Lainšček se je v knjigi NAMESTO KOGA ROŽA CVE-TI lotil sveta, ki biva na robu našega in počasi, a zanesljivo izginja, to je svet prekmurskih ciganov. Znal mu je prisluhniti, saj ga z njim povezujejo spomini iz otroštva. Mlajšim bralcem v družini pa je namenjena noviteta pisatelja znanstvene fantastike Mihe Remca ZAPISKI ODPOSLANCA ZEMLJE. Tokrat se je Remec lotil mladinske povedi, znan-

v nenehni erotistični prepletenu življenja in pesništva. Postala je ena največjih glasnic judovskega čustovanja in eden od kritikov jo je imenoval »črni labod Izraela, Sapfo, ki ji je šel svet na dvoje«. Sicer pa življenjsko zgodbo te pesnice obširnejše začrtuje prevala v spremni besedi.

Tretjega avtora, Borisa Pasternaka, je za izdajo v Liriki pripravil Tone Pavček, tako rekoč specialist za prevode iz ruske poezije. V tokratnem izboru so pesmi, značilne za posamezna obdobja Pasternakovega pesniškega zorenja in zrenja na življenje in razmere, v kakršnih je to življenje teklo. Če vemo, da je pesnik živel in deloval v Sovjetski zvezni, pod stalinizmom, si lahko mislimo, da je bilo njegovo življenje en sam prisilni jopič. Pasternak je zavoljo tega tudi zavrnil Nobelovo nagrado za književnost. Osebnost Borisa Pasternaka kot človeka in umetnika je v odličnem eseju opisan sam prevalec in tako bralcu tudi na ta način približal Pasternakovo liriko. Podatek o avtorju pa je za to knjigo zbral Aleksander Skaza.

JEZIKOVNI ZAPISKI I

Pod tem naslovom je Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša izdal zbornik, ki ima namen objavljati izsledke raziskovanja svojih sodelavcev. Zbornik bo izhajal enkrat na leto, v prvem letniku — posvečen je prof. dr. Francu Jakopinu ob sedemdesetletnici — pa sodeluje sedemnajst avtorjev. Med sodelavci sta dva (Janez Keber in Jakob Mueller) doma z Dolenjskega, poleg desetih znanstvenikov pa je kar sedem znanstvenic. To je presestljivo, saj do druge sestavne vojne Slovenci nismo imeli nobene jezikoslovnice.

Zaradi omejenega prostora se tu ne moremo ukvarjati z vsemi prispevki v zborniku, pač pa se bomo omejili na tiste, ki utegnijo zaradi svoje vsebine ali poljudnosti zanimati tudi nestrokovnjake. Franc Jakopin se v dveh prispevkih

spominja svojih nekdanjih akademskih učiteljev Frana Ramovša in Rajka Nahtigala. Janez Glogičev je raziskal enobesedna imena zasebnih trgovskih in obrtnih podjetij, ustanovljenih v naselju Nove Fužine v Ljubljani, (Oaza, Tinta, Borsalino itd. Vprašanje pa je, seveda, ali so taki primjeri, kot »Čevljastro Sitar«, »Semenarna Strajnarka, res enobesedna imena).

Janez Keber navaja 83 sinonimov za glagol opehariti in ugotoviti izvor te besede: ženska, ki si je hotela pridobiti moža, je hlinila nosečnost tako, da si je opala pod oblike pehar. (Če se prav spominjam, sta o tej stvari pisala pred drugo vojno dr. Ante Debeljak ali pa novo-meski jezikoslovec prof. Koštial, in sicer v izbornem tedniku Življenje in svet.) Peter Weiss razpravlja o pripravljanju se »odzadnjem« (izraz se mi ne zdi posebno posrečen prevod besede retrogradni) slovarju, ki bo narejen na podlagi najnovejšega Slovarja slovenskega knjižnega jezika.

Sonja Hrovat je zbrala mikrotopenime, to je imena za gozdove, gmajne, košenice, njive, pašnike, senožeti, travnike in vinograde, na Vrheh in v dolini Raše na Primorskem, Zvonka Leder pa raziskuje slovensko strokovno izrazoslovje od Trubarja do najnovejših terminoloških slovarjev.

Angleški mojster fantastike John R. Tolkien je prav tako star znanec slovenskih bralcev. Tokrat se s knjigo DREVO IN LIST predstavlja s štirimi izbranimi fantastičnimi pravljicami.

Zbirka Zlata ptica, ki privlači pravljice ljudstev in narodov sveta, je s knjigo BROKATNA PODOMA bogatejša za pravljice kitajskih manjšin. Med velikim kitajskim narodom namreč živi 55 narodnih manjšin, ki imajo bogato ljudsko in kulturno izročilo, delček tega prinaša našim bralcem knjiga Brokatna podoba.

Opozoriti velja še na ponatis, ki ga bodo zanesljivo veseli vsi rođodvi. Gre za ponatis Colodijevega OSTRŽKA iz leta 1954 z ilustracijami Beppeja Porchedduja. To je knjiga, ob kateri se je razvretala domisljija sedanjih staršev in že tudi staršev, saj se bo verjetno tudi sedanjim videa vajenim kratkohlačnikom.

MiM

vec. Dvakrat lapsus ali zavestno kršenje?

DRAGO PELIKAN

BRANJA VEČ KOT DOVOLJ

Mladinska knjiga zaključuje letošnje leto z lepim kupom knjig, primernih za najmlajše in mlaide bralce. Kljub manjši nakladi, ki je posledica razmer pri nas, so po številu naslovov ostale neokrnjene vse knjižne zbirke, od Velike slijanice, Deteljice in Sončnice do Zlate ptice, Mladega odra, Sinjega galeba in Odiseje.

Poleg knjižnih novosti, ki pritegnejo najmlajše in so jih Božički in dedki Mrazi že našli za svoj koš, so pozornosti vredne štiri knjige, ki so sicer res namenjene mladim bralcem, a jih bodo z veseljem vzel v roke tudi starejši. Michael Ende, nemški mojster fantastike, ki ga po prevodih pozna lep del sveta, je znan tudi našim bralcem, zato bo prevod njegove knjige ČAROBNI NAPOJ gotovo našel stare in nove prijatelje. Zgodba o čarovniku in čarovnici ter njunih nasprotnikih mačku Mavriciju in krokarju Jakatu je napeta in privlačna.

Angleški mojster fantastike John R. Tolkien je prav tako star znanec slovenskih bralcev. Tokrat se s knjigo DREVO IN LIST predstavlja s štirimi izbranimi fantastičnimi pravljicami.

Zbirka Zlata ptica, ki privlači pravljice ljudstev in narodov sveta, je s knjigo BROKATNA PODOMA bogatejša za pravljice kitajskih manjšin. Med velikim kitajskim narodom namreč živi 55 narodnih manjšin, ki imajo bogato ljudsko in kulturno izročilo, delček tega prinaša našim bralcem knjiga Brokatna podoba.

Opozoriti velja še na ponatis, ki ga bodo zanesljivo veseli vsi rođodvi. Gre za ponatis Colodijevega OSTRŽKA iz leta 1954 z ilustracijami Beppeja Porchedduja. To je knjiga, ob kateri se je razvretala domisljija sedanjih staršev in že tudi staršev, saj se bo verjetno tudi sedanjim videa vajenim kratkohlačnikom.

KRKA za vaše zdravje

DOLENJSKE TOPLICE * ZDRAVILIŠČE STRUNJAN * ŠMARJEŠKE TOPLICE

PLJUČNE BOLEZNI IN ZDRAVLJENJE V ZDRAVILIŠČU STRUNJAN

Vse večja onesnaženost zraka in zelo razširjena navada kajenja sta pripeljali do velikega porasta bolezni dihal. Gre predvsem za kronični obstrukтивni bronhitis, pljučni emfizem. Pri predisponiranih osebah se lahko pojavi bronhialna astma, če pa že obstaja, se stanje poslabša.

Značilno za kronični bronhitis je izkašljevanje in izpljuvanje sluzavega izpljunka, ki ob poslabšanju postane gnojen, rumenkast ali zelenkast. Na začetni stopnji bolezni bolnik kašla samo pozimi zjutraj, ko vstane. Ko bolezen napreduje, kašla in izpljuva sluz vse leto. Glavni dejavnik v nastanku kroničnega bronhita je kajenje, sodelujejo pa tudi dražljivci iz okolja. Stalno vdihavanje cigaretnega dima povzroča kronično vnetje sluznice sapnici ter povečevanje števila sapičnih žlez, ki producirajo sluz. Ko bolezen napreduje, se kašlu in pluvanja zaradi vse večje zožitve sapnic pridruži še dušenje, ki se pojavi predvsem na naporu in spremembu vremena. Bolniki so zelo dovetni za okužbe dihal, ob katerih se stanje ponavadi močno poslabša. Preiskava delovanja pljuč pri bolnikih z razvitim bolezničnim nam pokaže stopnjo zožitve (obstrukcije) v dihalnih poteh, ki se za razliko od astme po jemanju zdravil bistveno ne spremeni.

Emfizem je pljučna bolezen, pri kateri se količina zraka v pljučih poveča, pljučno tkivo počasi zgineva oziroma se topi. Največkrat spremiha dolgoletni kronični bronhitis, lahko pa tudi kronično astmo. Kot samostojna bolezen je redek. Glavni dejavnik pri nastanku emfizema je kajenje. V zelo redkih primerih je pomembna dednost.

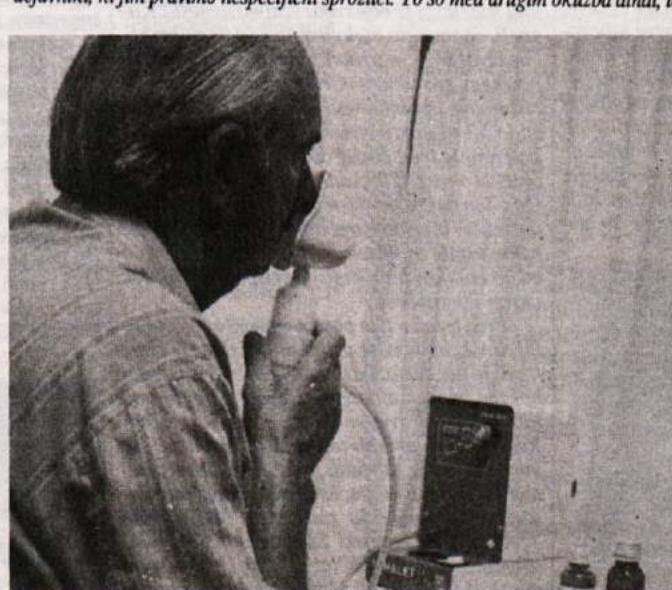
Za astmo je značilno, da se kaže v ponavljajočih se napadih dušenja, ki ga spremiha piskanje v prsh in kašelj. Pri lažji obliki bolezni težave v določenem času minejo bodisi spontano ali pod vplivom zdravil, bolnik se med dvema napadoma lahko počuti čisto zdravega. Toda pri nekaterih bolnikih pride astma v kronično stanje. To pomeni, da tudi med aktunitimi poslabšanji težave ne izginejo popolnoma. Še danes ne vemo čisto natančno, zakaj nastane astma. Dedenostni dejavnik je pomemben. V dnužnah, kjer odrasli člani trpijo za astmo, zboljjo otroci šestkrat pogosteje kot v dnužnah, kjer ni te bolezni. Ni še dolgo tega, kar so mislili, da je astma (preobčutljivost) na določene snovi, ki jih imenujemo alergeni, glavni dejavnik pri nastanku astme. Inhalirani alergeni so res najbolj pogosti specifični dejavniki, ki sprožijo astmo. Delimo jih na sezonske alergene, kot so pelodi trav, dreves, plevela, spore plesni, in alergene, ki delujejo vse leto. Med slednjimi so hišni prah s pršico, živalski epitelji (koža,

dlake itd.). Astmo pa lahko sprožijo tudi v hrani zaužiti alergeni (mleko, moka, konzervanti, umetna barvila ipd.). V vseh teh primerih gre za tako imenovano alergijsko obliko astme, ki se najpogosteje pojavlja pri otrocih in mlajših ljudeh. Toda pri velikem številu bolnikov astrije ne moremo dokazati. V resnici je astrija le eden od številnih dejavnikov, ki lahko povzročijo ali sprožijo astmo.

Znanstveniki so ugotovili, da se sapnice pri vseh oblikah astme pri vdihavanju dočlenih zdravil (metaholin, histamin) skrčijo. Tako so prisli do spoznanja, da je čezmerno odzivnost sapnic glavna značilnost pri vseh oblikah astme ne glede na to, ali je alergija vpletena ali ne. Ko astmatik vdihava kakšen alergen ali dražečo snov, v kratkem času dobi krč sapnične mišice, oteče sluznica sapnic in poveča se količina sluzi.

Pri zdravilih ljudeh omenjene snovi ne povzročijo nikakršnih sprememb.

Na čezmerno vdražljive odzivne dihalne poti poleg alergenov delujejo še številni dejavniki, ki jim pravimo nespecifični sprožilci. To so med drugim okužba dihal, te-

lesni napor, fizikalni kemični dejavniki, psihični dejavniki in drugi. Napadi se najpogosteje pojavljajo ponoči oziroma proti jutru. Lahko so blagi, stanje se takoj poleže, brž ko bolnik vdihne zdravilo, ki širi sapnice. Pri hudem astmatičnem napadu sapnični krč ne popusti kljub večkratnemu vdihavanju zdravil iz ročnega pršilca. To je zelo resno stanje, ki zahteva zdravniško pomoč.

Omenjene pljučne bolezni zdravimo z različnimi zdravili, ki širijo sapnice ali zmanjšujejo vnetje (otekanje) sapnic. Zelo pomembni so preventivni ukrepi. Pri kroničnem obstrukтивnem bronhitisu in emfizemu je najbolj pomembno takoj prenemati s kajenjem, kajti z zdravili le omilimo težave, ne preprečimo napredovanja bolezni. Zelo pomembno je tudi preprečevanje okužb dihal ali njihovo pravočasno zdravljevanje, če so že nastale. Pri astmi se je treba izogibati alergenom in jih zmanjšati na najmanjšo mero (npr. hišni prah). Pomembno je tudi odpravljanje drugih dejavnikov oziroma sprožilcev astme (telesni napor, okužba dihal ipd.) V Strunjaju nam je pri preprečevanju teh bolezni in zdravljevanju posledic v veliko pomoč ugodna mikroklima z nizkim letem in dnevним nihanjem temperature, malo padavinami in lokalno cirkulacijo zraka, ki blaži poletno soparo. Z 229 urami direktnega sončnega sevanja Strunjan več kot za polovico presegajo mednarodni kriterij za zdravilišča z zdravilno klimo.

V Strunjiju opažamo, da se stanje bolnikov, ki imajo težave z dihal po 2–3 tedenski rehabilitaciji vidno izboljša za kakšnega pol leta. Ob sprejetju bolnika opravimo začetni pregled, ki vključuje sodobno in natančno diagnostiko pljučne funkcije. Na podlagi tega pripravimo program zdravljenja in rehabilitacije, ki je kombinacija medikamentozne in respiratorne fizioterapije. Slednja vključuje aerosol terapije, vaje relaksacije, dihalne vaje na prostem, predvsem pri solinah, bronhialno drenažo in vibracijsko masažo prsnega koša.

Posebej za astmatike so preurejeni tudi bivalni prostori. Zaradi ustrezne opreme je količina prahu zmanjšana na najmanjšo mero. Vse sobe so opremljene s kisikom. Za bolnike, ki so občutljivi na določene alergene v hrani, je na voljo prehrana brez alergenov (hipoalergijska dieta). Zelo pomembno je tudi izobraževanje, ki prima k temu, da bolniki spoznajo naravo svoje bolezni in se naučijo bolezni samostojno obvladovati. Učinkovitost rehabilitacije preverjamo z vmesnim in končnim pregledom.

NAGRADA V NOVO MESTO

Žreb je izmed reševalcev 48. nagradne križanke izbral FRANCA GRČARJA iz Novega mesta in mu za nagrado dodelil knjigo pisateljice Jean Plaidy Gospa kača. Nagrajenec čestitamo.

Rešitev današnjo križanko in rešitev pošljite najkasneje do 6 januarja na naslov: Dolenjski list, Glavni trg 24, 68000 Novo mesto, s pripisom KRIŽANKA 50.

REŠITEV 48. NAGRADNE KRIŽANKE

Pravilna rešitev 48. nagradne križanke se, brano v vodoravnih vrsticah, glasi: KNA, OMEJ, AAR, OMESA, ODPOSLANE, EMO, MINK, ZYRUS VANCE, O, OPANEK, GAT, ZOBER, DOKI, NOE, EON, PATER, LAKSNEŽ, NINA, MIRO, ARABESKA, ETAT, NOREC, AB.

MJS LJ

V vseh znanostih je metoda v tem, da klobčič neznanega zamenemo na pravem koncu. Kdor nima metode, zaveže klobčič na polno in dobi samo končke brez medsebojne povezave.

SULLY PRUDHOMME

Simptom relativnega neuspeha vrednega komformizma je razširjenost alkoholizma, narkomanije, spolnega nasilja in samomorov v sodobni zahodni družbi.

E. FROMM

Elektronske ceste v beli svet

Slovenija in računalništvo — Infos obogatil tradicijo dosedanjih računalniških srečanj — Postati moramo tudi telekomunikacijska dežela

Slovenija oblikuje svojo prihodnost kot svobodna in neodvisna država, hkrati ko se vključuje v evropske in svetovne gospodarske in razvojne tokove. Med pogoj za enakopravno in učinkovito vključevanje v svet sta je nedvomno tudi računalniška pismenost in informatična razvijost. Primerjava z republikami nekdaj Jugoslavije ne pove nič, saj se je balkanska federacija na računalniški izliv sveta odzivala pozno in prej zavralno kot spodbujevalno pri prodoru računalništva in informatike v gospodarstvo, ustanove, šolstvo in sploh med ljudi (pomislimo samo na visoke carine in cel na nekdajno prepoved uvoza računalnikov!). Slovenija je prva in najmočnejše potegnila računalniški voz in se v tem pogledu razmeroma hitro razvijala, vendar predvsem po storitvi posameznikov. Danes ima Slovenija dobre in številne kade, dobro strojno in programsko opremo, nekaj pomembnih ustanov že posluje računalniško, srujejo se komunikacijske mreže za izmenjavo računalniških podatkov, na ministerstvu za znanost in tehnologijo je osnovan poseben oddelek za informatizacijo, pri nas dela celo super računalnik, enega pa naj bi še kupili, da sploh ne govorimo o tem, da so osebni računalniki vsakdanost na mnogih delovnih mestih in tudi v mnogih domovih. Toda ali je to dovolj, da lahko zapisemo: Slovenija — računalniška dežela?

Odgovor na vprašanje smo iskali na prireditvi Infos '91 (Informatika na Slovenskem), ki je potekala minuli teden v ljubljanskem Cankarjevem domu. To je deveta tovrstna prireditve, ki se je razvila iz nekdajnih računalniških srečanj. Nič več sejmarška, marveč sejemska in izobraževalna, na svoj način kaže, kje in kaj smo v računalništvu. Zanimanje za prireditve je bilo precejšnje tako pri obiskovalcih kot pri razstavljalcih. Če-

prav na prireditvi ni bilo vsega, kar premoremo, pa je bila dovolj zgovorna, še posebej v spremljevalnem delu, na predavanjih, seminarjih in okroglih mizah, kjer je tekla beseda o vseh vidikih informatike pri nas in v svetu. Ce bi primerjali letošnjo prireditve s tistimi izpred nekaj let, je razlika očitna, in to v dobrem pomenu. Prej se je dejansko dela, razstavljene strojne in programske opreme, je pokazal, da je pri nas na voljo sodobna oprema. Glavne besede niso več imeli hekerji in sestavljanici dragih računalnikov! iz delov, znesenih z vseh možnih konceptov sveta, marveč zastopniki znanih in uveljavljenih podjetij iz IBM do Toshiba in pri programski opremi od Microsofta do Wordperfecta. Videti je bilo tudi domačo programsko opremo.

Na seminarjih in srečanjih je prišla do izraza kritična misel. Zadovoljstvo nad voljo in znanjem ter kar dobro opremljeno stoji nekoliko bledi ob nekaterih dejstvih, ki niso spodbudna. Ce odmislimo očitke, da država še vedno premalo naredi za informatiko, potem velja zapisati, da predvsem ni zgrajene ustrezne infrastrukture, ki bi omogočila zares pravi prorod informatike in računalništva. Vse bolj se namreč kaže, da bodo v računalništvu prevladali odprtii sistemi, ki se lahko povezujejo in omogočajo dostop do središčnih velikih baz podatkov ne glede na to, na kakšnemu računalniku in kje kdo dela. Svet se danes razvija predvsem v smeri vse boljih telekomunikacijskih možnosti. Ob sodobnih telekomunikacijskih sredstvih je mogoče prav z odprto možnostjo izmenjave računalniških podatkov zares izkoristiti vse tiste možnosti, ki nam jih nudijo računalniki kot delovna orodja. Ce so v razvitem svetu pred desetletji gradili avto-ceste, da bi olajšali pretok ljudi in idej, danes gradijo »elektronske avto-

ceste« telekomunikacij. Promet na njih in vozni red je sicer zaenkrat še precej pester, v veljavni je veliko različnih standardov, vendar je opazna težnja po njihovem poenotjenju. Pri nas prav tu šepamo. Kako naj študent, novinar, raziskovalec ali kateri koli drug uporabnik prek svojega računalnika poišče podatek, ki ga potrebuje za svoje delo, in osrednji podatkovni bazi univerze ali kakšne druge ustanove v Sloveniji ali celo v tujini, če pa je prav podvig sploh dobiti telefonsko zvezo med posameznimi kraji na Slovenskem? Pošta bo moral krepko napeti moči in posodobiti omrežje, da bo kos nalogam, ki prihajajo. Optična in digitalna tehnologija poštnih zvez je najna za hitre in zanesljive komunikacije.

Nasploh je elektronska komunikacija imperativ časa. Podjetja v združeni Evropi bodo poslovala prek sistemov računalniške komunikacije,

in če naša podjetja ne bodo prešla na računalniško tehnologijo poslovanja in imela odprte sodobne komunikacijske poti, bodo pač ostala kot robinzon na samotnem otoku. Brez tovrstne razvilitosti prvega sodelovanja z Evropo in razvitim svetom ne bo mogoče uresničevati.

Na vprašanje, ali je Slovenija računalniška dežela, lahko torej odgovorimo, da je. Postati pa mora še tekomunikacijska dežela.

M. MARKELJ

Cloveška veličina le v pesmi preživi stoletja, le redkim izbrancem je dosegljiva.

PINDAR

Jaz prinašam drugemu in sprejemam od drugega toliko več bogastva, kolikor bolj sva si med seboj različna.

A. JACQUARD

Ljudje pridejo in gredo kot valovi morja.

SEATHL

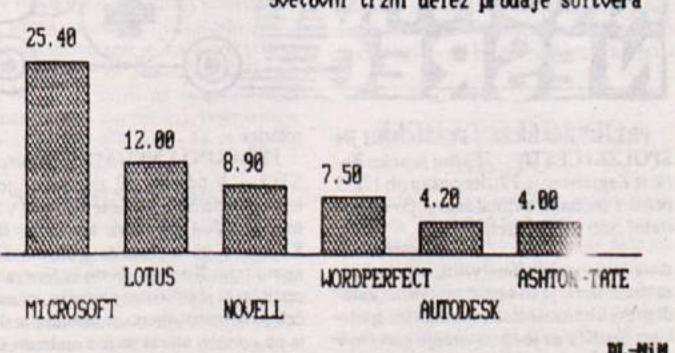
Poezija ni odgovorna ne za resnico, ne za pravico, ne za moralno.

E. FRITZ

SUET V ŠTEVILKAH — SUET V ŠTEVILKAH — SUET V ŠTEVILKAH

PROGRAMSKI VELIKANI

Svetovni tržni delež prodaje softvera

Programska oprema je tisto pravo v računalniški industriji, saj ustvarja le dobitnem in uspešnim proizvajalcem, kot je denimo ameriško podjetje Microsoft, ki ima v svojih rokah že dobro četrtnino svetovnega tržne deleža pri prodaji računalniške programske opreme. Pred desetimi leti je bil Microsoft majhno podjetje z vsega 40 zaposlenimi. Na grafu je šest svetovnih proizvajalcev programske opreme, ki imajo največje deleže v svetovni prodaji.

NAGRADNA KRIŽANKA

št. 50

KEM SIMBOL ZA BOR	DÉKOKT PREVRETEN	URAVNO TEŽENE BILANCE	ANGL. FIZIK NEWTON	KEM SIMBOL ZA SLICU	AVTOR J. LOR	NAJVEČJI SESALEC	IZRAZ PRI ORIENTIRANU	FRI FLÖZOF IN ZUGODOVINAH ERNSTI	VRTA JEDI
ČRNO- GLEDOST				BARVA IGRALNIH KART VRSTA PEČENKE					
GROBO DOMAČE SUKO				VELIK GORSKI VRH MANJŠA GOSTILNA					
VEL. PISATELJ WILHELM HALOGENI KEM ELEMENT									
DL	TATINSKA PTICA	ČLOVEKOVNA OKROGNINA OBOK		MORSKA RBA ROPARICA PRITOK RENA V SVODI					
HUD ODPOR DO ČESA			PREROK CHAPLINOVĀ ZENA						
ETIOPSKI KNEZ			SRŠENAR SKALA						
NORMANSKO JUŠKOVICO				KORNIT (VRSTA KAMNINE) JANEZ TRDINA					
KAJA					NEKDANI RODOK V ITALIJ				
NAJVIŠA VRV TURECI				DL	JUGOSLAVIJA DIRIGENT IN SKLADATELJ (OSKAR)				

Nebesni ultravijolični aids

Ozonska luknja segla do juga Čila — Zakaj slepilo ovac, sončne opkeline in slabovidnost? — Nevarno UV-sevanje

Na najbolj južnih predelih Amerike so se začele dogajati čudne stvari. Najprej so ribiči opazili, da se med njihovim ulovom pojavljajo slepi lososi, lovci so odkrili, da so nekateri zajci postali takoj kratkovidni, da jih lahko lovijo kar z rokami, začasna slepota se je pojavila tudi pri domačih ovcah. Nazadnje se je začelo nekaj čudnega dogajati tudi z ljudmi. Oči so jim močno pordele, vid se jim je poslabšal, nekateri so celo oslepeli, pojave so se tudi opelkline po rokah.

Medtem je prodaja sončnih očal in slaminikov močno narasla. Naj je videti še tako smešno, da v krajih polnočnega sonca ljudje nosijo sončna očala, je ta noros pač način preživetja.

Novo leto zamuja

Zemlja se vrta za sekundo počasnejše

Hitro se približuje novo leto in trenutek, ko bodo oči milijonov ljudi uprte v urine kazalce in bodo milijoni čakali, kdaj se bosta veliki in malii zakelec pokrila na polnočni uri. Malo je takih trenutkov, ko bi toliko ljudi tako pozorno čakalo na točen čas. Za ljubitelje stroge natančnosti je treba povediti, da slovo od starega in prihodnega leta nista nikoli točna. Že vrsto let svet vrška in se objema sekundo prezgaj.

Stroka, ki meri čas izjemno natančno, se od leta 1967 pri merjenju časa več ne zanaša na astronomski dan, se pravi na vrtenje Zemlje okrog osi. Vse do tega leta je bila sekunda definirana kot 86,400-tinka dneva, po novem pa velja, da je sekunda čas, ko cezjev atom zanika 9,192,631,770-krat. Poprejšnje meritev niso dobro raziskane. Čilenski strokovnjaki so izmerili, da se je sevanje nad Punta Arenasom povečalo za 1000 odstotkov. To je že nadvise resna stvar.

»To je kot aids z neba,« pravi Bedrich Magas, ki je sprožil akcijo za raziskave nevarnosti sevanja in za ustanovitev posebnega fonda. Doseganje izkušnje govore, da premočno ultravijolično sevanje povzroča rakasta obolenja, slepoto in slabljenje imunskega sistema. Slednje je zares podobno aidsu.

Vsi ne delijo mnenja, da gre za tako hudo nevarnost. Za ovčjo slepoto krivijo virus, za zajčjo kratkovidnost tudi. Za ljudi pravijo, da so manj izpostavljeni nevarnostim sevanja kot kopalc na ameriških in evropskih

Preteklost posreduje pouk same tistemu, ki ga je v sedanosti skrb za prihodnost.

O.P. BABLER

Malo vednosti, toda obilje radošte je dano smrtnikom.

F. HOELDERLIN

Nič več ne znamo umreti za neko misel, le bolni smo.

F. FEHER

vaša zgodba — vaša zgodba — vaša zgodba

Milena Stojković: RDEČI NAGELJNI

Bil je maj, mesec mladosti in ljubezni. Lepo nedeljsko pooldne se je nagibalo k večeru. Z mislim sem bila kot že tolkokrat pri svojem otroku, ki sem ga nosila pod sedemnajstipolletnim srcem. Ko sva z možem legla, je bila ure že precej pozna, toda še vedno ne tako, da ne bi sanjarila o najnem otročku. Jaz, rosnoma, sem si grozno želela, da bi imel velike modre oči, kot so moje. Tudi mož je ves nor na to barvo oči. Po najinem opisu naj bi lepotec, ki je v mojem trebuhu tisti večer plesal svoj ples, imel temne, a ne čisto črne lase in majhen nosok.

Do tega, kaj si kdo od naju želi, hčerkico ali sinčka, nisva prisla. Bilo nama je vseeno, a jaz sem si tih želela hčerkico, s katero bi se lahko veliko pogovarjali in si zaupali težave, kot si jih znata mati in hči.

Jaz žal takšne matere oziroma staršev nisem imela. Če samo pomislim, da sta me hoteli »prodati«, se sprašujem, ali sta sploh moja starša. Vseskozi sem se zamašila in s črno pikalo majhnem nosku, prav takšno, o katerem sva sanjarila vsak večer. Rodila se je lepa punčka. Hčerkica je bila tako drobcena, da se je nisem upala priviti v naročje, kaj sele tesno priviti k sebi, čeprav sem si to zelo želela.

Pred bolnišnico je bilo nekaj ljudi, med njimi tudi mlađi mož. Gledal je proti vratom in čakal, da vstopi. Bil je zelo elegant, sijoč v prelepri črnri oblaiki s krvato, z močno zloščenimi čevlji, ogromnim

sopkom in rahlo rdečico na licu. Ta rdečica je bila od odseva življenja rdečih nageljnov, ki jih je držal v roki. Videti je bil zelo srečen. Prizor se mi je zdel neresničen, kakor da gledam film. Ta mladenič in mladička je bil namenjen k meni, bil je moj mož. O moj bog, kako je bil takrat lep, najrafs

dežurni
poročajo

VLOM V OSNOVNO ŠOLO — Neznan storilec je v noči na 14. decembra vломil v prostore osnovne šole Milana Jarca v Novem mestu in odnesel fotoaparat ter izvijač, s tem pa šolnike oškodoval za okroglih 5.000 tolarjev.

VNOČIL PONAREJEN BANKOVEC — 17-letni mladenič iz Straže je utemeljeno osumljen, da je v začetku decembra skušal v disku v Gornjem Vrhpolju vnočiti ponarejen bankovec za 1000 tolarjev. Povdig mu žal ni uspel, prevaro je lastnik opazil še pravi čas.

IZ PISALNE MIZE VZEL POL DRUGI TISOČAK — 19. decembra popoldne je neznan storilec šaril po stavbi osnovne šole Milke Šobar — Mataš v Črnomlju in naposled iz predala pisalne mize zmaknil 1.500 tolarjev. Denar je bil last šolske uslužbenke.

UKRADLE VEČ OBLAČIL

NOVO MESTO — 18-letna M. V. iz Straže in 19-letna T. G. s Potoka sta utemeljeno osumljeni, da sta 20. decembra iz trgovine Rašice na novomeškem Glavnem trgu ukradli več oblačil, katerih skupna vrednost je ocenjena na 10.000 tolarjev. Zoper dekleti bo napisana kazenska ovadba in predana temeljnemu javnemu tožilcu.

ZASEGLI KOVČEK
Z DINARJI

VINICA — V nedeljo, 22. decembra, so policisti na temelju prehoda Vinica ustavili osebni avtomobil, v katerem sta sedela 26-letni Zlatko Topalovič iz Varaždina in enako star Denis Vitez iz Zagreba. Mladeničev se je ob pregledu avtomobila polotoli nervoz, vzrok temu je bil kmalu odkrit. V Topalovičevem poslovnom kovčku so možje postave našli 369.400 dinarjev, ta denar pa so jima cariniki seveda zasegli.

OBVESTILO VOZNIKOM
TOVORNJAKOV

NOVO MESTO — Za voznike tovornjakov, ki se odpravljajo na pot v Avstrijo, bo naslednja novica vsekakor nadve pomembna. Na podlagi odredbe Okrožnega glavarstva Gradec je namreč že od 16. decembra z avstrijske strani zaprt mejni prehod Ljubelj za tovorna vozila s prikolnicami, katerih največja dovoljena masa preseg 7500 kg, za tovorna vozila, katerih največja dovoljena masa preseg 7500 kg in za vsa motorna vozila s stanovanjskimi prikolicami. Ta prepoved ne velja le za lokalni promet in dostavna vozila.

Nova obleka slovenske policije

Celostno podobo so javnosti predstavili minuli petek v Ljubljani — Domače znanje in domaći izdelovalci — Prehod bo trajal nekaj let

LJUBLJANA — Slovenska policija je dobila novo zunanjost podobo. Javnosti je bila prvič predstavljena minuli petek, in če je moč soditi po prvih ocenah, so njeni oblikovalci in izdelovalci zadeli v črno. Kar od druge svetovne vojne se uniforma miličnika in vse, kar sodi zraven, ni kaj dosti spremenjalo, potreba

po temeljiti preobrazbi je postajala iz dneva in dan nujnejša, pika na i takšnim zahtevam pa je bilo dejstvo, da se zunanjost podobe slovenskih policistov ne more in ne sme enačiti s podobo policistov v drugih republikah Jugoslavije.

Oblikanjanje celostne podobe slovenske policije se so lotili kar na ministerstvu za notranje zadeve, v to je silila tudi tanka mošnja. Posebna delovna skupina je svojo nalogo vzel nadvise resno in temeljito. Upoštevajoč izkušnje in doseganje pripombe, nasveti zunanjih sodelavcev ter seveda standarde in pravila, ki so jih za svoje policiste oblikovali v nekaterih drugih evropskih državah, je nastajala nova podoba. V njej ima modra barva še naprej poglavito mesto, toda modeli so udobnejši, sodobnejši in bolj funkcionalni, ne nazadnje je bilo vidilo oblikovalcev tudi, da se vlogi proizvajalcev najdejo domača podjetja, po ceni in kakovosti konkurenčnih evropskim. Nepogrešljivi členi v tej verigi proizvajalcev so: Kroat, ki s slovensko policijo sodeluje že četrto stoletje (med drugim šiva uniforme celo za švedsko in nemško policijo ter varnostno službo) pa seveda Rašica in Almira, mariborski MTT in Merinka, novomeški Labod policijo oskrbuje s srajcami, Svilanit s kravatami, da ne nastavimo vseh, pomemben delež v novi zunanjosti podobi slovenske policije pa ima tudi novomeški Revoz.

• Novi bodo poslej tudi simboli služb organov za notranje zadeve, z njihovo pomočjo bo občan že ob srečanju z uslužbenimi organov za notranje zadeve spoznal, kateri službi pripadajo. Ena od novosti je tudi, da bo poslej napis »milica« povsod zamenjan z napisom »policija«, kar pa seveda ne pomeni, da so policisti zgolj uniformirane osebe, pač pa so to tudi kriminalisti, pripadniki specjalne enote, skratka vsi tisti, ki imajo pravico uporabljati uradna pooblastila.

NOVI TUDI SIMBOLI — Zgoraj je simbol Ministrstva za notranje zadeve Republike Slovenije, levo je znak kriminalistične službe, desno znak uniformirane policije in spodaj znak specijalne enote MNZ RS.

ZIMSKA UNIFORMA — Prometej policiste bomo odslej pozimi srečevali v uniformah, kot so na posnetku.

PO DOLENJSKI DEŽELI

• Čeravno ni čas nabiranja gob ali drugih gozdnih sadežev, se tu pa tam le spača oditi na sprechod v gozd. 17. decembra popoldne so trije viniški lovci med lovom v gozd Črno kamenje nad vasjo Zilje ustrelili lep primerek srne, žival so očistili in obesili na drevo, da se ohladit. A glej ga, zlomka, o mesu ob vrtniti ni bilo ne duha ne slaha, drevo je samavelo, neznan sprahajalec pa se je tiste minute bržkone že veselo hahjal in cedil sline.

• 36-letna Novomeščanka Jožica T. je še pravi čas pomisnila na noveletna in božična darila, le da za njene namene varnosnik v Tovarni združil Krka ni kazal prav nobenega razumevanja. Žensko je prijel, ko je iz tovarne v dopoldanskih urah skušala odnesti več kozmetičnih izdelkov.

• Vožnja po tirkih je doslej prinašala neprimerno več varnosti, kot tista po cesti. Kako bo v prihodnjem, ne vemo. Še zlasti ne po odprtiju, da je nekdo minule dni med 13. in 14. uro na železniški progi v Šmihelu zraven kretnice nastavil šest večjih kamnov. Če ne bi ovir opazili pravočasno, bi skoroda zanesljivo prislo do iztirjenja vlaka.

BOLJ PODOBNI EVROPSKIM KOLEGOM — Takšne so nove poletne uniforme slovenskih policistov, izdelane z lastnim znanjem in izkušnjami ter po vzoru nekaterih evropskih držav. Srajce so delo novomeškega Laboda.

TUDI VOZILA POSLEJ DRUGAČNA — Vozila s takšnimi označami bodo sčasoma zamenjala dosedanja, napis »policija« bo povsod zamenjal besed »milica«.

Ponarejevalec za zapahi

Prijetje mladoletnega M. N. iz Novega mesta je razvozalo številne vlome in tudi ponaredke tovarnja bankovcem

NOVO MESTO — S prijetjem mladoletnega M. N. iz Novega mesta so dolenski policisti — kot vse kaže — razvozali izredno zapleten v velik vozal. Že v prejšnji številki smo pisali o dejanih mladoletniku, ki je vlamljal v kleti stanovanjskih blokov in župnišča po Beli Krajini, prav tako naj bi imel na vesti vloma v lokal na Germovi ulici v Novem mestu in tativno plastičnih zabojev z jutriki izpred Mercatorjeve samopostežne trgovine na Zagrebški cesti, vse pa kaže, da je spisek tovrstnih dejanj M. N. še zdaleč ni zaključen.

Mladoletniki M. N., P. M. in P. A. ter 24-letni F. R., vsi doma iz Novega mesta, so namreč utemeljeno osumljeni tudi tega, da so v noči na 19. decembra letos vlomljali v prostore osnovne šole Grm in tam vlamljali v učilnice in pisarnice. Njihov plen so bili računalnik s tipkovnico, videorekorder in ure časomerilke. Škode z vlohom in odnesenimi predmeti je

Na opozorilo odgovoril z udarcem

Zoranu Mažibradi so sodniki prisodili osem mesecev zapora — Podržaju komaj rešili vid — Pretep tudi v domu JLA

NOVO MESTO — Kar osem mesecev časa bo imel 21-letni Zoran Mažibrada, imenovan tudi Zoki, iz Novega mesta za razmišljjanje o svojem vedenju, s katerim si je pridobil vzdevek nasilnega in pretepača. Zakaj tak vzdevek, najbolje pričata dogodka, zavoljo katerih je ondan sedel na zatožni klopi novomeškega temeljnega sodišča.

Mladinska organizacija iz Rumanije vasi je 19. januarja letos pripravila v svojem mladinskem domu rock concert, ki je privabil tudi Zoran Mažibrada. Okoli 23.30 se je slednji odpravil na malo potrebu in jo opravljal kar po fasadi doma. Ker je v bližini skupino prijateljev stal Dušan Podržaj, predsednik vaške mladinske organizacije, je Zoran opozoril, da je v domu straničče, ki bi ga lahko uporabil. Zoran pa pripombo ni nič odvrnil, odšel je v dom, se kmalu vrnil, in ne da bi kaj rekel, je stopil do Dušana in ga treščil v levo oko. Podržaj je padel, nakar ga je Mažibrada še brcal, dokler ga niso pomirili prijatelji. Dušan je bil huje poškodovan, imel je rane na zrku, roženici, raztrgnino na mrežnici. Le hitremu in učinkovitemu posredovanju gredo zasluge, da so mu zdravniki rešili vid.

13.aprila letos je bila podobna prireditve v novomeškem domu JLA, za ples je igral ansambel »Društvo mrtvih pesnikov«. Na plesišču se je med preverjal in jih izzval Darko M. Andrej

Blažon je Darka opozoril na plesni bon-ton, a se ta za to ni zmenil, v njegov bran pa je stopil tudi Zoran Mažibrada. Brez besed je stopil do Blažona in ga s pestjo treščil po obrazu in zatilju, nato pa ga je obral.

Pred sodniki se je Mažibrada izgovarjal, da je bil v obeh primerih pijan. Ko je odšel v Rumanijo vas, je imel rojstni dan, ves dan je bil pivo in viski, tako da se dogajanje sploh ne spominja. »Spominjam se le, da sem se drugega jutra zbudil v zidanici nad Drganjimi seli in tam od znancev slišal, da sem nekoga udaril v oko in da bo mogoče zavoljo tega celo oslepel.« Mažibrada je sodnikom zatrdiril, da je bil tudi v domu JLA pijan. »Ne vem, da bi tam koga udaril, to so mi kasneje povedali prijatelji. Sicer pa Blažona na videz poznam in vem, da ni pretepač.« Tako je senatu govoril Zoran, ki je bil doslej pri sodniku za prekrške že dvakrat kaznovan zaradi podobnih nasilniških dejanj. Posebej pa je sodišče pri izreku sodbe upoštevalo in

Razlika med jajci in bombo

Političnega nasilja se bomo morali v Sloveniji lotiti na pravem koncu

Da se v Sloveniji rojava nasilje nove vrste, je jasno kot beli dan, le da si z definicijo tega pojma, od nekaterih imenovanega kar terorizem, nismo niti najmanj na ti. Za ministra Capudra je terorizem s političnim predznamenjem že košarajoč pred republiško skupščino, po njegovem sploh ni potreben ločevati med bombo in jajci, nožem in metlo. Ali hudo poenostavljeno: krividi tistega, ki je podaknil jajce, in tistega, ki je podaknil bombo, sta enaki.

Terorizem je nasilje najslabše in najhujše vrste. Vse bolj stopa v naš vsakdan, prejšnji teden smo ga okusili tudi v Novem mestu, ko je neznan glas policistom sporocil, da je na sodišču podatkanjena bomba. Bila je sreda, ura pa 16.00. Na srečo je bila stavba prazna, v njej pa le čistilke. Po natancnem prototehničnem pregledu in vseh ostalih ukrepov se je izkazalo, da je bil klic lažen. Ni pa bila lažna molotovka pred stanovanjem poslanca Mileta Šetince, tudi bomba, ki je ondan eksplodirala v alfi mariborske registracije, ni bila lažna. Gre za obračune z drugače mislečimi, drugače živečimi?

Borba za osnovne pravice pač ne more biti nasilje nad drugače mislečimi, tudi ni terorizem, če je katera od demonstrantov v boju za svobodo odločanje o rojstvu proti skupščini zalučala eno ali

BOJAN BUDJA

Napredovanja za pogum

Štirje uslužbenci oddelka kriminalistične službe prejeli odločbe o izrednem napredovanju

NOVO MESTO — Prejšnji teden je bila v prostorih UNZ Novo mesto slovesnost, na kateri je republiški

podsekretar za notranje zadeve dr. Darko Maver nekaterim uslužbenec oddelka kriminalistične službe izročil odločbe o izrednem napredovanju.

Janez Šercelj in Vilibald Kranjc, ki sta odsele samostojna kriminalista, Zdravko Červ, ki je bil z mesta vodje sektorja za zatiranje klasične kriminalitev povisan v kriminalističnega inžektorja, in Zdenko Prizmič, načelnik oddelka z novim nazivom višji kriminalistični inžektor, so si napredovanje prislužili s pogumom in dejanji med zadnjo vojno na Slovenskem. Po besedah dr. Darka Mavra je bil prav novomeški kriminalistični oddelek med najbolj izpostavljenimi v Sloveniji, zato nič čudnega, če so njegovi delavci med vsemi prejeli največ odlikovanj, priznanj in pojav. Posebej velja omeniti velik delež novomeških kriminalistov pri reševanju slovenskih fantov, ki so služili vojaški rok v Kninu in okolici.

S PONAREJENIM BANKOVCEM V KINO

NOVO MESTO — Še neznan storlec je 18. decembra s ponarejenim bankovcem za tisoč tolarjev plačal vstopnico za ogled filmske predstave v novomeškem Domu kulture. Predreza je iščelo, zna se zgoditi, da bo odgovor dalje že prijetje mladoletnega Novomeščana M.N.

B. B.

• Zlasti RTV Slovenija je izpostavljena najhujšim pritiskom strank. Demosove večine in demosovskemu vodstvu na čelu z generalnim direktorjem. V zgodovino slovenske publicistike se bodo zapisali kot novodobni agitpropovci in državni cenzori (Vreg).

KRONIKA NESREC

PREHITRO BRZEL PO MOKRI IN SPOLZKI CESTI — 53-letni Branko Bočić iz Zagreba se je 19. decembra ob 17.35 peljal z osebnim avtomobilom po magistralski cesti proti Čatežu.

Na ravnem delu ceste je dohitel kolono vozil, ki je pričela zavirati. Bočić je bil opazil prepozno, zaradi prevele hitrosti in mokrega ter spolzkega cestišča ga je ob zavirjanju zaneslo v zadnji del avtomobila novomeške registracije, ki ga je pred njim vozila 25-letna Suzana Zajc iz Dobove. Slednja se je pri trčenju laže ranila in so jo odpeljali na opazovanje v brezško bolnišnico. Matejno Škodo so ocenili na okroglih 50.000

tolarjev.

PEŠAKINJA NENADOMA NA CEŠTO — V nedeljo, 22. decembra, je 87-letna Jožefka Šeško s ceste Na grad v Sevnici poščačila po levu strani iz smere Kvedrove ulice proti sevnškemu Glavnemu trgu. Ko je prišla do zoženega dela cestišča, ki je celo brez pličnika, za namešček pa še neosvetljeno, je nenadoma stopila na vozišče, takrat pa je z osebnim avtomobilom iz smeri Šmarja priprjal 58-letni Franjo Jelacič iz Sevnice. Pešakinji ni opazil prav čas, ko je bil videl, da je zelo prepozna. Navzlic zavirana jo je zadel in zbil po tleh, poškodovan Šeško pa so prepeljali na zdravljenje v celjsko bolnišnico.

BESEDO IMAJO ŠTEVILKE

odbojka

SUPERLIGA, moški, 8. KOLO:

PIONIR—FUŽINAR 3:0 (8, 1, 11)
Pionir: Jovič, Babnik, Travičan, Goleš, Mestnik, Brulec, Gotenc, Černič, Bakonja, Družinec, Žumič.

OSTALI REZULTATI: Salonič—Granit Preskrba 3:0, Novi Graniti Kamnik—Vilela Maribor 0:3.

LESTVICA: 1. Vilela Maribor 16, 2. Tovil Olimpija 12, 3. Salonič 8, 4. Fužinar 6, 5. Novi Graniti Kamnik 6, 6. Pionir 6, 7. Granit Preskrba 2.

Pari prihodnjega kola (8. februarja 1992): Granit Preskrba—Pionir, Fužinar—Novi Graniti Kamnik, Vilela Maribor—Tovil Olimpija, Salonič je prost.

SUPERLIGA, ženske, 8. KOLO:

LIK TILIA—BLED 3:1 (14, 10, 4, 10)

LIK Tilia: Akrap, Ogrinc, Vidmar, Turk, Klun Ni, Briški, Hočvar, Drobnič, Na, Briški, Stare.

OSTALI REZULTATI: Partizan Tabor—Nova Gorica 2:3, Koper Cimos—YU STIP Celje 1:3, Paloma Branik je bila prostata.

LESTVICA: 1. Paloma Branik 14, 2. Bled 10, 3. YU STIP Celje 10, 4. Koper Cimos 10, 5. Lik Tilia 6, 6. Partizan Tabor 2, 7. Nova Gorica 2.

Pari prihodnjega kola (8. februarja): YU STIP Celje—Lik Tilia, Bled—Partizan Tabor, Nova Gorica.

ca—Paloma Branik, Koper Cimos je prost.

košarka

I. SLOVENSKA LIGA, moški, rdeča skupina, 13. KOLO: ELEKTRA—PODGOČJE 66:67 (36:34)

Podgočje: Vega 14, Plevnec 5, Rozman 16, Kračar 11, Krivokapič 8, Krošelj 11, Vavpotič 2.

OSTALI IZIDI: Smelt Olimpija ml.—Celje 105:86 (41:44), Mavrica Ilirija—Rogaška Donat Mg 69:70 (40:29), Tinex Medvode—Comet 77:48 (36:21).

LESTVICA: 1. Tinex Medvode 27, 2. Rogaška Donat Mg 25, 3. Mavrica Ilirija 23, 4. Podgočje 20, 5. Elektra 16, 6. Comet 17, 7. Smelt Olimpija ml. 14, 8. Celje 14.

Pari prihodnjega kola (28. decembra): Podgočje—Mavrica Ilirija, Comet—Smelt Olimpija ml., Celje—Elektra, Rogaška Donat Mg—Tinex Medvode že odigrano (16:72).

II. SKL, ženske, 7. KOLO: KK NOVO MESTO—LITIJA 68:40 (24:15)

Novo mesto: Zupančič 20, D. Verstovšek 15, Žagar 4, Čavlovič 11, Birsa 3, J. Verstovšek 15.

LESTVICA: 1. Novo mesto itd. V 8. kolu (12. januarja) igrajo Novomeščanke na Jesenicah.

DOBILI SO MECENA — Štirje najbolj perspektivni brežiški mladi športniki, član Atletskega kluba Brežice, so dobili v firmi Vino Bizeško-Brežice svojega sponzorja, s katerim so prejšnji teden podpisali pogodbo. Levo sedi metalec kladiva Branko Grubič, poleg njega pa tekačica na kraje proge Katja Tomažin. V isto disciplino se ukvarja Martina Jelčič, medtem ko je Jurij Rovan (desno) bolj univerzal, saj nastopa v mnogoboju, zlasti lepe uspehe pa dosegna v skoku s palico. Pri podpisu sponzorske pogodbe je klub zastopal trener Polde Rovan, ki stoji za atleti. (Foto: T. Jakše)

Spomladi obdržati četrto mesto

Kočevske rokometnašice na pragu največjega uspeha kluba — Štiri točke naskoka — S profesionalnostjo do cilja

KOČEVJE — V rokometnem klubu Oprema bi najraje videli, da bi zaključek jesenskega dela tekmovalne sezone štel že kar za končni vrstni red, kajti to bi seveda pomenilo, da so se Kočevke s četrtim mesto uvrstile v zaključene obrocene najboljše četverice za naslov letosnjega državnega prvaka. Tako pa bo to mesto potrebno spomladi braniti z vsemi štirimi. Ekipa Kranja resa zaostaja za štiri točke, toda težak spomladanski razpredel Kočevk jim daje upanje tudi za tak podvig. Nič čudnega potem, če so sklenili v Opremi krepko zavihati rokave in storiti vse, da bi cilj vendarle dosegli.

»Četrto mesto po prvem delu prvenstva je vsekakor dober dosežek; če nam uspe je uvrstitev obdržati tudi po zaključku ligaških obracunov, bi to pomenilo doslej največji uspeh kluba,« govori Dušan Križman, trener ekipke. Kočevkam jo je jeseni zagodel žreb, dva poraza na domaćem igrišču proti Velenju in Mlinotestu sta v ekipi prinesla negotovost, nezaupanje v lastne moči, to se je pokazalo tudi v naslednjih tekma. Na srečo so bili nasprotniki tolkanji slabši, da za točke ni bilo storiti vse, da bi cilj vendarle dosegli.

ki so kočevske rokometnašice spremljali na vseh srečanjih, pravijo, da je svoje naredila predvsem slabša psihološka pripravnost. Dragičevičeva, denimo, je bila v odločilnih trenutkih preveč bojazljiva, čeprav gre za igralko, ki je v igri »ena proti eni« med najboljšimi v ligi.

»Letosnja liga je razdeljena v tri skupine. Organizacijsko in kvalitetno so Olimpija, Velenje in Mlinotest razred zase, naslednjih šest ekip — medenje sodimo tudi mi — je v igri za mesta na sredini lestvice, dno je rezervirano za ostalo trojico. Ne glede na to pa bo nadaljevanje prvenstva izredno zanimivo, Velenje in Olimpija bosta bili ogorenji boj za naslov prvaka, mi, Kranjanke in nemara še kdo za četrtto mesto; zanimiva bo tudi bitka za mesta pri dnu, kjer zadnje mesto še zdolene ni oddano Novomeščankam. Za nas bi bilo vse veliko lažje, če bi na zadnji jesenski tekmi v Ljubljani proti Primožu osvojili še drugo točko. Neverjetno slab dan, ko ekipi mi in nišči, smo draga plačati, s petimi točkami prednosti bi bilo končno četrtto mesto skoroda zanesljivo naše, tako pa se bomo morali ranj z hudo boriti. Čakajo nas potovanja v Velenje, k Olimpiji, v Kranj, lahko se celo zgodi, da bo odločil rezultat med-

M. GLAVONJIČ

NOVOLETNI TENIS V TREBNJEM!

TREBNJE — Navzic zimi bosta prihodnje dni v športnem centru Vita v Trebnjem dva teniška turnirja. Danes, 27. decembra, in v soboto, 28. decembra, bo turnir za posameznike, najboljše pa čakajo bogate praktične nagrade, medtem ko bo v nedeljo, 29. decembra, in v ponedeljek, 30. decembra, družabno srečanje ljubiteljev tenisa s tekmovanjem dvojic, slednje pa bodo vse do finala oddelčeni z žrebom. Začetek tekmovanj bo vse dni ob 10. uri, v nedeljo in ponedeljek pa bodo za otroke organizirane od 16. ure dalje športne in zabavne igrice, katerim bo sledil še prihod dedka Mraza. Pokroviteljica teh novoletnih prireditve je Zavarovalnica Tilia Novo mesto. Vse dodatne informacije je moč dobiti na telefon 44—232.

ZMAGA V PRVEM NASTOPU

SLOVENSKA BISTRICA — Novomeški boksarji so pred dnevi uspešno nastopili na reviji v Slovenski Bistrici. Še posebej to velja za mladino Sašo Labana, ki je v svojem prvem nastopu zmagal, medtem ko je bil Djeladini v dvoboju bantam kategorije oškodovan. To po svoje potrjuje tudi to, da je Djeladini na koncu prejal pokal za fair play. V članski konkurenči je bil na pragu zmage tudi Peter Judež, ki bokska v srednji kategoriji, vendar je izgubil po preglašovanju sodnikov. Dodajmo še, da je Gorazd Canič, ki vodi novomeške boksarje, za napredek svojih varovanec dobil pohvale tudi od prizanega boksarskega strokovnjaka Janeza Galeta.

Veliki pokal znova pripadel Krki

Zadnja leta že kar enoličen razplet delavskih športnih iger — Moška in ženska zmaga ekipa Krke — Presenečajo »starejše« ekipe

NOVO MESTO — Domala v ničemer ni bil razplet letosnjih delavskih športnih iger novomeške občine drugačen od doseganjih. Tovarna zdravil Krka je znova in kdewe kolikč dokazala, da v njej za rekreacijo najbolje in najbolj organizirano skrbijo, zmagali so tako v moški kot v ženski konkurenči, Krki je seveda pripadel tudi veliki pokal za skupnega zmagovalca.

Začinimo z atletiko, kjer je ženska zmaga odšla v Šentjernejko Iskro, drugo mesto je osvojil Zdravstveni center Dolenjske in tretje Krka, medtem ko je pri moških Iskra ponovila zmago, Krka je bila druga in Iskra Tenel tretja. V ekipnem delu ženskega badmintona je zmagala Krka pred Iskro Tenel in Labodom, posamečno po Jožefovi (Krka), druga je bila Rifljeva (Iskra Tenel), tretji pa Pejhanova (Labod) in Grobovškova (Krka). Pri moških je posamečno slavil Špendal (Ritz) pred Antoničem (Krka) in Andoškom (Ritz), ekipno pa Ritz pred Krko ter Iskro Tenel in Pedagogi. V balinanju je zmaga odšla v Krko, srebro k Revizu in bron k cestarnjem, medtem ko je v kegljanju pri ženskah presenetljivo stavilo Društvo upokojencev, Krka je bila druga in Dom starejših občanov tretji. Med moškimi pa

je zmagala Krka, Društvo invalidov je bilo drugo in Društvo upokojencev tretje. Pedagogi so zmagovalci košarkarskega turnirja, gozdarji so bili drugi in Iskra Šentjernej tretja, v malem nogometu pa je bil prvi Revoz, Krka druga in Iskra Šentjernej tretja.

V namiznem tenisu pri dekleh kak večje konkurence ni bilo. Zmagala je Krka pred Iskro Tenel, pri moških pa je zmaga znova odšla v Krko, Pionir je bil drugi, Šentjernejko Iskra pa tretja. Najboljše obdržkarice imajo v Krki, Dom starejših občanov je bil drugi skupaj z ekipo SDK, medtem ko so najboljši obdržkarji doma v Cestnem podjetju krkaši so bili drugi, Iskra Šentjernej pa tretja. Plikado najbolje mečejo dekleta v Elektru, Dom starejših občanov je bil drugi, Iskra Šentjernej pa tretja; električarji so bili najboljši tudi v moški konkurenči, Iskra je bila druga, Pedagogi tretji. V posamečni razvrstitvi je pri dekleh zmagala Krafeljeva (Iskra) pred Šetino in Pečarjevo (obe Elektro), med moškimi pa Jerman (Pedagogi) pred Štamom (Iskra Šentjernej) in Bregarjem (Elektro). V ženskem planjanju je zmaga odšla v Zdravstveni center Dolenjske, moškim pa v Krko, drugi je bil Keko in tretji Zdravstveni center Dolenjske. Strelenje je v obeh konkurencah pripadol Krki; med dekletem je bil Dom starejših občanov drugi in Elektro tretji; pri moškimi pa je bila druga Iskra Šentjernej, tretje pa Društvo upokojencev. Posamečni seštevek je prinesel zmago Pavličeve nad Carjevo (obe Krka) in Šenico (Dso), med moškimi pa so si prva mesta razdelili krkaši Malnar, Piškurič in Berlan. Še pogled med sahiste in tenisarje! Najboljši šahisti v občini so v Revizu, druga je Krka in tretja Iskra Šentjernej, medtem ko je v tenisu ženska zmaga odšla v Zdravstveni center Dolenjske, Labod je bil drugi in Izolacija tretji; pri moškimi pa so po ogorčenemu boju zmagali Pedagogi, Revoz je bil drugi, Krka pa tretja.

V skupnem posamečnem delu zmaga je z 280 točkami zmagala Krka, Dom starejših občanov jih je zbral 182, Labod 117, prav toliko tudi Zdravstveni center Dolenjske. Med moškimi pa so po ogorčenem boju zmagali Pedagogi, Revoz je bil drugi, Krka pa tretja.

Pri tem ne pripisati tudi veliko nervozne in zgrešljive metov, statistika je pokazala celo, da je bil med košarkarje Elektre vsega 33—odstoten. V prvem polčasu sta se ekipe menjavali v vodstvu, sreča se je na koncu našmehnila gostiteljem, ki so ta delobili z dvema točkama prednosti. Igrali Podbočja so v drugem delu zaigrali še zbraneje in borbenje, videli so priloznost, ki je nikakor ni šlo zamuditi. Njihova prednost je dvakrat znašala celo osem točk, v razburljivem finiju so gostitelji razliko sicer zmanjšali, toda za preobrat jim je zmanjšali.

Točki sta potrebovali obe ekipe, temu gre pripisati tudi veliko nervozne in zgrešljive metov, statistika je pokazala celo, da je bil med košarkarje Elektre vsega 33—odstoten. V prvem polčasu sta se ekipe menjavali v vodstvu, sreča se je na koncu našmehnila gostiteljem, ki so ta delobili z dvema točkama prednosti. Igrali Podbočja so v drugem delu zaigrali še zbraneje in borbenje, videli so priloznost, ki je nikakor ni šlo zamuditi. Njihova prednost je dvakrat znašala celo osem točk, v razburljivem finiju so gostitelji razliko sicer zmanjšali, toda za preobrat jim je zmanjšali.

Točki sta potrebovali obe ekipe, temu gre pripisati tudi veliko nervozne in zgrešljive metov, statistika je pokazala celo, da je bil med košarkarje Elektre vsega 33—odstoten. V prvem polčasu sta se ekipe menjavali v vodstvu, sreča se je na koncu našmehnila gostiteljem, ki so ta delobili z dvema točkama prednosti. Igrali Podbočja so v drugem delu zaigrali še zbraneje in borbenje, videli so priloznost, ki je nikakor ni šlo zamuditi. Njihova prednost je dvakrat znašala celo osem točk, v razburljivem finiju so gostitelji razliko sicer zmanjšali, toda za preobrat jim je zmanjšali.

546 točk, 485 jih je osvojila ekipa Iskra Šentjernej, 360 pa Revoz. In še skupni seskev običajne konkurenčne, 1.Krka, 2.Iksra Šentjernej, 3.Revoz.

PRVIDEL POD PRIČAKOVANJEM — Obdržkarice novomeškega Pionirja, članice Istarske lige (na posnetku), so jesenski del prvenstvenih obračunov zaključile skromnejše, kot so pričakovali v klubu. Da dekleta ne sodijo k dnu lestvice, pač pa vsaj v zlato sredino, so pokazale z zmago nad mariborskimi Palomo Branikom, toda nihanj v njihovih igri je bilo toliko, da čaka trenerja Janeza Mohorčiča pred spomladanskim nadaljevanjem veliko dela. (Foto: B. B.)

Iz Velenja z zmago v žepu

Košarkarji Podbočja so si kolo pred koncem prvenstva v I. SKL že zagotovili četrto mesto

Košarkarji Podbočja je uspel veliki met. V športni dvorani v Titovem Velenju so v soboto zvečer ugnali ekipo Elektre, neposredno tekmevec v boju za 4.mesto na lestvici, in si tako kolo pred koncem prvenstvenih obračunov že zagotovili že zmagovale.

Zato bi bilo prav, da se ljubitelji košarkarjev v Podbočju oddolžijo svojim igralcem to soboto, ko bo na sporedu zadnje kolo prvenstva dečce skupine. Tekma med Podbočjem in Mavričem—Ilirijo bo ob 19. uru v telovadnicu osnovne šole.

Pričakovano in pomembno zmago pa so v soboto zabeležila dekleta Novomeščani v boju za vrh lestvice II. republike lige. Brez večjih težav so ugnali Litijačanke, za Novomeščanke najpomembnejše srečanje letosnjega prvenstva pa bo 12. januarja prihodnje leto, ko se bodo na Jesenicah pomerile z istoimensko ekipo. Zmagovalcu te ekme bo pripadel tudi naslov prvakov prvenstva zatočenje.

Dobro bi bilo, ako pionirjevi letosnji jesenski del bi tako hitro pozabil, prinesla jim je namečevrsto gresko izkušenja in spoznanj, brez upoštevanja teh novomeške odbijke ne bo moč vrniti na mesto, ki ga je imela še spomladni. Pokazalo se je, da je ekipa brez tujcev—pri vrsti brez Mariča, Gavriloviča in Poviča—le bleda senca ekipe, ki je minulo sezono navduševala z igro in rezultati. Za nameček se je po dveh ali treh kolih prvenstvene republike superlige odigranja poslovil še Petkovič, ekipa je ostala tudi brez prvega trenerja, in če temu pristojemo še nemotiviranost, vrsto neizpolnjenih obveznosti klubu do igralcev, potem boljšega izkupička enostavno ni bilo moč prizakovati. Sreča v nesreči, da bo prvovališko druščino letos zapatil le en član, sabotna zmaga nad Fužinarjem je pionirjev vsaj začasno oddaljila od tega mesta, do februarskega nadaljevanja prvenstva pa je dovolj časa, da se moštvo uigra in pripravi na odločilne nastope.

Podobno kot Novomeščani so jesenski del prvenstva s tremi zmagami zaključile tudi obdržkarice Lika Tilia. Kočevjam je kazalo slab, v pravo formo so prišle Sel v zadnjih kolih, ko so tudi prizadile Špendal,

Še: Sumljivi novci dedka Mraza

Zakaj so inšpektorji odkrili nezakonitost šele po štirih letih? Tisti, ki bo sedaj organiziral sejme, naj prične iz nič in vse prireditve ponudi brezplačno

Tisti, ki v sebi gojijo le kanček ljubini do otrok, ki so menda naše največje bogastvo, skupaj z aktivisti Zveze prijateljev mladine težko razumejo, da Uprava inšpekcijskih služb z obtožbami v prejšnji številki Dolenjskega lista (DL, 16. stran: Sumljivi novci dedka Mraza) na račun organizatorja predvoletnih prireditve ni počakala vsaj do konca decembra. Dedka Mraza in njegov »sumljivi način zbiranja novcev« so napadli v zanj najbolj neprimernem trenutku, ko se je z darili odpravljali med množico otrok v krajinske skupnosti novomeške občine. Še več, nezakonitost organiziranja sejmov je bila odkrita v času, ko pri Zvezni se vedno mrzljeno zbiramo tolarčke in prosačimo pri podjetjih za razne zastonjske usluge pri priripavi Veselega decembra.

V štirih letih smo prizpravili šestnajst sejmov na Glavnem trgu. Za inšpektorje je bilo vse zakonito in prav, zato je težko razumeti, zakaj so se odločili narediti konec v času, ko so stojničari plačali več kot polovico daril in program Veselega decembra. Obisk inšpektorjev (takih in drugačnih) pri naši blagajnici bi delo naše organizacije pokazal v pravi luči. Ne rečem, da ne bi bilo kaj tudi narobe, saj vsak, kdor dela, tudi greši, vendar lahko bi ugotovili, da je ves denar od stojničarjev prispeval do žiro računa društva prek položnic SDK in niti en sam tolarček ni »zavil desno«. Tako je bilo tudi z drugimi prispevki delovnih organizacij in nekaterih trgovin na trgu. Še več, Zveza prijateljev mladine je z dvema neprofesionalnima pripravila cel kup prireditve za mlade, ki jih je skupaj z Veselim decembrom videlo preko 80.000 otrok in njihovih staršev.

Naj naštejem samo nekatere: organizirane zimske počitnice, brezplačen izlet na smučanje v Kranjsko goro, pustno povorko in ravanje v Športni dvorani, zaključek Veselih šole in občinske Bralne značke, doslej največjo prireditve Totalno odštekan dan, Teden otroka z okroglo mizo in prireditvami na Glavnem trgu, vodili smo telefonsko akcijo »Klic v sili« in drugo. Če bi delali

samo pri pripravi Veselega decembra, bi bilo za dva zaposlena dovolj dela skozi vse leto (priprava 45 prireditve, zbiranje denarja za darila). Da bo slika še popolnejša, naj zapisem, da ne Janez Pavlin ne Matevž Franko nista za priravo teh prireditv dobila ne dinarčna tolarčka posebnih nagrad, še več, zaračunala si nista niti enega samega prevoženega kilometra, niti ene dnevnice. Sram me je, da sem moral to zapisati, vendar vsi, ki mislite drugače, se zavedajte, da pri naši Zvezni delamo še po starem, prostovoljno in za otroke. V decembriu sem dedku Mrazu podaril tudi devet dni svojega letnega dopusta. Med našimi delavci ne boste našli izobraženih ljudi, to so nekvalificirani delavci, poštarji in upokojenci, v zadnjem času si lahko pomagamo le še z nezaposlenimi. Ti delajo v dežju in snegu za majhne nagrade in ob vsakem času.

Na koncu bi zavrnili še nekatere trditve v prispevku. Vodstvu inšpekcijskih služb se v času raziskovanja o zakonitosti našega dela ni zdelo potrebno, da bi se oglašili pri nas in povprašali, kaj pomeni Društvo prijateljev mladine in kaj Zveza prijateljev mladine. Morda bi jih zanimali naši pravilniki. V predalu bi našli orumenelo listino, na kateri piše, da so Društvo prijateljev mladine starata že več kot štirideset let, Zveza društva prijateljev mladine pa obstaja dvajset let. Inšpektorji so nas ali pa nas bodo ovadili sodnikom kot nezakonitega organizatorja na podlagi pravilnika Društva prijateljev mladine-Center, ki smo ga ustanovili 1984. leta in sem bil njegov prvi predsednik. Zanima nas tudi, zakaj so se inšpektorji spravili prav na nas in ne vidijo tudi drugih organizatorjev sejmov. Prav ta čas jih gripravljajo društva v Šentjerneju, Črnomiju, Trebnjem, Mokronogu in še veliko drugih slovenskih mestih.

Neresica je tudi, da so morali stojničari pristojbine plačati mesec dni pred pričetkom sejma. Iz položnic je razvidno, da so jih vsi plačali med 25. novembrom in 5. decembrom. Res je, da trije stojničarji niso imeli naših pogodb, ker

jih enostavno ni bilo mogoče izročiti, saj vsi prodajalci niso vedno za stojničari. Ce bi se inšpektorji oglašili na nas, bi jih videli v naši mapi, kjer hranišmo dokumente vsakega stojničarja. Že lani sem zapisal, da je naš denar v žicah in žarnicah, ki ta čas svetijo na trgu. Sedaj dodajam, da je naš denar tudi v stojničarjih, ki smo jih gradili sami, občina pa nam je z manjšim zneskom pri tem tudi pomagala. Žal nam je, da bo nekje gnulo in propadalo, in zato, če tega ne bomo več poceli, imamo vso pravico, da to odpredamo mestu, kjer bodo imeli občinski možje in inšpetorji več posluha. Kdorkoli bo potem nadaljeval naše delo, naj prične iz nič in ima za cilj, da bo vse prireditve, ki jih bo pripravil, ponudil brezplačno, kot to počenjammo.

JANEZ PAVLIN za
Zvezo prijateljev mladine

Ana Zupančič

Umrila je Zupančičeva mama. Kako velika sila je iz nje izgorevala, vemo še sedaj, ko je ni več med nami. Bila je močen hrast, ki je s široko krošnjo sprejemal v svoje zavetje mimoidega, ki je iskal varno zavetje pred močnim nivojem.

Vzgojila in postavila je na noge petnajst otrok. Le redki slovenski materi je tolkokrat žarel obraz od sreče, ko je dojenček postajal otrok in iz otroka odrasla oseba. Rodila se je v Podhosti v Turkovih drah. Ana je postala žena možu, kateremu je žena preminula in mu zapostila šest nebolegljenih otrok. Sprejela jih je v zavetje in jim bila skrbnati. Družina se je povečevala iz leta v leto. Vsem je v enaki meri delila ljubezen, ni znali razlikovati starejšega od mlajšega, vse je imela enako rado.

Sosedje, vaščani in širša okolica so jo poznali kot delavno in pošteno ženo, ki je vsakomur rada prisločila na pomoč, če je mogla. Zato so jo tudi v tako velikem številu pospremili na zadnji poti od njene rojstne hiše na pokopališče sv. Martina v Loški vasi. Draga Miholčkova mama, hvala ti za vse!

Jože Primc

Na pokopališču v Kranju so v soboto, 21. decembra, spremili k večnemu počku Jožeta Primca, sicer Dolenčana. Novomeščana. Rojen je bil pred skoraj 80 leti v Velikem Podljubnu, v Novem mestu pa se je izučil za krojača in tam delal vse do preselitev v Kranj okoli leta 1960. Posledno delavenje ni bil v nobeni stranki, saj se mu je v dveh zakonih (prva žena mu je umrla leta 1942) rodilo skupno kar 10 otrok, od katerih je živil še 7. Najprej z njimi, nato pa še s 14 vnuki in petimi pravnuki je bilo veliko dela.

Klub mrzljemu zimskemu dnevnu se je od njega poslednjič poslovilo veliko sorodnikov, prijateljev in znancev. Večiko jih je prišlo z Dolenjskega, precej pa tudi z drugih krajev po Sloveniji, kamor so se napotili s trebuhom za kruhom. Naj počiva v miru!

• Za nastanek umenin gre zahvala geniju, za njihovo končanje pa marljivosti. (Joubert)

RAZVESELILI VRSTNIKE NA HRVAŠKEM

ŽUŽEMBERK — Vojna na Hrvaskem še traja. Zato smo na sestanku predsednikov oddelčnih skupnosti predlagali, da bi začeli z zbiralno akcijo za pomoč otrokom — beguncem. Vsak učenec naj bi prispeval po eno novo šolsko potrebitčino. V akciji so sodelovali tudi otroci podružnic Ajdovec, Dvor in Šmihel. Akcija je trajala en teden. Zbrali smo 1034 kosov šolskih potrebitčin: zvezkov, svinčnikov, barvic, nalivnih peres, šestil itd. Vsaka oddelčna skupnost je spravila prispevke v svojo škatlo s seznamom. V četrtek, 12. decembra, smo jih odpeljali v Vivodino. Šolska karta je bila nabito polna. Na pripomočilo Rdečega kriza iz Metlike smo jih izročili gospodu Andriji, ki vodi Karitas in skrbni za begunce ne le v Vivodini in okolici, ampak tudi na širšem področju do Karlovca. Priprovedoval nam je o življenju v krajih, ki jih obiskuje, o otrocih, ki so razklopjeni po vseh in hodijo v manjše šole. Nekateri imajo očete na fronti, matere pa na delu v mestu. Odpeljaj nas je tudi v podružnično šolo Vivodino. Mogočno stoplo je bilo nekaj polno otrok, zdaj sta tu le dva kombinirana oddelki.

Preden smo se poslovali, nam je gospod Andrija podaril 4 knjige Zumberški kriješ in 4 pesniške zbirke Staze života ter kupček razglednic Vivodine. Za spomin smo dobili še dve ovčki iz vate in lesa, povezani s hrvško trobojnico. Obljubili smo, da bomo otrokom iz Vivodine pisali. Veseli smo, da smo z majhnimi darovi razveselili vrstnike.

JOŽICA GLIHA in
TANJA MÄCEROL
OŠ Žužemberk

Milica Müller

Zahtevnejše stranke

Tudi v frizerstvu se poznajo hudi časi

ČRНОМЕЛЈ — Klub vse večji brezposelnosti je dobrega delavca v nekaterih poklicih težko najti. Frizerka Milica Müller, ki ima frizerski salon v Ulici 21. oktobra 17a v Črnomlju, pravi, da že dalj časa isče dobro frizerko, predvsem takšno, ki bi že imela nekaj izkušenj, pa je še ni našla.

Müllerjeva je odprla lokal že pred dobrim letom, to je bil prvi zasebni frizerski salon v Črnomlju. »Že od prvega dne naprej sem imela dovolj dela, res pa je, da se krizi časi vse dan bolj čutijo tudi v frizerstvu, pripoveduje Milica. Predvsem opaža, da stalne stranke ne obiskujejo več salona vsak teden, ampak na dajšje obdobje. Stranke postajajo tudi vse bolj zahtevne. »Sedaj za praznike bo resla nekaj več obiska, po novem letu pa se mi obeta zoper zatise,« razlagata Müllerjeva. Lastnica ima poleg salona še prično trgovinico s kozmetičnimi izdelki.

Müllerjeva ima ugodne cene, kar pa je danes za stranko poleg kvalitete najpomembnejše.

J. D.

AVTO BUM JE PRAVO IME — Otvorite novih poslovnih prostorov zasebnega podjetja Avto Bum iz Kočevja, katerega solastnika sta Predrag Simeunovič in Roman Lavrič, se je udeležilo veliko število visokih predstavnikov kočevskega gospodarstva in politike ter predstavniki številnih poslovnih partnerjev podjetja. Skrbno načrtovani program otvoritev z nastopom pihalne godbe in oneita Rog, predstavitev klubu za ritmično gimnastiko Narodni dom iz Ljubljane in nogometnega kluba Avto Bum iz Kočevja, katerih sponzor je Avto Bum, ter simbolične predaje »Peugeot leva,« ki ga je solastnikoma predala Avtohiša Klas iz Ljubljane, je skazilo le petkovo močno sneženje. V pritličju moderno opremljene hiše je predajni salon vozil Peugeot, v nadstropju pa pisarne, v katerih se bo vodila posredniška dejavnost za vse vrste artiklov, s čimer naj bi tudi pomagali kočevskemu gospodarstvu pri plasirjanju na domačem in tujem trgu. (Foto: M. L.-S.)

SILVESTROVANJE CEBEJAŠEV — CB-radio klub Krka iz Novega mesta, ki danes šteje že prek 80 članov, je v soboto ob prvi obletni delovanja v bifeju Štefan pripravljal silvestrovanje za svoje člane. Srečanje je bilo zanimivo, saj se mnogi člani med seboj poznajo le z klepetanja prek svojih radijskih postaj, točat pa so se mnogi videli prvič. Cebješi so lahko tudi koristni. Prav sedaj s svojo največjo akcijo spremljajo pot novoleinega kamiona z dedkom Mrazom. V letošnjem letu upajo, da bodo končno prišli do svojih prostorov. (Foto: J. P.)

SREČANJE STAROSTNIKOV — Krajevna organizacija Rdečega kriza iz Bršljin je tudi letos pripravila nadvse prijetno srečanje za starostnike. Poleg pogostosti in daril so lahko spremljali program, ki so ga spletli učenci osnovne šole, zapel pa jim je pevski zbor Društva upokojencev iz Novega mesta. (Foto: J. P.)

Lestvica narodnozabavne glasbe
Studio D in Dolenjskega lista

Žreb je za sodelovanje pri oblikovanju lestvice Studia D in Dolenjskega lista dodelil nagrado TANJI REPOVŽ iz Spodnjih Vod. Nagrajenki čestitamo!

Lestvica je ta teden takšna:

- 1 (4) Ostal bom muzikant - A. NIPIČ & NJEGOVI MUZIKANTI
- 2 (3) Pod semiško goro - ANS. SLAVKA PLUTA
- 3 (1) Ljubezni v slovo - ANS. IVANA PUGLJA
- 4 (2) Le sekaj, sekaj smrečico - ANS. T. VERDERBERJA
- 5 (9) Naj zdravite zadone - ANS. F. FLERETA
- 6 (5) Kje moj dragi hodi - FIS
- 7 (6) Dolenjska puška - MODRA KRONIKA
- 8 (7) Zvezda, ki se utrne - ANS. L. SLAKA
- 9 (8) Zdravica za vse nas - NAGELJ
- 10 (-) V senči sem posedal - ANS. M. KLINC

Predloga za prihodnji teden:

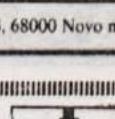
Sloveniji - ANS. TONIJA ISKRE

Sanje novega leta - MARELA & BORIS KOPITAR

Glasujem za:

Moj naslov:

Kupone pošljite na naslov: Studio D, p.p. 103, 68000 Novo mesto

POSREDNIK
Svetovanc d.o.o.

POSREDNIŠKA PRODAJA VOZIL IN KMETIJSKIH STROJEV VSAK DAN OD 10. DO 16. URE

POSTOPEK PRI PRODAJI:

Prodajalec je dolžan pripravljati vozilo (avto, traktor, kmetijski stroj ali drugo kmetijsko mehanizacijo) na Rimsko 33 v Trebnjem, kjer se prodajni artikel ogleda in dogovori za okvirno ceno. Potrebe po podatke »POSREDNIK« vpiše v prodajno evidenco za maksimalni rok 2 mesecov. Če prodajalceva ponudba v tem roku ne velja več, je to dolžan takoj sporočiti »POSREDNIKU«.

POSTOPEK PRI NAKUPU:

Prodajni artikel je pri lastniku — prodajalcu. Ko se kupec odloči za nakup dočlenega artikla, poklicno lastnika — prodajalca v »POSREDNIKA«, kjer artikel kupec pregleda. Če se interes dokončno uskladi, se napiše kupoprodajna pogodba ter dogovori v zvezi s formalnostmi o prenosu lastništva.

STROŠKI PRODAJALCA:

1. Ogled prodajnega artikla in vpis v prodajno evidenco:
200,00 SLT
2. Ob sklenitvi kupoprodajne pogodbe je prodajalec dolžan poravnati posredniško provizijo v znesku 3% od dosežene prodajne cene. Če provizija znaša manj kot 3.500,00 SLT, je le-ta 3.500,00 SLT.

KUPEC NIMA NOBENIH STROŠKOV

Vsi prodajalci imajo na podlagi kupljene vstopnice na našem sejmu v Trebnjem pri MOTELU (vsako nedeljo od 8. do 14. ure) možnost brezplačnega vpisa v posredniško prodajo pri nas.

INFORMACIJE:
TREBNJE, Rimská 33/I
(Novi gasilski dom)
TELEFON: 068/44-968

HRANILNO-KREDITNA SLUŽBA METLIKA obvešča občane

da poleg zbiranja hraničnih

Odpri je nov fotografski atelje

»FOTO LUJO«

na Zagrebški 5 v Novem mestu

Poslujemo vsak delovni dan od 8. do 19. ure ob nedeljah od 9. do 12. ure, ob praznikih zaprto
Stranke obveščam, da lahko pozabljenne fotografije z Ragovske 1 dvignejo v novem fotografiskem ateljeju.

Za obisk se priporoča in želi srečno ter uspešno novo leto 1992 fotograf Vidrih Ludvik

interier
d.o.o. Ljubljana

Ljubljanska 27, Novo mesto
tel. (068) 25-991, 26-024
fax: (068) 22-338

vas vabi v novoodprto
trgovino

s stanovanjsko opremo in belo
tehniko — program Candy
v Blagovnotransportnem centru
(BTC) v hali A v Bučni vasi.

Za vas smo pripravili:

- ugodne cene
- 20-odst. praznični popust
- obročno odplačevanje
- brezplačno dostavo do 10 km

Delovni čas:
vsak delavnik od 9. — 12. ure in od 14. — 18. ure,
ob sobotah od 9. — 13. ure

KMETOVALCI

TRGOPREVOZ d.o.o.

Proizvodno in trgovsko podjetje
Lenart, Ptujska cesta 16

vam nudi izredno ugoden nakup traktorjev

UNIVERSAL UTB TIP DTC 445	cena 494.000,00 SLT
UNIVERSAL UTB TIP DT 445	cena 470.000,00 SLT
UNIVERSAL UTB TIP V 445	cena 353.000,00 SLT
UNIVERSAL UTB TIP U 445	cena 380.000,00 SLT
UNIVERSAL UTB TIP DTC 550	cena 538.000,00 SLT
UNIVERSAL UTB TIP DT 550	cena 520.000,00 SLT
UNIVERSAL UTB TIP U 550	cena 439.000,00 SLT
UNIVERSAL UTB TIP DT 651	cena 739.000,00 SLT

po dogovorjeni ceni s 5-odst. komercjalnim popustom plus 3-odst. prometnim davkom — do razprodane količine.

Dobavni rok 30 dni!

Izkoristite enkratno zimsko ponudbo!

Kupce prosimo, da se oglasijo v podjetju TRGOPREVOZ, d.o.o., Lenart, Ptujska cesta 16, telefon 724-675, oziroma pri naslednjih zastopnikih podjetja TRGOPREVOZ:

1. GABRIJEL, d.o.o.
Zg. Pirniče 124a
MEDVODE
tel. 061 576-447

4. AGROMETAL, d.o.o.
Črni vrh 4
POLHOV GRADEC
tel. 061 645-117

2. KMEČKI STROJ
Sv. Barbara 23
64220 ŠKOFJA LOKA
tel. 064 631-497

5. RABOHA FRANC
Pucova 17
63000 CELJE
tel. 063 31-026

3. AGROAVTO
Gorenjesavska c. 17
64000 KRANJ
tel. 064 221-192

6. NENEGATI ANA
Goriška ul. 39
CERKNO
tel. 065 75-206

Trgovina je odprta dnevno od 8. — 16. ure, v soboto od 8. — 12. ure.

TRGOPREVOZ d.o.o.

Proizvodno in trgovsko podjetje
Lenart, Ptujska cesta 16

vabi k sodelovanju sposobne in samostojne mehaničke-obrtnike za servisiranje traktorjev naslednjih tipov:

- TRAKTOR UNIVERSAL UTB TIP DTC 445
- TRAKTOR UNIVERSAL UTB TIP DT 445
- TRAKTOR UNIVERSAL UTB TIP V 445
- TRAKTOR UNIVERSAL UTB TIP U 445
- TRAKTOR UNIVERSAL UTB TIP DTC 550
- TRAKTOR UNIVERSAL UTB TIP DT 550
- TRAKTOR UNIVERSAL UTB TIP U 550
- TRAKTOR UNIVERSAL UTB TIP DT 651

Reservni deli so v celoti zagotovljeni za vse vrste servisiranja (rezervne dele zagotavlja proizvajalec). Interesente vabimo, da se oglasijo na podjetju osebno ali pisno oziroma po telefonu 062 724-675.

Trgovina MURVA iz Rožnega dolu

želi vsem strankam in poslovnim partnerjem vesel božič in srečno, zdravo, predvsem pa mirno novo 1992. leto ter se priporoča za obisk

Upravni odbor
STG »Radar«, d.o.o.
Senovo

razpisuje

delovno mesto direktorja za Stanovanjsko-turistično, gostinsko dejavnost »Radar«, d.o.o., Senovo, za 4-letno mandatno obdobje in poln delovni čas.

Kandidat mora poleg splošnih pogojev izpolnjevati še naslednje:
1. stopnja izobrazbe: V. ali VI.
2. smer izobrazbe: strojna, upravna, družboslovna
3. delovne izkušnje: pet let oz. dve leti na podobnem delovnem mestu.

Rok prijave: 8 dni po objavi.
Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati posredujejo na naslov: Upravni odbor STG »Radar«, d.o.o.
Titova 108, 68281 Senovo

S sklepom o izbiri bodo prijavljeni kandidati obveščeni v zakonitem roku.

RADIATORJI JUGOTERM

IN OSTALA OGREVALNA TEHNIKA PO ZELO

UGODNIH CENAH

KIKA ŽIRI, TEL. (064) 692-036

JELOVICA

»Jelovica«, Lesna industrija, Škofja Loka
Kidričeva 58
64220 Škofja Loka

odpira

v KRŠKEM svoje PREDSTAVNIŠTVO, zato

išče v centru KRŠKEGA prostor v izmeri cca. 30 m², v pritličju, po možnosti s telefonskim priključkom, primeren za predstavništvo. Ponudnikom nudimo tudi možnost zaposlitve.

Pisne ponudbe pošljite v roku 15 dni na naslov: Jelovica, lesna industrija, Škofja Loka, Kidričeva 58, s pripisom za kadrovsko službo.

Dodate informacije dobite na telefonski številki (064) 632-270, pri g. Vladu Čulumu.

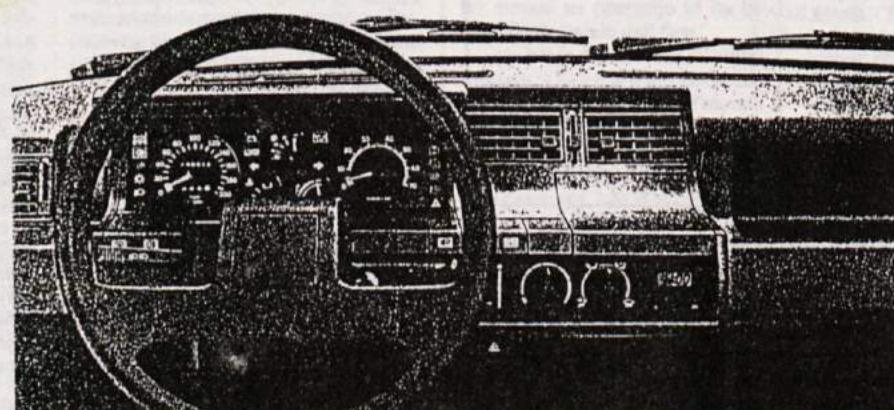
RADI BI NOV AVTO!

Ponujamo vam izredno priložnost pri izbiri svetovno priznanih znamk avtomobilov!

ZAMENJAVA STARO ZA NOVO

Predvidoma samo še do konca leta 1991 zamenjam vaš avto katerekoli znamke za novega!

Posvetili se Vam bomo pri izbiri avtomobila glede na Vaše želje in možnosti ter Vam ponudili najugodnejše plačilne pogoje.

POTROŠNIŠKI KREDIT ali LEASING/ZAKUP VOZIL

POKLICITE NAS ŠE DANES!

ah! Trdinova 9; tel.: 061 302 530, 315 797, 302 767

ah! Titova 64; tel.: 061 326 685, 301 717

ah! Vodovodna 93; tel.: 061 181 444, 183 060, faks: 061 347 272

ah!
avtohiša ljubljana

KJER VEJATA DOGOVOR IN ZAUPANJE

d.o.o.,
KRŠKO

Če ste ambiciozni, komunikativni, z lastnim prevozom, vam nudim prodajo konkurenčnega in dohodkovnega artikla. Informacije dobite na telefon 0608/32-949.

Vsem našim članom, še posebej tistim, ki so se z našo pomočjo poročili, želimo v novem letu veliko osebnih uspehov.

Vaša FORTUNA
p.p. 348
61101 Ljubljana
Tel. (061) 225-453

ADO HLASTAN
CKŽ 53, KRŠKO, 068/33-848
• projektiranje — stanovanjski objekti, poslovni in industrijski objekti
• strokovni nadzor
• oprema
• design
• gradbeni inženiring
**SREČEN BOŽIČ
IN USPEŠNO NOVO LETO**

Terme Topolšica

TERME TOPOLŠICA, HOTEL VESNA

Smučanje na Golteh, kopanje in bivanje v Termah Topolšica Zima v objemu zasneženih vršacov Karavank

NUDIMO VAM 7 ali 10 DNEVNE SMUČARSKE PAKETE:

- 7 ali 10 POLPENZIONOV V HOTELU VESNA V TOPOLŠICI
- NEOMEJENA UPORABA BAZENA IN SAVNE
- KARTA ZA SMUČANJE NA GOLTEH (20 km OD TOPOLŠICE)

CENA:
7 DNEVNI (7 x polpenzion + 6 dnevna ski karta)
237 DEM
10 DNEVNI (10 x polpenzion + 9 dnevna ski karta)
326 DEM

OTROCI DO 15. LETA IMAJO 35% POPUST!

NUDIMO VAM 7 ALI 10 DNEVNE ZIMSKE POČITNICE PO

IZJEMNO UGODNIH CENAH:

	januar 92,	februar 92
7 dni	168 DEM	175 DEM
10 dni	230 DEM	240 DEM

IZREDNA UGODNOST ZA UPOKOJENCE IN INVALIDE:

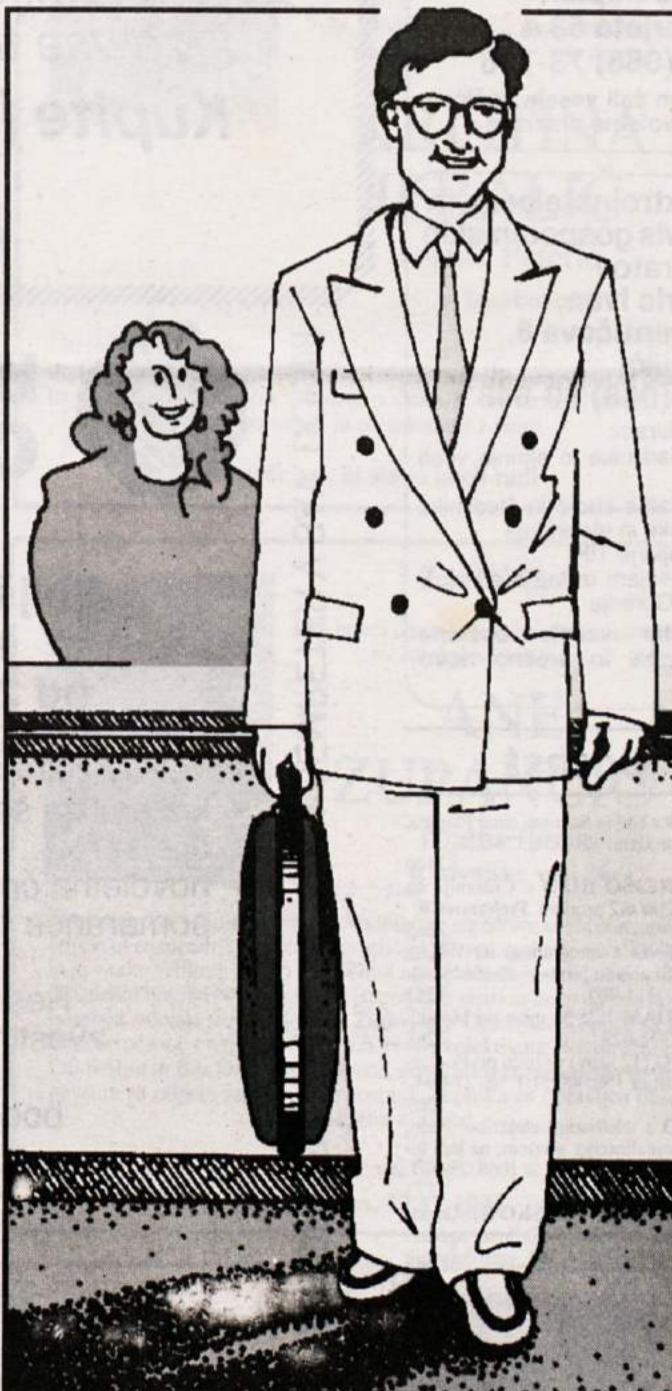
	januar 92,	februar 92
7 dni	149 DEM	155 DEM
10 dni	195 DEM	205 DEM

POPUSTI:

- otroci do 5 let imajo brezplačno bivanje
- otroci od 5 do 12 let imajo 40% popusta (na tretjem ležišču, oz. če spijo s starši)

INFORMACIJE: Terme Topolšica, Topolšica 77 – REZERVACIJE: 063/892-120/049/141, fax 892-212

GROBI UDARCI VSAKDANA BODO LE NEVŠEČEN PREBLISK

**zavarovalnica tilia d.d.
novo mesto**

SIMBOL PRIJAZNE PRIHODNOSTI

Odslej smo Vam na uslugo za vse vrste premoženskih in osebnih zavarovanj tudi v Ljubljani na Dvorakovi 5, telefon 061/123-131, fax 061/124-254

MAK KOPER

zavarovalnica tilia d.d.

novo mesto

Cesta herojev 1

vabi
k sodelovanju sodelavca:

— zavarovalnega zastopnika za zastop Mokronog

Od sodelavca pričakujemo, da bo imel
— višjo ali srednjo šolo katerekoli smeri in 2 oz. 3 leta delovnih izkušenj in
— da je državljan Slovenije

Vse kandidate, ki izpolnjujejo pogoje, prosimo, da pisne ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev in kratkim življenjepisom pošljete v roku 8 dni na naslov:

Zavarovalnica, Tilia, d.d., Novo mesto, Cesta herojev 1, kadrovska služba.

S kandidatom bo delovno razmerje sklenjeno za nedoločen čas po uspešno opravljeni 3-mesečni poskusni dobi. Kandidate bomo o izbiri obvestili v 8 dneh po sprejemu.

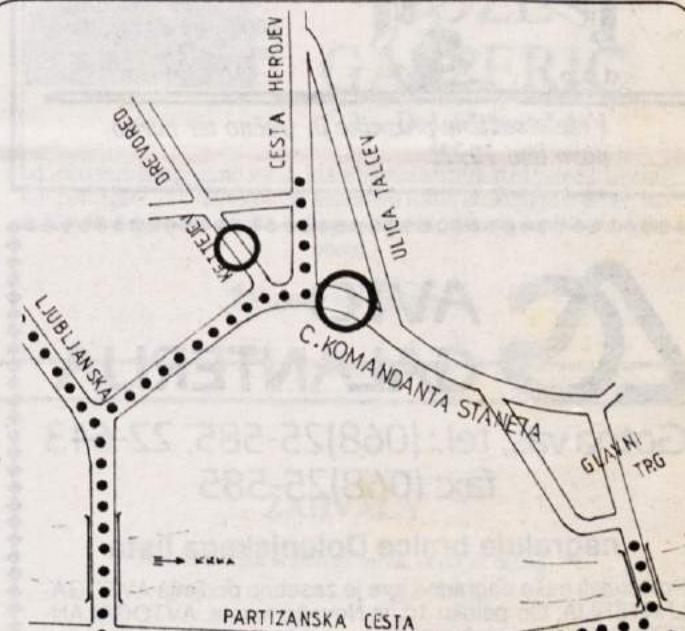
VAKO d.o.o.
EXPORT – IMPORT

Cenjene stranke obveščamo, da imamo na zalogi hladilne naprave po zelo ugodnih cenah:

— vitrina 2 m	109.500,00 SLT
— vitrina 1,5 m	97.500,00 SLT
— škrinja 225 l	17.300,00 SLT
— škrinja 250 l	17.000,00 SLT
— škrinja 260 l	17.500,00 SLT
— komercialni hladilnik 750 l (polna vrata)	62.500,00 SLT
komercialni hladilnik 750 l (steklena vrata)	71.000,00 SLT
— komercialni hladilnik 1500 l (dvojni steklena vrata)	115.500,00 SLT

Poklicete naš lahko po telefonom št. 068/52-073, 52-555, 53-173 ali se nam oglasite po faxu št. 068/52-073, 53-173.

Se priporočamo! **VAKO, d.o.o., Kolodvorska 56,
68340 CRNOMELJ**

GIP PIONIR NOVO MESTO
vas obvešča, da bo od 7. 1. 1992 do 29. 2. 1992 popolna zapora cestišča na Cesti komandanta Staneta na odseku od križišča pri zavarovalnici TILIA do odcepa Ulice talcev.

Dostop v center mesta bo tako kot doslej možen iz smeri Ločne po Ulici talcev, iz vseh ostalih smeri pa preko starega kanaljskega mostu.

OBRTNA ZADRUGA METLIKA
68330 METLIKA
Poslovni center

NUDIMO DINAMIČNO DELO

v naših poslovnih enotah Ljubljani, Novem mestu, Krškem in na Čatežu

Odočili smo se, da povabimo k sodelovanju:

- diplomirane gradbene inženirje,
 - prometnike za delo v špediciji,
 - komercialiste za zunanjetrgovinsko poslovanje.
- Delo je terensko, stimulativni OD, ki je odvisen izključno od uspešnosti posameznika ter realizacije opravljenih del in zavajenega plana.

ČE SE ŽELITE DOKAZATI — SPREJMITE NAŠ IZZIV!

Če imate ustrezno izobrazbo (VŠ, ViŠ) in izkušnje na področju kooperacije, marketinga, se nam oglasite pisno ali osebno v 8 dneh po objavi na naš naslov: Obrtna zadruga Metlika, 68330 Metlika, Poslovni center.

tedenski koledar

Petak, 27. decembra — Janez
Sobota, 28. decembra — Živko
Nedelja, 29. decembra — Tomaž
Ponedeljek, 30. decembra — Branimir
Torek, 31. decembra — Silvester
Sreda, 1. januarja — Novo leto
Četrtek, 2. januarja — Makarij
Petek, 3. januarja — Genovefa
Sobota, 4. januarja — Angela
Nedelja, 5. januarja — Simon/LF Po-
nedeljek, 6. januarja — Gašper
Torek, 7. januarja — Valentin
Sreda, 8. januarja — Severin

LUNINE MENE
28. decembra ob 2.55 — zadnji krajec
6. januarja ob 0.10 — mlaj

kino

BREŽICE: 27. in 28. 12. (ob 18. uri) ameriška risanka Oliver in druščina. 27. in 28. 12. (ob 20. uri) ameriška erotična drama Zandalee. 30. 12. (ob 18. in 20. uri) ameriška fantastična komedija Carovnice.

ČRNOVLEJ: 29. 12. (ob 18. uri) riani film Pepelka. 29. 12. (ob 20. uri) ameriški triler Morske sirene. 2. 1. (ob 19. uri) ameriška fantastična komedija Carovnice.

NOVO MESTO — DOM KULTURE: 27. in 28. 12. (ob 16. uri) francoski Asterix. 27. in 28. 12. (ob 18. in 20. uri) ameriški fantastični film Rocketeer. 29. in 30. 12. (ob 18. in 20. uri) ameriški akcijski film Umri pokončno! 30. 12. (ob 16. uri) film Mala morska deklinka.

LADO 1600, letnik 1979, solidno ohranjeno, prodam za 1700 DEM. 7296
popoldne.

VW GOLF DIESEL, letnik 1983, prodam za 5500 DEM. 7297
prodam.

ŠKODA FAVORIT 135 L prodam. 7302
(068)60-370.

126 P, letnik 1982, registriran do 12/92, prodam. Kristan, Ratež 21, Brusnice. 7303

R 5 CAMPUS ugodno prodam. Možnost letnik 1992. Lahko tudi zamenjam za manjši avto. 7295
(068)60-305.

OPEL MANTO in Z 750 prodam. Nad milini 57, Novo mesto. 7306
126 P, letnik 1987, in R 4, letnik 1985, prodam. 7307
126 P, letnik 1984, zelo ugodno prodam. 7308
126 P, letnik 1983/12, ugodno prodam. 7314
R 5 DIESEL, letnik 1991, prodam. 7319
(068)33-549.

obvestila

ZALUZIJE — ROLETE izdelujemo in montiramo po konkurenčnih cenah. 7288
(068)44-662.

POPRAVILA TUDI NA DOMU — avdio video naprav, čiščenje glave, priključki, servisiranje, vgrajevanje avtoradija in drugo. Podrobnejše informacije in načrti: (068)42-641, Horvat-Vasić. 7309

VALILNICA
KUHELJ, Šmarje 9,
68310 Šentjernej
tel. (068) 42-524

Obvešča stranke, da lahko naročijo:

- enodnevne bele, rjave in grahaste piščance
- enomesečne bele piščane (1 kg)
- 6- do 8-tedenske rjave in grahaste piščance

Se priporočamo!

Od avtobusa do traktorja poskrbi za popravilo avtoelektrike

AVTOELEKTRO
Tone Kaplar,
Šmarjeta 58 a
tel. (068) 73-716

in vam želi vesele božične in novoletne praznike

Elektroinstalacije in servis gospodinjskih aparatov
Petric Ivan,
Marentičeva 8,
Metlika
tel. (068) 60-648

servisiram:
— hidralničke in skrinje vseh vrst
— pralne stroje in štedilnike (plinske in električne)
— bojlerje TIKI
— menjam izolacije na skrinjah Gorenje

voščim vesele božične praznike in srečno novo leto!

posest

HIŠO v bližini Sevnice, smer Planina, ugodno prodam. 7288
(064)328-724.

STAREJŠO HIŠO v Črnomlju na parceli 1200 m² prodam. Prešernova 9. 7285

VIKEND z vinogradom na Vinjem Vrhu pri Škojanu prodam. 7265
(061)214-907.

PRODAM 1,25 ha njive pri Metliki. 7267
(061)371-023.

NJIVO (12 arov) v Griču pri Podturnu prodam za 150.000 SLT. 7269
(061)25-827.

HIŠO s telefonom, elektriko, vodo, urejeno kanalizacijo, z vrom, na lepi lokaciji na Mirni, prodam. 7273

DVOSTANOVANSKO HIŠO, primerno tudi za obrt, v Krškem ugodno prodam. 7275
(063)831-365, vsak delavnik od 7. do 15. ure.

STANOVANSKO HIŠO v Novem mestu (Kandija), 105 m² stanovanjskega prostora, 61 m² poslovnega prostora, 94 m² vrt, prodamo. 7276
(063)831-502.

NEDOKONČAN VIKEND (34 m²) z vinogradom (9 a) in stavbišču (29 m²), s travnikom (7 a) v Karteljevski gori pri Novem mestu prodam. Rezelj, Hmeljčić 6, 86216 Mima Peč. 7279

ZELO UGODNO prodam domačijo (22 arov) v bližini železniške postaje Brežice. 7281
(061)343-963.

VIKEND PARCELO, z vso dokumentacijo, v izmeri 700 m² (10 DEM/m²), pri Novem mestu, prodam. Informacije na (061)553-412. 7282

V PAVLOVI VASI 20 pri Piščah prodam parcele (35 a), nadomestna gradnja. Voda in elektrika v stavbišču. Če ste interesent, se oglašate pri Damjanu Rožmanu, Artiče 38 a, Artiče. 7285

PRODAM parcele: njiva (44 a), pašnik (15 a), travnik (1 ha), na relaciji Trebnje — Grmada — Dobrnič. Lahko posamezno ali vse skupaj. Vse po dogovoru. Gabrijela Lazar, Brilejeva 19, Ljubljana — Dravje.

V ZALOKI nad Šentrupertom prodam novo hišo s 1000 m² zemlje. V račun vzamem tudi avto. Informacije na (061)267-550, zvečer. 7291

ZAZIDLJIVO PARCELO z izkopom v Črnomlju prodam. 727-573.

V SEVNICI na trgu ugodno prodám enondstrópno dvostanovanjsko hišo z garazo. 7291
(061)312-351, (061)214-791.

NOVO HIŠO v Črnomlju prodam. Možna zamenjava. 727-297.

PRODAM adaptirano hišo na Ledini pri Sevnici, z vinogradom in gozdom, v izmeri 120 arov. 7299
(0608)81-938.

prodam

PRODAM bilijard — stari tip (na jurčka) in TOTRATERM cevi za talno ogrevanje (FI 16). 728-250 zvečer.

SINGER, novo entlarico, 4-nitno, prodam. Kupcu nudim delo. Prodam tudi neraztegljiv trosed in dva dvoseda za 200 DEM. 7272
(061)266-940.

OLINI GORILEC, nemški, malo rabljen, ugodno prodam. 7272-772.

KRAVO za zakol in prašiča prodam. Miklič, Gor. Karmenc 9, Novo mesto.

Ste pravkar ustanovili podjetje ali pa ga ustanavljate?

Imate vpeljano dejavnost, s prodajo pa niste zadovoljni?

Želite predstaviti vašo dejavnost, a ne veste kako?

Marketing DOLENJSKI LIST pozna rešitve, primerne za vašo dejavnost in vaš žep!

Za tisk vam pripravimo:

znak podjetja
vizitke
dopise

propagadna sporočila vseh vrst in poskrbimo za objave v časopisih, revijah, na radiu, TV, itd.

Z našo pomočjo je uspeh v vaših rokah!

DOLENJSKI LIST

marketing
tel. (068) 23-610
fax: (068) 24-898

Poklicite nas, obiskali vas bomo!

industrija kovinskih in plastičnih izdelkov

KOVINOPLASTIKA LOŽ
p. o.

Cesta 19, oktober 57 • pošta: 61386 Stari trg pri Ložu • železniška postaja Rakek • tel. 061/707-422
31588 loz yu • telefaks: 061/708-466

kovinoplastika Lož • telex:

»KOVINOPLASTIKA LOŽ« nudi
od 9. 12. 1991 do 9. 1. 1992
20-odstotni tovarniški novoletni popust
za vse tipe predalnikov REGA

Kupite jih lahko v trgovini
NOVOTEHNA
Novo mesto

BLAGOVNI CENTER
CELJE p. o.

Boljša od boljše ponudbe
je GALA ponudba
od 27. do 31. decembra!

- velika izbira šampanje po ugodnih cenah
- kozarci za šampanjec kom. 91,40 SLT
- olje 1/1 69,90 SLT
- novoletna čokolada 100 gr 36,00 SLT
- pomaranče 1 kg 59,50 SLT

Res pa je tudi, da so v GALI
zvestim kupcem pripravili darila,
ki jih
bodo delili samo 30. 12. 91

SREČNO '92 VAM ŽELI KOLEKTIV GALA CELJE!

Gani človeka, ki sreča ne bi si želel.
A žal, prerađa kam se skrije.

Le malo komu najti se pusti,

A še takrat prehitro mine.

Vsem želimo trenutkov srečnih

A, da na tisoč jih bo za vas,

B i radi srečo z drugimi delili,

I n vsemi, ki radi zglasijo se pri nas.

SLOV.BISTRIČA ČOPOVĀ 1, GALA MARIBOR STANETA

PRODAJNI CENTER GALA CELJE MARIBORSKA 128, PRODAJALNE: GALA

DOLENJSKI LIST

USTANOVITELJ IN IZDAJATELJ: Dolenjski list Novo mesto, p. o.
UREDNIŠTVO: Drago Rustja (glavni urednik in direktor), Marjan Legan (odgovorni urednik), Andrej Bartelj, Mirjam Bezek-Jakše, Bojan Budja, Breda Dušič-Gornik, Anton Jakše, Zdenka Lindič-Dragaš, Martin Luzar, Milan Markelj, Pavel Perc in Ivan Zoran.

IZHAJA ob četrtih. Posamezna številka 35 SLT, naročina za 4. trimester 390 SLT; za družbene skupnosti, stranke, delovne organizacije, društva ipd. 780 SLT; za tujino 40 ameriških dolarjev ali 70 DM (ali druga tuja valuta v tej vrednosti) na leto.

OGLASI: 1 cm v enem stolpcu za ekonomsko oglase 450 SLT, na prvi ali zadnji strani 900 SLT; za razpisce, licitacije ipd. 500 SLT. Mali oglasi do deset besed 400 SLT, vsaka nadaljnja beseda 40 SLT.

ZIRO RACUN pri SDK Novo mesto št.: 52100-603-30624. Deziniv racun št.: 52100-620-970-25731-128-4405/9 (LB — Dolenjska banka d.d. Novo mesto).

NAŠLOV: Dolenjski list, 68001 Novo mesto, Glavni trg 24, p.p. 130. Telefoni: uredništvo (068) 23-606, 24-200, naročniška služba, ekonomski propaganda in fotolaboratorij 23-610, mali oglasi in zahvale 24-006; računovodstvo 22-365, telefax: 24-898. Nenarocenih kopipisov in fotografij ne vracamo. Na podlagi ustreznega republiškega odloka (Uradni list Republike Slovenije, št. 7/91) se za Dolenjski list ne plačuje davek od prometa proizvodov. Časopisni stavek, prelom in iljni: Grafična Novo mesto, p. o. Tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

PRALNI STROJ GORENJE pro-

dam. 28-505. 7280

VIDOREKORDER Gorenje, star 1

letal, prodam. 84-827.

PLETILNI STROJ Brother KH 830.

dvoredni, z vso dodatno opremo, prodam.

28-479. 7286

TERMOAKUMULACIJSKO PEČ

(2,5 kW), rabljeno dve sezoni, prodam za

6.000 SLT. 65-036. 7289

SPALNICO, brez omare in jogija,

garnituro za kopališko in stranišče s spla-

kovalnikom prodam. 0684-620.

7312

PRODAM več brejih ovac ali zame-

njam za govedo. 78-125. 7320

razno

LOKAL za mirno obrt oddam. 7310

(068)21-947. 7310

službo dobi

NUDIMO vam dinamično honorarno

delo na območju Dolenske. OD 35.000

SLT. 061-632-614. 7266

SIMPATIČNO DEKLE za delo v bi-

feju na Kočevskem zaposlimo, lahko tudi

pripravnico. Zaželen lasten prevoz.

(061)575-081. 7283

NATAKARICO redno ali honorarno

zaposlimo. 0684-47-749. 7284

TRGOVCA tehnične stroke redno ali

honorarno zaposli tehnična trgovina. In-

formacije na 0684-27-197. 7300

CAFE GIOVANI v Novem mestu za-

posli dekle brez obveznosti za delo v

strežbi. 27-296. 7313

DEKLE za strežbo v bistroju zapo-

slim. Vse informacije dobite osebno v bis-

troju ALFA v Črnomlju. 7318

službo išče

DVA MLADA FANTA sprejmeta

kakršnokoli delo na dom. 0608-33-322.

stanovanja

ENOSOBNO STANOVANJE ali

garsonjero najame mlad par. 0624-415-189. 7270

DVOSOBNO STANOVANJE, v

Kočevju, ugodno prodam. 061-852-030. 7316

ženitne ponudbe

PRAZNIKI se bližajo, ne praznjujte jih

sami! Poklicite AFRODITO ženitno po-

sredovalnico, v Kranj. 064-324-258

ali 064-51-245, do 22. ure. Ženske pose-

bej vabljene! 7264

ZAHVALA

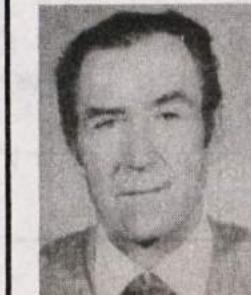
V 67. letu nas je zapustil naš dragi mož, oče, brat in tast

JOŽE GOGNJAVEC

Biška vas 17, Mirna Peč

Zahvaljujemo se vsem, ki ste nam pomagali v najtežjih trenutkih, sočuvstvovali z nami, nam izrazili sožalje, darovali cvetje in ga spremili k zadnjemu počitku. Zahvala sošedom, govorniku Francu Kastelicu, pevcem, Cestnemu podjetju, podjetju Novoteks in gospodu župniku za opravljen obred.

Žalujoči: žena Marija, hčerki Jožica in Milena z družinama ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ni več trpljenja,
ne bolečine,
življenje je trudno
končalo svoj boj.

V 64. letu starosti nas je po težki bolezni zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, brat in stric

TONE KIRN

iz Grobelj 36

Ob boleči izgubi se lepo zahvaljujemo vsem sorodnikom, sošedom za pomoč, znancem in prijateljem, ki ste ga obiskovali na domu ter ga spremili na njegov zadnji poti, g. župniku za pogrebni obred, govorniku g. Šušteriču za poslovilne besede, pevcom, GD Šmarjeta, Žbure, Oreške in Bela Cerkev, čebelarjem ter kolektivom Pionir-Avto hiša in Iskre iz Novega mesta. Vsem ponovno hvala!

Žena Pepca in otroci z družinami

ZAHVALA

Skrb, delo in trpljenje,
tvoje je bilo življenje,
zdaj boš v grobu spala
in boš mirno počivala.

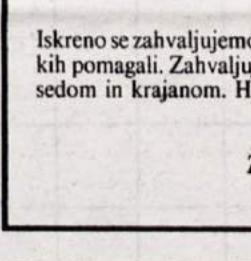
V 79. letu starosti nas je zapustila naša draga mama, stara mama, sestra in tetka

KRISTINA JERALIČ

rojena Peterle
iz Mačkovca

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste jo imeli radi in se v teh dneh poslednjič poslovili od nje, ji darovali cvetje in sveče, prispevali za maše, ter jo pospremili na poti k večnemu počitku. Hvala vsem, ki ste ob njeni smrti pomagali in sočustvovali z nami.

Žalujoči: vsi, ki ste jo imeli radi

ZAHVALA

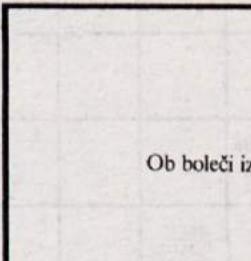
V 61. letu starosti nas je mnogo prezgodaj zapustil naš dragi mož, oče, stric in brat

JOŽE GAŠPERIČ

Dol. Globodol 4

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste nam v teh težkih in bolcevih trenutkih pomagali. Zahvaljujemo se kolektivu tozda Biokemija iz Krke, sedem in krajanim. Hvala tudi gospodu župniku za lepo opravljen obred.

Žalujoči: vsi njegovi

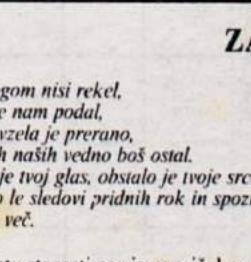
ZAHVALA

Ob boleči izgubi dobrega moža, očeta in dedka

PAŠKA BILIČA

se iskreno zahvaljujemo govornikom za poslovilne besede in vsem, ki ste darovali cvetje, nam izrekli sožalje in pokojnika pospremili na njegov zadnji poti. Posebno zahvalo izrekamo Zvezni društvo invalidov Slovenije Črnomlja in Beltu za nesobično pomoč pri zdravljenju.

Žalujoči: vsi njegovi

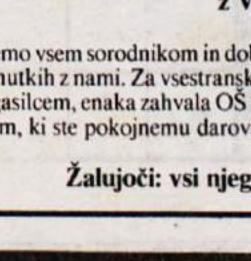
ZAHVALA

Niti zgromis nisi rekel,
niti roke nam podal,
smrt te vzela je prerano,
a v srčih naših vedno boš ostal.
Utrhnil je tvoj glas, obstalo je tvoje srce,
ostali so le sledovi pridnih rok in spoznanje,
da te ni več.

V 36. letu starosti nas je nepričakovano in mnogo prezgodaj zapustil naš dragi mož, očka, sin, brat in stric

ALOJZ KOS

z Velikega Cirknika

Ob boleči izgubi se lepo zahvaljujemo vsem sorodnikom in dobrim sošedom za nesobično pomoč, prijateljem ter znancem, ki ste bili v težkih trenutkih z nami. Za vsestransko pomoč se zahvaljujemo sodelavcem Mercatorja Sevnica, Metalne Krmelj in gasilcem, enaka zahvala OŠ Šentjanž, dr. Tratarjevi, govornikom, gospodu župniku, pevcom, godbi in vsem, ki ste pokojnemu darovali cvetje ter ga pospremili na zadnji poti.

Žalujoči: vsi njegovi

JUGOTANIN
kemična industrija, p.o. sevnica

ODKUPUJE

LES PRAVEGA KOSTANJA

Les odkupujemo preko:

— območnih gozdnih gospodarstev

— območnih kmetijskih zadrug

Za vse informacije se obrnite na našo komercialno službo, telefon 0608-81349, oziroma na naslov: Jugotanin, Hermanova 1, 68290 Sevnica.

Plačilo je dobro in zagotovljeno!

ZAHVALA

Trudil si se in gradil,
da jesensko toplo
v svojem domu bi zavžil,
ali bolezen ta prekruta
iztrgal te je iz naročja
žene in otroka.

V 53. letu nas je po težki in zahrtnjivi bolezni mnogo prezgodaj zapustil ljubljeni mož, ati, brat, stric in bratanec

JOŽE DRENŠEK

iz Budganje vasi

Najlepše se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sošedom, prijateljem in znancem ter zdravstvenemu osebju, Iskri, Gradbeniku, govorniku, pevcem in gospodu župniku. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: žena Anica, hčerka Anica, sin Jože, brat Rafael z družino ter ostalo sorodstvo

Budganja vas, Detroit, ZDA

ZAHVALA

V 71. letu starosti nas je zapustil naš nenadomestljivi

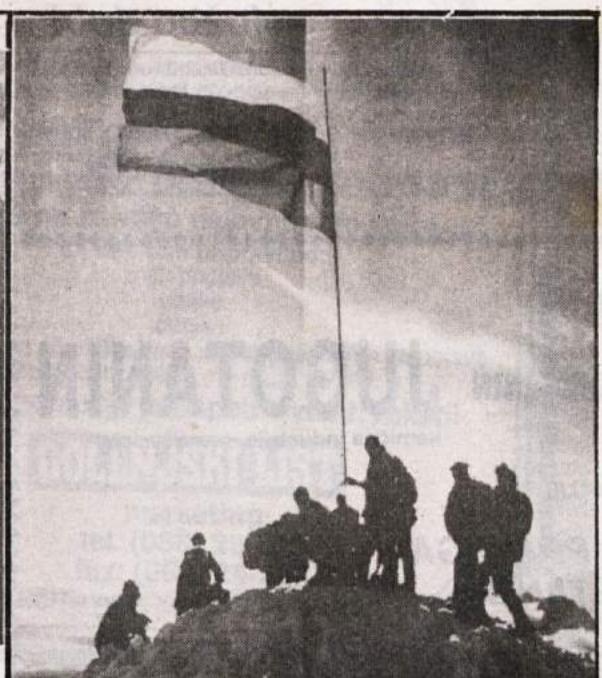
ANTON KRAMAR

s C. herojev 21, Novo mesto

Ob boleči izgubi se lepo zahvaljujemo vsem sorodnikom in znancem, dobrim sošedom za nesobično pomoč v težkih trenutkih in vsem, ki ste nam ustno in pisno izrazili sožalje. Posebno zahvala g. proštu Jožetu Lapu za opravljen obred, vsem govornikom, Lovski družini Otočec in zastopnikom ostalih družin za lepo izveden lovski obred ter g. Berusu za ganljivo odigrano Tišino. Iskrena hvala stanovalcem Koštrjane ulice za vso pomoč in podarjeno cvetje. Hvala tudi vsem ostalim, ki ste pokojnika v tako velikem številu pospremili na njegov zadnji poti in mu darovali toliko cvetja. Vsem in vsakemu posebej še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: vsi, ki smo ga imeli radi

NOVOLETNA NAGRADNA KRIŽANKA

ZUPAN VITOMIL		ČASTILEC	AVTOR J UDOR	OČE	POLMER LORENZ OKEN	USPEŠNO NOVO LETO	ČOPASTI PAPAGAJ	NAZNANIO	POČASEN DRUŽABNI PLES	ODELEŽENEC SINJSKE VITESKE IGRE	DL	GORA V ŠVICI	OKRASJE	MESTREČ POD FRUŠKO GORO	KEM. SIMBOL ZA KISK OCET	DL	UDAREC S PAUCO	DRAŽENJE	TIPI VISOKH ALI SPED. NIJU ŠOL.	JAPONSKO VELEMESTO	
IZUMRLA PTICA VELIKANKA				ANGL SVETLO PIVO		PRIČNI DROG				OKRASNI KAMEN							UTRIP ŽLE				
POGAN				KANON REKA V TAJSKI		ČVALNA SKLEDA VRSTA VESCE				MUZA UMETNOSTI KOMEDIE PRITOK BALHAŠKEGA JEZERA							GRŠKI KOŠARKAŠKI KLUB DANSKA LUKA OB BALTIKU				
IZHEK					METEORIJ OZNAKA ZA NEM PLEMŠKI NASLOV					VISTA PSENCE AVT. OZNAKA NOVEGA SADA											
PRITOK RENA V ŠVICI				INJEKTOR TVOR IZ OPORNEGA ŽIVNEGA TRIVA											S ŠIMER JE KAU OBTO KOPALIŠKI GOST						
SPREČNO NOVO LETO	PRIHOD V PROSTOR	DRŽAVA V JZ. AFRIKI RAZVALINA				EDEN GLAGOLSKIH ČASOV									PESEM ZABAVLJICA						
VIRTUALNI STROJ															DL PASTIR OMNOV KAČA VELIKANKA				IZGOVARJAVA	IZRAELSKA LUKA	
FINSKA (ORG)					AVT. OZNAKA KARLOVCA SESTAVNI DEL										VISOKONIVNISKI PROGRAMSKI JEZIK IZMEČEK OGLENKA						
ANTONIO FENCIANSKO MESTO				SRŠENAR ZRASTEK											DATIV BOKSAR CASSUS CLAY						
OSEBNI ZNAMEK		MEHANSKA ZDRAVJA RAZJUŽNIH SNOMI		VZDEVK EISENHOWERJA		NAVIŠI TURŠKI VRH									ČEŠKI HUSTSKI PLEMČ (JAN) MESTO V SALU ARABU (MOHAMMEDOV GOB)				SU		
FRANC PLEMŠKA STOPNJA		NAGON POLOŽAJ													KRINKA DALMATINSKO Ž.IME			OTOK V SREDI DALMACIJI KONICA			
VESELNO NOVO LETO	OSKRBNIK BOBOVO KRIZNO RAVNOST																	ŽELEZOV OSKD PRVAK			
DEL BORKA																					
KEM. SIMBOL ZA RADU	OGRSKA ČASTNA SLUŽBA KREMEN IZ TERCIARA															VNETJE SLUZNICE					
SLIKAR ŠUBIC		PRODAJALNA VINA OBRAZEC														STAROŽ DOVSKI VLADAR			DOLENJSKI LIST	DOLENJSKI LIST	
POVEZEK ZITA		SUKANEC REZULTAT VARUJENJA				SOSENJUJ NAROD VRSTA IGRE NA SRECO															
RAZBOJNIK						RIMSKI MUZEJ USA															
HUNSKI VLADAR		REDEKUJE Ž.IME																			
IZDELovalce VATE		DELAVEC V MARTINARNI VINSKI CVET ZDRAVLINA RASTLINA KOBULNICA													DEL VOZA BJUDIMPEŠTANSKI STADION						
	EDINA EVROPSKA OPICA																				
	ZENSKO IME					BOKI															
	RADOVNI GANCI					PRIPRAVA ZA STISKANJE	CIGAN ANTONIO GRŠKO MESTO								PRIPOVEDNA PESNETEV STGR MESTNA DRŽAVA						
	PRESKUS KEM. SIMBOL ZA ZVEPLÖ															ITAL ZIVEL OSJE GNEZDO					
	TANTALOVA HČ (14 OTROK)																				
	POVE- RILNICE																				
	EGIPT BOG SONCA					OGLEDNIK															

Novoletna nagradna križanka

Spet se je zasukalo leto naokrog in znova smo pripravili veliko novoletno nagradno križanko. Kdo želi sodelovati pri žrebanju lepih nagrad, naj pravilno izpolnjeno križanko pošlje v uredništvo Dolenjskega lista, Novo mesto, Glavni trg 24, do vključno petka, 10. januarja 1992. Žreb bo izbiral med naslednjimi nagradami:

1. nagrada — 10.000 tolarjev
2. nagrada — 3.000 tolarjev
3. nagrada — 2.000 tolarjev
4. do 10. nagrad — knjiga

Reševalci križanke naj na kuverto obvezno napišejo oznako »Križanka«, svoj naslov pa pripisajo na rob križanke, ki bo hkrati tudi kupon pri žrebanju.

Prijetne novoletne praznike in srečno 1992. leto vam želi vaš DOLENJSKI LIST